

PROCESY KOR-u I SOLIDARNOŚCI str.4

ECHO TYGODNIAECHO
WEEKLY

50 Toronto 22 września 1983

\$1

Niecenzurowany magazyn dla każdego

Planowane przez władze PRL dalsze podwyżki cen artykułów żywnościowych Polska Agencja Prasowa została upoważniona do stwierdzenia, że krążące po kraju plotki na temat podwyżki cen żywności nie mają nic wspólnego z prawdą. Od tych słów zaczyna się komunikat PAP, opublikowany w oficjalnej prasie reżimowej w ostatnich

**PODWYŻKI
CEN**

Ludzie natychmiast zareagowali, wykupując wszystko co tylko mogli dostac w sklepach

W dalszej części komunikat stwierdza bowiem

Wielokrotnie informowano, że wzrost cen żywności nastąpi na początku 1984 r. Potrzeba tych zmian wynika ze zmiany ceny skupu produktów rolnych, który nastąpił w połowie bieżącego roku

Wydaje się, że władze usiłują w ten sposób rzucić na chłopów winę za przygotowywaną podwyżkę cen żywności

Faktem jest jednak, że oficjalne źródła przynajmniej 17 dochody chłonnów nie podają za dochodami żywności. Głos Szczeciński, 15 sierpnia br. w artykule pt. Ile nas to kosztuje stwierdził, że koszt produkcji mięsa wzrósł od roku 1980 o 115 procent. Tymczasem dochody ludności utrzymujące się z pracy na roli nie wzrosły w odpowiedniej proporcji. Trybuna Ludu 3 sierpnia wydrukowała rozmowę z prof. Eugeniuszem Gorzelakiem, zastępcą dyrektora Komisji Planowania przy Radzie Ministrów. Przeciętne dochody całej ludności, stwierdził Gorzelak, będą prawdopodobnie o 20 procent wyższe, niż w roku 1982. Natomiast dochody ze sprzedaży produktów rolnych (co właśnie dotyczy chłonnów) wzrosną o 7 procent. Prognoza ta uwzględnia już podwyżki cen dokonane 1 lipca

Prof. Gorzelak stwierdza dalej, że spadek dochodów ludności rolniczej w porównaniu z rokiem 1982 wyniesie 20 do 25 procent. Wynika z tych danych, że dla zrównania swych dochodów z dochodami reszty ludności, chłonn powinni otrzymywać za swoje produkty o wiele więcej, niż otrzymują. Chłonn są więc grupą społeczną, którym najbardziej nie płaci się za pracę tyle, ile ludziom związanym z rolnictwem

Tymczasem już od 1 października bieżącego roku wrzastają w Polsce ceny czynszów mieszkalnych

UCIECZKA

17 września agencja prasowa AP podała z Berlina Zachodniego, że tego dnia dziewięciu Polaków przeleciało wynajętym dwupłatowcem nad terytorium Niemieckiej Republiki Demokratycznej i wylądowało w Berlinie Zachodnim, w bazie amerykańskiego lotnictwa wojskowego. Rzecznik amerykańskich sił lotniczych powiedział, że po wyjściu z samolotu, dwa małżeństwa wraz z dziećmi i towarzyszący im samotny mężczyzna, zwrócili się o azyl polityczny. Samolot produkcji sowieckiej został wypożyczony z klubu lotniczego w zachodniej Polsce

ŚCIGANI PRZEZ SOWIECKIE MYŚLIWCE

Następnego dnia brytyjska agencja Reutersa doniosła, że wg informacji zachodniobermberskiej policji, Polacy, którzy przylecieli dwupłatowcem produkcji sowieckiej, byli ścigani nad Niemcami Wschodnimi przez co najmniej dwa sowieckie myśliwce i uniknęli zestrzelenia udając, że są ofiarami znajdującego się na pokładzie samolotu porywacza

Kilkadziesiąt amerykańskich, japońskich i sowieckich okrętów oraz samolotów przeszukuje od kilku dni Morze Japońskie starając się zlokalizować i wydobyć czarną skrzynkę lotu 007 zestrzelonego samolotu południowokoreańskiego. Załogi nasłuchowe okrętów amerykańskich podały, że natknęły się już dwukrotnie na sygnał radiowy czarnej skrzynki, ale na skutek bardzo złych warunków atmosferycznych (duża fala i silne wiatry) nie udało im się utrzymać sygnału wystarczająco długo, by zlokalizować czarną skrzynkę. Ekspertcy są przekonani, że czarna skrzynka znajduje się w obrębie wód eksterytorialnych, a nie sowieckich i że zwiększona ostatnio wyraznie obecność sowieckich jednostek poszukiwawczych świadczy o tym, że Sowietom również udało się przejąć sygnał radiowy czarnej skrzynki. Nie którzy jednak z ekspertów nie wykluczają hipotezy że Sowietci znaleźli wcześniej czarną skrzynkę, a ich obecność poszukiwawcza jest tylko pozorne

Czarna skrzynka nadaje sygnał radiowy przez około 30 dni. Przypomnijmy, że samolot został zestrzelony 1 września

Ekspertcy uważają, że odnalezienie czarnej skrzynki daje dużą szansę odpowiedzi na wiele pytań do tej pory nierozstrzygniętych, zwłaszcza zaś uprawdopodobnia odpowiedź na pytanie, dlaczego samolot zboczył z kursu i czy załoga zestrzelonego samolotu wiedziała o obecności samolotów sowieckich przed zestrzeleniem

Głębokość Morza Japońskiego w regionie poszukiwan wynosi od 180 do 365 m

Szarża "Krasnoj Zwiezdy"

"Krasnaja Zwiezda", gazeta sowieckich sił zbrojnych podała, że USA za pośrednictwem CIA używały cywilnych pilotów linii południowokoreańskiej do szpiegowania ZSRR od początku lat 70-tych. Dziennik wojska sowieckiego stwierdził, że około 1970 roku został podpisany ściśle tajny dokument pomiędzy CIA a linią lotniczą KAL o używaniu samolotów pasażerskich dla zbierania informacji szpiegowskich z terytorium ZSRR. Zgodnie z dokumentem kilka samolotów pasażerskich Boeing zostało wyposażonych w urządzenia szpiegowskie. "Krasnaja Zwiezda" podała, że po raz pierwszy Waszyngton zainteresował się KAL pod koniec lat 60-tych, gdy linia ta znajdowała się na krawędzi bankructwa. W następnych latach USA udostępniły KAL samoloty Boeing po niskich cenach. Według gazety pilot zestrzelonego samolotu południowokoreańskiego Chung Byong-in chwalił

**WYŚCIG
DO
CZARNEJ
SKRZYNKI**

się przyjaciółom, że pracuje dla CIA i pokazywał im niektóre urządzenia szpiegowskie w swym samolocie

**Konflikt cywilno-wojskowy
na wierzchołku KPZR?**

Wiktor Afanasjew, redaktor moskiewskiej "Prawdy" i zaufany J. Andropowa skrytykował wojskowych sowieckich w wywiadzie udzielonym w Wielkiej Brytanii BBC. Zdaniem Afanasjewa wojskowi popełnili błąd przeciągając do 6 dni oficjalne przyznanie się ZSRR do zestrzelenia samolotu południowokoreańskiego. Być może mieli swoje powody, dodał Afanasjew, takie jak dokładne zbadanie okoliczności zestrzelenia, ale wina za opóźnienie komunikatu i za wynikłe z tego powodu kłopoty spada na wojskowych. Dalej Afanasjew mówił już tak jak jego gazeta i podtrzymał w pełni prawo Sowietów do zestrzelenia samolotu wypełniającego misję szpiegowską

Wystąpienie Afanasjewa dodało świeżości hipotezie mówiącej, że zestrzelenie samolotu było elementem rozgrywki między wojskowymi a cywilami o władzę, prestiż i znaczenie w partii komunistycznej. Decydując się na zestrzelenie samolotu, wojskowi sowieccy liczyli rzekomo na rozpe-

tanie historii zimnowojennej na świecie, a w konsekwencji na dalszy wzrost wydatków na broń i przesunięcie się na ich stronę mocy decyzyjnej we władzach KPZR

UWAGA!**Zniżkowa****prenumerata****Echa Tygodnia****dla nowych Czytelników
tansza o 30%****Tylko \$17.50****za pół roku****wynosi \$7.50**

- Czek lub Money Order prosimy wystawic na Echo Tygodnia
- Na odwrocie podac imię, nazwisko, adres i kod pocztowy
- Adres Echa str 2 z lewej u góry

ECHO TYGODNIA

Niecenzurowany magazyn dla każdego

wydają:

JACEK ADOLF I ZBIGNIEW FARMUS

redagują:

Jacek Adolf, Grazyna Farmus, Zbigniew Farmus,
Zofia Bończa, Leszek Mech, Magdalena i Marek
Czyżycy i inni.

ADRES ECHA TYGODNIA**Tylko dla korespondencji****393 SHAW St.****M6J 2X4 TORONTO, Ontario****531-5523**

UWAGA. dyżury przy telefonie poniedziałek, wtorek, piątek,
od 12 do 4 po południu

CENNIK OGŁOSZEN

1 kolumna x 1 cal - \$ 5

2 kolumny x 1 cal \$ 10

1 kolumna x 2 cale - \$ 10

1/2 strony - \$ 175

1 strona - \$ 350

Stale ogłoszenia w kątku handlowym

3 miesiące \$ 42

Ogłoszenia o wolnych miejscach pracy

i jej poszukiwaniu - bezpłatnie

Redakcja zastrzega sobie prawo do zmian i skrótów w artykułach i materiałach

Prenumerata półroczna \$ 25, roczna \$ 50

Wrześniowa alergja na czerwone

Jeszcze w sierpniu kanadyjscy przyjaciele słuchali naszych antysowieckich wynurzeń z dużą dozą wielokulturowej uprzejmości, ale z wypisaną na twarzach diagnozą - oto jeszcze jeden przypadek wschodnioeuropejskiej paranoi. Wiadomo bowiem, że słowiański męczennik z upodobaniem straszy obywateli wolnego świata, dziwiąc się zarazem, że opowieść nie chwytą. Chwyci, myślimy z goryczą, gdy sowieckie czołgi rozgłaszają się na ukochanym trawniczku.

O tym, jak bardzo się mylimy, przekonał się 1 września. Gdy odkryto, iż cywilny samolot zabłąkany nad sowieckim terytorium z 269 osobami na pokładzie został po prostu przez Sowietów rozstrzelany, nastąpił szok.

który trafił się nam w czystej, niezakłóconej manipulacji polityków postaci.

Zeby nie być gołosłownym, zwrócmy uwagę na zmianę tonu niemal całej kanadyjskiej prasy, dobor materiałów. Z szuflad wygrzebano niegdyś za ostre w tonie analizy i reportażu.

Wokół ostatniego sukcesu ruchu rozbrojenowego, ciągnięcia rządu do sądu, zapadło przykre zakłopotanie.

Radykalnie uległ zmianie stosunek do produktów sowieckich, których symbolem stała się Łada.

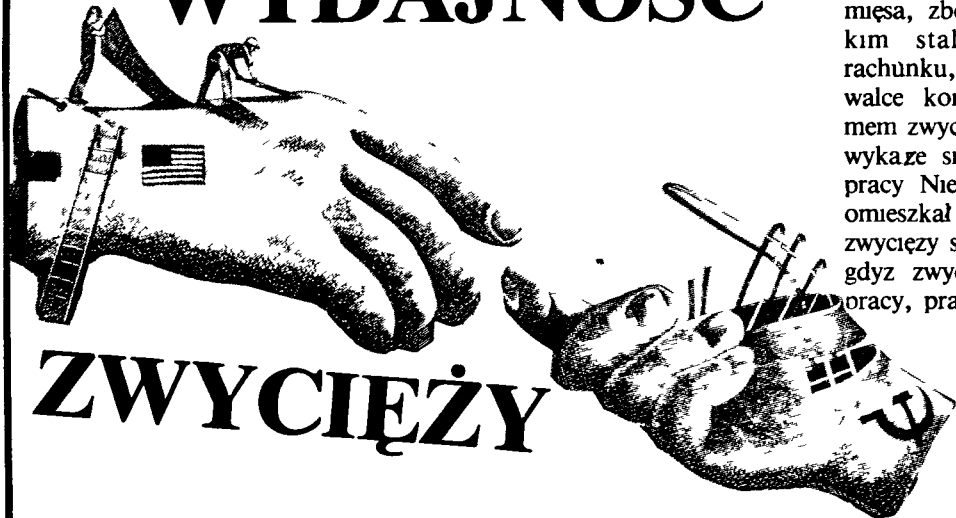
Gdy premier Davis potępił jej zakup, odezwały się głosy poparcia, w których pobrzmiwała nie tylko chęć odwetu, ale także spora dawka samowiedzy. Z jednej strony znęcano się więc nad Ładą niczym bezradny wobec maszynowej rewolucji XIX-wieczny robotnik. Z drugiej strony czytelnicy wyciągnęli wniosek - z Sowietami nie można rozmawiać z pozycji słabego.

W samolocie 747 sowiecki lotnik rozstrzelał co 2,5-milionowego mieszkańca senniej Kanady, wybranego niemal losowo. Każdy z nas mógł zarezerwować lot 007. Czy to zadecydowało, że nastąpiło opamiętanie?

Gdy 17 września - rocznicę sowieckiej inwazji na Polskę - "nieznani sprawcy" obłali konsulat PRL czerwona farbą, nikomu nie przyszło do głowy nazywać to aktem wandalizmu i słowiańskim rozdzieraniem ran.

Może to drobiazg, z nas przyjaciele zadzwonili do gazety, żeby powiedzieć Polakom "Brawo!" **Grazyna Farmus**

WYDAJNOŚĆ

ZWYCIĘŻY

● **ZSRR zagroził USA wojną w 1967 roku.** R McNamara był sekretarzem obrony USA i ZSRR znalazły się na krawędzi wojny. Moskwa zareagowała niezwykle ostro na pojawienie się amerykańskiego lotniskowca na Morzu Środkowym w pobliżu zapalnego regionu. Owcześnie premier ZSRR A Kosygin użył po raz pierwszy gorącej linii do Waszyngtonu, żądając bezpośredniego kontaktu z prezydentem USA L Johnsonem. Gdy obudzony prezydent oddzwonił do Moskwy, słowa A Kosygina były bardzo ostre. Jeśli chcecie wojnę, będziecie mieli wojnę. R McNamara nie ujawnił, jak rozstrzygnięto konflikt, ani nie podał szczegółów dotyczących ruchu lotniskowca amerykańskiego w pobliżu regionu wojny izraelsko-egipskiej. Dodał jednak, że 8 czerwca do lotniskowca amerykańskiego zbliżył się na bardzo niebezpieczną odległość niszczyciel sowiecki, który odpłynął dopiero po ostrzeżeniu.

● **Należy zbadać intencje Kremla - nawet gdy zniszczy Biały Dom przy pomocy bomby atomowej.** Był sekretarzem obrony USA R McNamara ujawnił, że w 1961 roku podczas katastrofy bombowca B 52 niemal nie doszło do wybuchu dwóch 24 megatonowych bomb atomowych (każda o mocy 1800 razy większej niż bomba zrzucona na Hiroszimę). Jedną z bomb przełamano na dwie części, skażąc plutonem teren w stanie Południowa Karolina. W drugiej bombie zostało zniszczonych 6 z 7 bezpieczników zapobiegających nieoczekiwanemu wybuchowi bomb atomowych. R McNamara wspominał o incydencie w związku z napiętą sytuacją powstałą po zestrzeleniu samolotu południowokoreańskiego przez ZSRR, sugerując, że w przypadku tego typu incydentów najważniejszy jest natychmiastowy kontakt między ZSRR i USA. Bomb atomowych w 1961 roku, USA mogłyby odebrać to jako sowiecki atak nuklearny. Nawet gdyby Biały Dom został zniszczony, nie będzie to znacząco niebezpieczne dla Sowietów, jeśli chcą zniszczyć Zachód. Nawet gdyby Biały Dom został zniszczony, wciąż można się skomunikować. Istotne w takim przypadku kontynuował R McNamara, by łączył stwierdzenie, czy atak nuklearny nastąpił z polecenia Kremla, czy też był wywołany przez np. zbuntowanych oficerów.

● **Podstawowa lekcja z zestrzelenia samolotu południowokoreańskiego przez ZSRR.** Prezydent R Reagan oznajmił na spotkaniu z dziennikarzami w Białym Domu, że przywódca sowieccy kierujący brutalnym reżimem bez żadnego szacunku dla wartości ludzkich i praw człowieka. Incydent ten powinien potwierdzić nasze zobowiązanie i zobowiązania naszych sojuszników.

Lenin miał wiele myśli. Jedną z nich, którą do dzisiaj marksisci uznają za zasadniczą w doktrynie marksizmu-leninizmu sformułował w początkach istnienia państwa sowieckiego, w warunkach ostrej walki o jego niebiurokratyczne zorganizowanie, w warunkach walki o każdy kilogram mięsa, zboża, a przede wszystkim stali. W ostatecznym rachunku, powiedział Lenin, w walce komunizmu z kapitalizmem zwycięży ten system, który wykazuje się większą wydajnością pracy. Nie ulega wątpliwości, nie omyślał dodac za Marksem, że zwycięży system komunistyczny, gdyż zwycięży jego wydajność pracy, pracy społecznie użytecz-

TYDZIEŃ NA ŚWIECIE

ników do odbudowy naszej siły obronnej. Jeśli cokolwiek pozytywnego można wydedukować z tej tragedii, to to że demokracje zachodnie zaczęły mocniej doceniać fakt, że pokój, to coś więcej niż gesty dobrej woli i powagi.

● **Kościół chilijski broni opozycję.** Arcybiskup Santiago Juan Fresno oskarżył policję chilijską o okrutne i upodlające traktowanie antyrządowych demonstrantów. Zdaniem arcybiskupa, junta Pinocheta powinna uczynić natychmiastowy wysiłek odpowiedzi na podstawowe żądania opozycji.

● **ZSRR zbroi się wyjątkowo szybko.** Według raportu NATO, ZSRR gwałtownie przeobraża swoje siły stacjonujące w krajach bloku wschodniego, dodając nową artylerię i rozmieszczając najnowsze rakiety SS 21 w tempie 4 miesięcznie. Rakiety te typu ziemia-ziemia mają zasięg 120 km i rozmieszcza się je w miejscach raket Frog 7 o zasięgu 60 km. Ponadto ZSRR rozmieścił ostatnio 150 dział w NRD zdolnych do wystrzelwania pocisków nuklearnych. Raport podaje, że w krajach bloku wschodniego ZSRR rozmieścił 4000 pocisków nuklearnych.

● **Po 24 dniach milczenia odezwał się Andropow.** Przywódca ZSRR J Andropow wezwał posłów zachodniemieckich do powstrzymania USA przed rozmieszczeniem pocisków nuklearnych w Europie Zachodniej, podkreślając, że będzie to pomoc zapobiegająca wojnie nuklearnej, która byłaby piekłem dla całej ludzkości. J Andropow, który od 24 dni nie wystąpił oficjalnie, nie wspominał o zestrzeleniu samolotu południowokoreańskiego przez ZSRR.

● **ONZ pomachał wam na odchodne.** C Lichenstein wiceprzewodniczący delegacji USA w ONZ oznajmił, że delegacja zagraniczna w odpowiedzi na krytykę USA przez ZSRR, że USA nie będzie przeszkadzała, jeśli ONZ zdecyduje przenieść swoją siedzibę główną z Nowego Jorku. Delegacja amerykańska powiadziła Lichenstein pomachał wam na odchodne. Lichenstein sformułował swoją opinię w przeddzień rozpoczęcia obrad 38 posiedzenia Zgromadzenia Ogólnego i w związku z ostrą krytyką USA przez ZSRR za uniemożliwienie przybycia na sesję sowieckiemu ministrowi spraw zagranicznych A Gromyce, który od 1957 roku stał corocznie na czele delegacji sowieckiej na Zgromadzenie Ogólne. Gubernatorzy stanów New Jersey i Nowy Jork odmówili zgody na lądowanie samolotu z Gromyką na lotniskach międzynarodowych w ich stanach, protestując w ten sposób przeciwko zestrzeleniu samolotu południowokoreańskiego. Z kolei obrażony Gromyko nie przyjął propozycji przyjazdu samolotem wojskowym i lądowania w którymś z baz wojskowych USA, ani pro-

pozycji przybycia innym środkiem lokomocji. Delegacja sowiecka wydała oświadczenie informujące, że wizyta Gromyki została odwołana, gdyż USA nie były w stanie zapewnić jego bezpieczeństwa. USA, na których terenie mieści się siedziba główna ONZ od 1945 roku, wnoszą największy procent na utrzymanie ONZ - 114 jej rocznego budżetu.

● **Międzynarodowe siły pokojowe w Libanie.** Międzynarodowe siły pokojowe w Libanie, które zostały utworzone przez ONZ, nie udzieliły ostatnio jednoznacznego poparcia wojskowemu dla armii libańskiej próbującej utrzymać w swych rękach strategiczne miasta Souk el Gharb w górach Shouf ostrzeliwując ze swych okolic wojennych pozycje Druzów i wojsk syryjskich. W ramach między narodowych sił pokojowych przebywa obecnie w Libanie 5400 amerykańskich wojskowych francuskich i brytyjskich żołnierzy.

● **IRA rozpoczęła międzynarodowe polowanie na konfidentów.** Powiązana z Moskwą Irlandzka Armia Rewolucyjna dotknęła ostatnio niezwykle silnie konfidentów, rozpoczęła kontratak mający na celu skonczenie płatnej informacji w jej szeregach. Pewna liczba członków IRA rozjechała się po świecie (głównie USA, Kanada, Australia i Nowa Zelandia) z zadaniem obserwacji irlandzkiej grupy etnicznej, w której, przypuszczalnie, jest wielu kryjacych się członków IRA. IRA utrzymuje, że 20 konfidentów, których informacje do prowadzili ostatnio do skazania około 300 członków IRA, IRA utrzymuje, że konfidenci ci w zamian za informacje zostały ulaskawieni przez władze, oraz otrzymali sporo pieniędzy, by mogli rozpocząć w miarę bezpieczne życie za granicą.

● **64 górników zginęło w kopalni południowoafrykańskiej na skutek wybuchu metanu.** Do tej pory w tej kopalni miało miejsce 10 podobnych wypadków, 400 górników (większość Murzynów) a 8000 zostało rannych.

● **Holender został wybrany generałem zakonu Jezuitów.** Peter Hans Kolvenbach z Holandii został wybrany najwyższym przełożonym 26 stycznia tego roku. Jezuitów Poprzednio od roku 1965 czarnym papieżem (jak często określa się generała najpotężniejszego zakonu w kościele katolickim) był Pedro Arrupe.

● **Ojciec Święty na spotkaniu z 1200 naukowcami w Wiedniu powiedział:** "Nauka i technologia jako takie nie stanowią zagrożenia dla ludzkości, to co zagraża to ich rozdzielność i wartości moralnych".

● **Księżniczka Diana jest w ciąży i spodziewa się dziecka na wiosnę.** podał dziennik Daily Mirror powołując się na źródła pałacu Buckingham.

● **Kowalchozu 4 Finów stosując własne nawozy, własne środki ochrony roślin i własny sprzęt rolniczy zwyciężyło łatwo produkując w nieznanych warunkach od 10 do 30% więcej pszenicy, żyta i jęczmienia.** Finowie nieznacznie ulegli w uprawie ziemniaka, gdyż w złym czasie próbowali pokonać przy pomocy pestycydów atak stonki ziemniaczanej (skądinąd dowiedzieliśmy się, że Sowietci wciąż ją mają).

● **Jeśli zważymy, że Finowie nie są najwybitniejszymi ekspertami uprawy roli na świecie i że kowalchoz, z którym konkurowali, jest wiodącym w ZSRR, wyniki należy odnotować jako kolejną złośliwość historii.**

● **Dodajmy jeszcze, że fińskie maszyny rolnicze nie zepsuły się ani razu, sowieckie zaś psuły się prawie codziennie.**

● **Niech więc zwycięża wyższa wydajność pracy.**

ŚWIATOWIT

KANADA

RZĄD DO SĄDU

Premier Trudeau stwierdził, że jedynie sąd federalny może powstrzymać decyzję cwiczeń z amerykańską raketą typu Cruise na terenie Kanady. Wynowiedz ta nadła w ubiegły piątek w odpowiedzi na pytanie posłanki NDP Pauline Jewett zadane podczas posiedzenia parlamentu w czasie na pytania przeznaczonym

Termin cwiczeń ustalono na początek przyszłego roku. Amerykanie pragną, by miały one miejsce w zimie, ze strategicznych powodów Alberta ma bowiem "grac" w nich polacie Sovietów. Od momentu podpisania układu kanadyjsko-amerykańskiego minie cały rok. Kilka miesięcy pozostało na sądową akcję ze strony grup nacjonalistycznych. Stąd też pytanie Jewett nie zadano wyłącznie z ciekawości. Zjednoczone grupy, określane się jako pokojowe, w ubiegły czwartek uzyskały już w sądzie federalnym zgodę na zaskarżenie do sądu rządowej decyzji. Zamierzają wykazać, że decyzja ta jest sprzeczna z rozdziałem siódmym Kartę Praw, który gwarantuje prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa, od czego jedynym odstępstwem mogą być sprawy bezpieczeństwa państwa.

Rząd ma dwadzieścia parę dni na przygotowanie linii obrony

MUGABE PO PROSIE

Premier Zimbabwe Robert Mugabe przebywał z oficjalną wizytą w Kanadzie. W programie przewidziane było spotkanie z premierem Trudeau. Podpisano umowę o pomocy gospodarczej dla marksistowskiego reżimu Zimbabwe. Szczegółów nie ujawniono

PRACA DLA SWOICH

Ograniczenie liczby imigrantów do Kanady potrwa do 1986, stwierdzają dokumenty ministerstwa imigracji. Powodem jest bezrobocie, które może utrzymać się do tego roku. W ciągu ostatnich lat najwyższą liczbę imigrantów miała Kanada w 1981 roku kiedy przyjęła 128611

JAWNOŚĆ TAJNEJ SŁUŻBY

Przez wiele lat nazwiska członków RCMP - tajnej policji bezpieczeństwa były dostępne dla każdego, kto uczynił wysiłek zdobycia wewnętrznego magazynu the Quarterly, publikowanego od 1977 roku

Magazyn publikował nazwiska, fotografie, historie rodzinne pracowników resortu. Są poważne podstawy, by podejrzewać, iż KGB dysponuje dzięki magazynowi sporą liczbą danych dotyczących składu RCMP

Sprawa ta została ujawniona w związku z dyskutowanym obecnie projektem utworzenia nowych cywilnych sił bezpieczeństwa noszącym nazwę Bill C-157

Służby te miałyby być całkowicie utajnione do tego stopnia, że zidentyfikowanie ich agenta byłoby przestępstwem. Projekt nartyka zdecydowany opór w parlamencie zarówno ze względów moralnych, jak i praktycznych. Zagroza demokracji i wydaje się trudny do zrealizowania. Wiadomo bowiem, że spora część zidentyfikowanych już pracowników RCMP znalazłaby się w nowych służbach

ŁADA NIE NADA

Premier Ontario Wiliam Davis powiedział w związku z zestrzeleciem koreańskiego samolotu nasazerskiego 747, że mieszkańcy Ontario nie powinni kupować produkowanych w Sowietach samochodów "Łada" i że samochody te nie powinny być w prowincji wystawiane na sprzedaż. Jest to drugi atak Davisa na import "Łady" od 3 lat. Niedawno oglądaliśmy w telewizji jak właściciel punktu sprzedazy samochodów w Mississauga podciągnął nowiutki samochód Łada na wysokosc kilkunastu metrów po czym unosił ją na ziemię w próbie przeciw zamordowaniu 269 obywateli wolnego świata w tym 10 Kanadyjczyków przez Sowietów

GOSK W ATAKU

Posel do parlamentu federalnego z Hamiltonu z ramienia NDP Ian Deans po swej ostatniej wizycie w Sowietach stwierdził w parlamencie, że sowiecka Łada sprzedawana jest w Kanadzie po cenach dumogingowych

Zauważył bowiem, że w Moskwie jej cena wynosi 12 000 dolarów, gdy w Kanadzie sprzedawana jest za mniej niż 6000 dolarów

Dumping ma miejsca wtedy, gdy towar za granicą sprzedawany jest po cenach niższych niż w kraju wyprodukowania. Oświadczenie posła NDP jest poważnym ciosem w Sowiety, które nie spodziewały się takiego ataku ze strony znanej z lewicowych poglądów partii

PIERWSZY NIE ZAWSZE LEPSZY

Sprzedawcy samochodów Łada skarżą się na ich niszczenie. Właściciel pierwszego w Ameryce punktu sprzedazy o nazwie Ruskar w Scarborough, Ontario zmuszony został do zmiany nazwy swej firmy. Od czasu inwazji Afganistanu otrzymał wiele telefonów z zagrożkami, a ostatnio uszkodzono jeden ze sprzedawanych u niego samochodów Łada

ZADEPTAC RAKA

W różnych miastach w sobotę i niedzielę miał miejsce Bieg Nadziei upamiętniający maraton kalekiego Terry'ego Foxa, który zmarł na raka w czerwcu 1981 roku

Kontynuatorzy idei Foxa w ubiegłym roku zebrali uczestnicząc w biegu \$2,4 miliona na walkę z rakiem

WOJNY GANGOW

Ubiegły tydzień przyniósł mieszkańcom Ontario niepokojące wieści. W walkach między gangami zginęło 4 młodych ludzi. Czytelnicy gazet dowiedzieli się o istnieniu grup przestępczych, które dotąd zwykli lokalizować poza granicami kraju

W pierwszym przypadku w Emeryville oddalonym 32 km od Windsor zginął przywódca i 2 członków motocyklowego gangu Chosen Few zostało zastrzelonych jak podejrzewa policja przez motocyklistów jednego z gangów konkurencyjnych. Jest to już czwarte tego roku morderstwo popełnione na członkach gangów w Kanadzie. Wojna toczy się o podział terytorium i zysków czernianych z rabunków, kradzieży, produkcji i handlu narkotykami i prostytucji. Ontaryjska policja wymienia 6

grup liczących 350 motocyklistów działających na terenie Toronto. Są to Iron Hawks, Satan's Choice, Para-Dice Riders, Vagabonds, Last Chance and Loners

Większość grup powstałych w USA w tym Hell's Angels i Outlaws pojawiły się w Kanadzie w drugiej połowie lat 70-tych, w kilka lat po ich utworzeniu. Policja obawia się, że krwawe lato wroży początek wojny gangów

Drugą równie niepokojącą wiadomością było zastrzelenie 19-letniego chłopca, który przybył do Kanady z Wietnamu. Był on jednak etnicznie Chinczykiem posługującym się dialektem kantonskim. Istnieje podejrzenie, że związany był z chińskim gangiem Kung Lok, o którym wiadomo, iż działa w tej grupie etnicznej w Azji i stanowi poważne zagrożenie w Hong Kongu. Bractwo Kung Lok jest wysoko zorganizowaną mafią, której korzenie sięgają chińskiego średniowiecza. Członkowie mafii słyną z perfekcji we wschodnich metodach walki i bezwzględności w obdzieraniu z haraczu drobnych sklepikarzy

Bariera językowa uniemożliwia policji zebranie rzetelnych informacji, jednak wiele z nich znajduje potwierdzenie

AIDS NIE WYBIERA

52-letnia Kanadyjka, była zakonnicą, która przebywała w pracy misyjnej na Haiti według informacji ośmiu "The Lancet" miała umrzeć w szpitalu w Toronto w marcu 1981 roku na AIDS. Niezidentyfikowana kobieta porzuciła zakon w 1972, ale pracowała w opiece społecznej na Haiti do 1979 roku

AIDS choroba atakująca układ obronny organizmu została opisana i zidentyfikowana 2 lata temu w USA. Najczęstszymi jej ofiarami byli homoseksualisci o wielu partnerach. Przypadek opisany w "The Lancet" dokumentuje, iż na chorobę tę zapadają również kobiety, oraz osoby które mieszkały na Haiti. W Kanadzie na nieuleczalną AIDS choruje 33 osoby w tym 9 mieszkańców Toronto (Patrz Echo 47,48)

SKORA BEZ GWOZDZI

Juz od 1978 roku w Kanadzie obowiązuje zakaz noszenia skorzanych naszków ozdabianych bolcami. Noszenie tego modnego wśród "punków" dodatku może zakończyć się nawet 5-letnim wyrokiem więzienia. Ośmki na rękę uznane zostały we wspomnianym roku za niebezpieczne narzędzie. Równie niebezpieczny może stać się naszek z centymetrowymi bolcami, gdy owiniemy go wokół ręki i użyjemy w walce

Policja torontowska zaarrestowała kilkunastu młodych ludzi za noszenie tych niebezpiecznych ozdób

Juz po przygotowaniu tej wiadomości dowiedzieliśmy się, że znana amerykańska modelka nowej fali i była modelka magazynu Voque Grace Jones została brutalnie zaarrestowana na lotnisku w Toronto, poddana rewizji osobistej. Powodem było posiadanie przez nią skorzanej bransoletki nabijanej gwoździami, w której wystąpiła w filmie programu First Choice. W momencie aresztowania nie miała jej na ręku. Jones dostała szoku. Mieszkanca USA, gdzie ostre ozdoby nie są zakazane, zatrzymana była w momencie opuszczania Kanady

Kongres Polonii Kanadyjskiej Okręg Toronto

OŚRODKI POMOCY IMIGRANTOM MIĘDZYORGANIZACYJNE BIURO IMIGRACYJNE
192 Garden Ave.
Tel 532-1126

OŚRODEK POMOCY POLSKIM IMIGRANTOM
206 Beverley St.
Tel 979-9634

KOMITET POMOCY POLSKIM UCHODźCOM
357 Runnymede Rd.
Tel 766-6191

BIURO POMOCY SPOŁECZNEJ
128 Fern Ave.
Tel 533-9471

BIURO POMOCY NOWO PRZYBYŁYM
192 Garden Ave Toronto
Tel (416) 532-1126, 532-4058

czynne **Poniedziałek, Czwartek, Piątek 10 - 17**
Wtorek - Środa 10 - 19

Oferujemy pomoc nowo przybyłym w następujących sprawach

- informacja ogólna,
- sprawy imigracyjne, porady,
- akcja sponsorowania,
- pośrednictwo w poszukiwaniu pracy i mieszkania,
- pisanie "resume", aplikacji o prace oraz podan,
- tłumaczenia, wypełnianie urzędowych form,
- informacja o szkolnictwie,

- tłumaczenie w załatwianiu spraw urzędowych,
- pomoc tłumacza przy wyrobieniu licencji,
- pomoc w załatwianiu zasiłku dla bezrobotnych i "welfare",
- sprawy i porady socjalne

Zwracamy się z prośbą do Wszystkich chętnych, którzy mogliby udzielić pomocy nowo przybyłym o skontaktowanie się z naszym biurem. Szczególnie liczymy na pomoc ochotników przy tłumaczeniu i kontaktach z urzędami kanadyjskimi

Dziękujemy

Magazyn czynny tylko w czwartki 1-8

Uprzejmie prosimy osoby pragnące przekazać zbędne meble, sprzęt kuchenny, materiały do szycia oraz zaoferować prace i mieszkania do wynajęcia o skontaktowanie się z Biurem

Cykl ośmiu wykładów z historii i kultury Polski w języku angielskim organizowany pod egidą Stowarzyszenia Techników Polskich w Kanadzie i Polskiego Instytutu Naukowego rozpocznie się wykładem inauguracyjnym

Prof. JANA FEDOROWICZA
p.t. "The Unique Nature of Polish History"
w czwartek 6 października punktualnie o godz. 7:30 wieczorem w sali Credit Union 220 Roncesvalles Ave
Wstęp \$2. Student \$1 (z kawą)

Zapraszamy do wzięcia udziału w wykładzie
Prof. JANA FEDOROWICZA
The Unique Nature of Polish History

który odbędzie się w czwartek 6 października punktualnie o godz. 7:30 wieczorem w sali Credit Union 220 Roncesvalles Ave
Wstęp \$2. Student \$1 (z kawą)

Jest to wykład inauguracyjny z cyklu ośmiu wykładów historii i kultury Polski w języku angielskim (dyskusja w języku polskim lub angielskim) organizowanych pod egidą Stowarzyszenia Techników Polskich w Kanadzie oraz Polskiego Instytutu Naukowego w Toronto

Następne wykłady będą odbywały się w pierwszy czwartek każdego miesiąca o godz. 7:30 wieczorem również w sali Credit Union 220 Roncesvalles Ave na tematy

w listopadzie	Partition of Poland
w grudniu	The Role of Literature in Polish History
w styczniu	Insurrections in Polish History
w lutym	Rebirth of Polish State
w marcu	Independent Poland
w kwietniu	Communist Poland
w maju	Forms of Opposition in Postwar Poland

Wykłady organizowane są przede wszystkim dla młodego pokolenia urodzonego i wykształconego za granicą i dla najnowszej imigracji, którym sprawa Polski i idea niepodległości leży na sercu

You are cordially invited to attend a lecture and discussion session with

Prof. Jan FEDOROWICZ
entitled "The Unique Nature of Polish History"

which will take place in Credit Union 220 Roncesvalles Ave on Thursday October 6 at 7:30 p.m.

Cost \$2 \$1 with student card (coffee included)

This is the inaugural lecture of an eight lecture series in the history and culture of Poland offered in English under the auspices of the Association of Polish Engineers in Canada and the Polish Institute of Arts and Sciences in Canada (Toronto Chapter)

The remaining lectures to be offered on the first Thursday of every month at the same time and place will be

in November	Partition of Poland
in December	The Role of Literature in Polish History
in January	Insurrections in Polish History
in February	Rebirth of Polish State
in March	Independent Poland
in April	Communist Poland
in May	Forms of Opposition in Postwar Poland

Konferencja na temat POKOJ — POCZĄTKIEM LUDZKIEJ POTĘGI
odbędzie się 15 października 1983 o godzinie 7 wieczor w OISE, 252 Bloor St West, w Toronto
Organizuje Brama Kumarys World Spiritual University
Blizsze informacje tel 537-3034

PORZUCIĆ NAZWĘ "SOLIDARNOŚĆ"?!?

16 września brytyjska agencja Reutera podała z Warszawy, że podziemny tygodnik opublikował wywiad z Lechem Wałęsą, w którym przewodniczący Solidarności wzywa do nowej, zróżnicowanej w formie walki opozycyjnej, przy jednoczesnym, tymczasowym wyrzuceniu się nazwy "Solidarność"

W wywiadzie Wałęsa miał powiedzieć też, że zgadza się z niektórymi działaczami Solidarności, że wykorzystywanie pozostałych struktur Solidarności jest nieskuteczne. Cytując Wałęsę, podziemny tygodnik miał stwierdzić: "Należy sobie zdac sprawę, że obecnie, pod nazwą Solidarności, nie zdobędziemy niczego w naszej walce przeciw rządowi" (tłumaczymy to zdanie, przybyswane Wałęsie, z angielskiego) I dalej: "Musimy wobec tego na razie zawiesić Solidarność, nie zapominając o jej ideałach, oraz musimy stworzyć nowe, regionalne, ogólnosrodowiskowe i inne opozycyjne związki, działające pod swymi nowymi nazwami. Powinno powstać możliwie jak najwięcej tych nowych organizacji, tak, aby przeciwnik nie był w stanie ich wszystkich przejąć"

Agencja Reutera w depeszy z Warszawy z 16 września stwierdza Wałęsę powiedział w swym mieszkaniu w

Gdansk, że tekst (wywiadu w podziemnym tygodniku) odzwierciedla jego poglądy i mógł zostać obracowany na podstawie kilku udzielonych przez niego wywiadów. Dodał jednak, że nie widział jeszcze całego artykułu"

Podziemny tygodnik pisze też, że Wałęsa oświadczył, iż planuje spotkanie z podziemną Tymczasową Komisją Koordynacyjną Solidarności

Inne źródła zachodnie podały, że podziemnym nismem, które opublikowało wywiad jest CDN (Ciąg Dalszy Następni) i że redakcja stwierdziła, że drukuje wywiad bez wiedzy i zgody Wałęsy

18 września agencja AP podała, że Wałęsa w rozmowie telefonicznej oświadczył, że nie udzielał wywiadu tygodnikowi CDN, a tekst w nim opublikowany nie reprezentuje jego stanowiska

Jednak na pytanie, czy jest za tymczasowym odstąpieniem od nazwy "Solidarność" w walce z systemem, Wałęsa odpowiedział twierdząco, pisze AP

Redakcja Echa Tygodnia stara się o bardziej szczegółowe i źródłowe informacje na ten temat. Mamy nadzieję, że będziemy je mogli podać Czytelnikom już za tydzień

GENERALOWIE

NIE ODDAJĄ WŁADZY

PARTIA TRACI CZŁONKÓW

W TEMPIE 5 TYSIĘCY NA MIESIĄC

Wszystko wskazuje na to, że generalowie nadal sprawują władzę nad rozległymi dziedzinami życia cywilnego w PRL. Korespondent *New York Times'a* w Warszawie John Kifner podkreśla, że generalowie nie spieszą się z oddaniem władzy, bo partia jest nadal słaba. PZPR straciła jedną czwartą członków od czasu powstania Solidarności przed trzema laty, a oficjalne dane wskazują, że nadal traci członków, w tempie około pięciu tysięcy na miesiąc

Obecnie górnictwem węglowym zarządza gen. Czesław Piotrowski, minister górnictwa i energii elektrycznej, który nakazał przedłużenie czasu pracy w kopalniach i zastrzył dyscyplinę

Administracja terenowa podlega gen. Włodzimierzowi Oliwie, ministrowi administracji. W Warszawie, Gdansk i Katowicach oraz w siedmiu innych województwach wojewodami są wojskowi

Gen. Tadeusz Hupałowski został ostatnio mianowany do Najwyższej Izby Kontroli

W samej partii ważne stanowisko kierownika działu kadr zajmuje gen. Tadeusz Dziekan, były adiutant gen. Józefa Baryły, "twardogłowego" dowódcy Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego. Generalowie stoją też na czele wydziału międzynarodowego partii i centralnej szkoły partyjnej w Warszawie

Z "TYGODNIKA POWSZECHNEGO" Nr 30, 24 07 83

ŚMIERĆ WIELKIEGO KLAMCY

W Warszawie zmarł Jerzy Łukaszewicz (lat 51), były członek Biura Politycznego, były sekretarz KC PZPR, odpowiedzialny za propagandę przed Sierpniem 1980 roku

WINNI I NIEWINNI

Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej postawiła wniosek o skierowanie do Trybunału Stanu sprawy Piotra Jaroszewicza i Tadeusza Wrzaszczyka. Komisja wniosła o umorzenie postępowania w stosunku do Jana Szydłaka i Tadeusza Pyki. Komisja uznała też, że z prawnego punktu widzenia nie ma podstaw, by pociągnąć do odpowiedzialności konstytucyjnej Edwarda Gierka i Edwarda Babuucha

STAN PARTII W LICZBACH

Kierownik Wydziału Organizacyjnego KC PZPR poinformował, że szeregi partyjne zmalały po lipcu 1980 r. o ponad 28 procent. Obecnie do PZPR należy 9 procent dorosłych Polaków, 12,6 procent klasy robotniczej, 3,7 procent chłopów, 31,1 procent inteligencji (wśród dziennikarzy jest 43,6 procent partyjnych). Członków partii do 29 roku życia jest niewiele ponad 11 procent, a średnia wieku wzrosła i wynosi 43,8 lat

8 TYS. KOMISARZY WOJSKOWYCH

W czasie stanu wojennego około 8 tys. oficerów zostało skierowanych na kierownicze stanowiska w gospodarce i administracji państwowej. Sądzi się, że większość z nich powróciła już do koszar, lecz gen. Jaruzelski stwierdził, że ci z nich którzy są potrzebni lub okazali się dobrymi kierownikami, pozostaną na cywilnych stanowiskach

W udzielonym ostatnio wywiadzie, gen. Dziekan powiedział, że usunięto 650 naczelników dyrektorów wielkich przedsiębiorstw oraz 200 prezydentów miast i przewodniczących terenowych rad narodowych. Gen. Dziekan w wywiadzie prasowym oskarżył zwolnionych o brak zainteresowania potrzebami robotników w pracy, bezpieczeństwem i higieną pracy, oraz o obojętność wobec potrzeb konsumentów i obywateli

Wiceminister obrony narodowej gen. Tadeusz Tuczapski powiedział w wywiadzie dla *Żołnierza Wolności*, że ogromna liczba indywidualnych i zbiorowych skarg przedłożonych komisarzom wojskowym jest obiektywnym dowodem, że byli oni niezbędni

APEL Z KRAJU

W Warszawie na osiedlu Żoliborz-Chomiczówka rozpoczęliśmy budowę nowego kościoła parafialnego pod wezwaniem Najświętszej Maryi Panny Wspomożycielki Wiernych

Parafia (głównie młode rodziny) liczy około 30 tysięcy ludzi

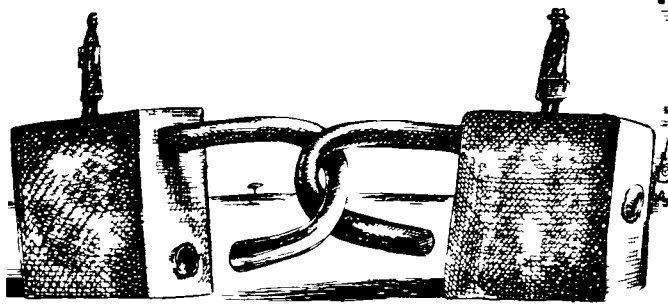
Ale trochę historii: 2 października 1982 roku odbyło się poświęcenie placu i krzyża, w Wigilię Bożego Narodzenia pasterkę odprawił ksiądz prymas Glemp. Poswięcił On również prowizoryczną kaplicę, w której tymczasowo odprawiane są msze święte. Przy osrodku pracuje 4 księży

W związku z tak ogromnym przedsięwzięciem, jakim jest budowa tej świątyni, zwracam się z gorącą prośbą do Polaków rozsianych po całym świecie o pomoc w realizacji tego planu. Obecnie przy tak wysokich cenach materiałów budowlanych,

nie dysponujemy wystarczającymi funduszami na tą budowę. Każda, nawet najmniejsza, symboliczna ofiara będzie ogromną pomocą. Do listu dołączyłem dwa zdjęcia: jedno przedstawia makietę przyszłego kościoła, na drugim ksiądz prymas Glemp wraz ze mną podczas pamiętnej pasterki o której wspominałem powyżej

Pozdrawia Rektor Kościoła ks. Jan Huryn

odpowiedzialny za organizację i budowę nowej parafii Polacy, którzy odpowiedzą na mój apel proszeni są o przesłanie pieniędzy na ręce proboszcza parafii St. TERESA'S CHURCH w Toronto księdza Edwarda Ewczynskiego. A oto adres księdza, proboszcza Edwarda Ewczynskiego: ST TERESA'S CHURCH, 123 11th Street, Toronto, Ont., M8V 3G6, Canada, Tel. (416) 259 2933

UCIECZKA

Dokonczenie ze str. 1

Pilot, członek klubu lotniczego w Zielonej Gorze, powiedział, że zarezerwował jednogodzinny lot treningowy z lotniska zielonogorskiego. Na chwilę przed startem dwu mężczyzn, wsiołników pilota, wsiadło do kabiny samolotu i udało napasać na pilota. Następnie pilot przekazał przez radio wiadomość, że samolot zostaje unrowadzony. Samolot wylądował na pobliskich polach, gdzie wsiadła reszta uciekierów

18 września oficjalna Polska Agencja Prasowa podała rezimową wersję ucieczki. Według komunikatu PAP-a, samolot norwał taksowkarz Jan Zytka. Był to samolot szkoleniowy Antonow-2. Lot z Zielonej Gory do Berlina Zachodniego trwał 55 minut

PAP daje do zrozumienia, że Zytka działał sam i że na pokładzie samolotu nie było innych pasażerów

PROCESY Z OSTATNIEJ CHWILI

20 września w Warszawie oznajmiono oficjalnie, że wkrótce odbędą się procesy czterech działaczy byłego Komitetu Samoobrony Społecznej KOR oraz siedmiu członków kierownictwa Solidarności

Na konferencji prasowej rzecznik rządowy Jerzy Urban nie ujawnił dokładnej daty tych procesów. Powiedział on, że oskarżeni mieli od sierpnia możliwość zapoznania się z zarzutami

Oskarżonymi korowcami są Jacek Kuron, Adam Michnik, Zbigniew Romaszewski i Henryk Wujec

Oskarżeni członkowie Solidarności to Andrzej Gwiżdża, Marian Jurczyk, Seweryn Jaworski, Karol Modzelewski, Andrzej Rozpłochowski, Grzegorz Palka i Jan Rulewski. Oskarżeni są o próbę obalenia siłą ustroju PRL

Pierwotnie, wśród oskarżonych działaczy KOR-u znajdował się też Jan Litwinski. Otrzymał on czasowy urlop z aresztu i wykorzystując wygasnięcie sankcji prokuratorskiej, nie stawiał się następnie w więzieniu

NOWE ARESZTOWANIA

Urban powiedział, że od 22 lipca br. aresztowano w Polsce ze względów politycznych 177 osób, z których 116 przebywa nadal w więzieniu

amsterdam bremen bruxelles london new york paris roma stockholm toronto zurich

prenumerata

Solidarność

BIULETYN
INFORMACYJNY

Z b i g n i e w Romaszewski członek Komisji Krajowej działacz KOR-u szef Komisji Interwencyjnej Regionu "Mazowsze", w lutym 83 skazany na 4 5 r w procesie MRKS będzie ponownie sądzony w procesie działaczy KOR-u wraz z Kuroniem Michnikiem, Wujcem i Litynskim Romaszewski przebywa już ponad rok w więzieniu na Rakowieckiej Jego sytuacja jest wyjątkowo trudna Jako skazanemu nie przysługują mu uprawnienia więźniów śledczych /1 paczka miesięcznie nieograniczona korespondencja możliwość większych zakupów w więziennej kantine/ Jednocześnie Romaszewski pozbawiony jest praw przysługujących więźniom po wyroku nie ma widzenia z rodziną, nie może pracować, a więc nie otrzymuje lepszego wyżywienia i nie może kupować żywności /więźniowie po wyroku mogą kupować żywność wyłącznie za pieniądze zarobione w więzieniu/ Do tej pory Romaszewski schudł w więzieniu 17 kilo

J a n u s z P a ł u b i c k i przewodniczący Tymczasowego Zarządu Regionu w Poznaniu aresztowany w nocy 27/28 grudnia ma już wyznaczoną datę procesu Według informacji które przekazano nam z Poznania, proces Janusza Pałubickiego rozpocząć się ma 26 września br

W n-rze 52 Biuletynu Informacyjnego publikowaliśmy wywiad z Januszem Pałubickim

OŚWIADCZENIE AMNESTIONOWANYCH

Po setkach dni tysiącach godzin oddzielenia od rodziny przyjaciół społeczeństwa - opuszczamy więzienia Niestety nie wszyscy niestety nie wracając do świata wolności sprawa wredliwości i prawdy o którą walczyliśmy Amnestia, pozosta wiążąc za murami więzienia wielu z tych którzy w tej walce byli najaktywniejsi nie stała się krokiem na drodze do pojednania narodowego Zniesienie stanu wojennego pozostawiające totalitarne ustawodawstwo, nie rozwiewa czarnych chmur wiszących nad naszym krajem nad przyszłością naszego narodu Będziemy o tym pamiętać przekraczając więzienne bramy i apelujemy do społeczeństwa by nie dało się zwiesić i oszukać działaniami władz pozorującymi rozwiązywanie naszych najważniejszych spraw by nie zrezygnowało z walki o realizację swoich aspiracji marzeń i ideałów

Hrubieszów, 21 lipca 1983r

R Bielanski J Bogumił L Chlebowski A Czerwiński B Czerwinski B Gołębiowski W Kaszuba, E Kędziński A Krasuski P Kuczkowski Z Libera K Lubera M Łada A Machalski A Manowski J Ręduda J Sijka A Szkutnik, A Weryho S Ziębca, D. Żytnicki

POZNAŃ - 31 SIERPNIA

( ) We wczesnych godzinach popołudniowych wokół pomnika Czerwca 56 wzmocniono patrole Naprzeciwko kościoła oo Dominikanów kolumna ZOMO - 6 bud i działko wodne O godz 16-tej w kościele oo Dominikanów rozpoczęła się msza św wcześniej zapowiedziana w prasie podziemnej ulotkami i plakatem na bramie kościoła Kościół i dziedziniec były pełne O godz 16:30 nadjeżdża następna kolumna ZOMO W tym samym czasie pod pomnikiem czerwca 56 ludzie składają kwiaty Co pewien czas w niewielki tłum wchodzi patrol MO i leqitymują Wokół liczne zgromadzenie ludzi Przed zakończeniem mszy, ok godz 16:45 ZOMO tworzy 3 kordony Jedynym nie zablokowanym wyjściem z tego rejonu pozostaje ul Libelta ( ) O godzinie 17:00 z czoła pochodu doszło do Słowackiego, nadjechała kolumna ZOMO Poleciało kilka kamieni Rozproszone grupy udały się w kierunku kościoła św Michała, gdzie na godz 18-tą zamówiona była przez Tymczasowy Zarząd Regionu msza św Kościół, plac przed nim i okolice kościoła pełne były ludzi Po mszy i odśpiewaniu "Boże coś Polskę" widać uniesione ręce z "V", pojawiają się transparenty Na czele pochodu największy, na całą szerokość ulicy z liternictwem "Solidarność" "Nie oddamy Sierpnia" Po chwili pojawiają się następne transparenty - "Solidarność", "Solidarność żyje" Pochód, z uniesionymi rękoma "V" skanduje "Nie ma wolności bez Solidarność", "Solidarność", "Pałubicki", "Dobraczynski do spowiedzi" Pochód

MASOWY GRÓB
W CENTRUM GDAŃSKA

gdańsk

CZY TRAGICZNE ŚLADY GRUDNIA

W końcu kwietnia zaczęły krążyć po Gdańsku plotki o odkryciu przez brygadę budowlaną większej liczby zwłok w centrum Gdańska, i że prawdopodobnie są to polegli w grudniu roku 1970

"Dziennik Bałtycki" i "Głos Wybrzeża" z 20 maja 83 opublikowały teksty pod tytułem "Wciąż jeszcze odkrywamy tragiczne ślady wojny", w którym twierdzą, że w wyniku wszczętego dochodzenia gdańska Prokuratura Rejonowa ustaliła iż szczątki pochodzą bezspornie z okresu II wojny światowej" Miały o tym świadczyć m.in. odznaki żołnierzy niemieckich znalezione przy szczątkach Jednak w tekście podano co najmniej 2 fałszywe informacje Po pierwsze - szczątki odkopano na terenie Szpitala Mini sterstwa Spraw Wewnętrznych a nie jak podaje się - Szpitala Wojewódzkiego im Mikołaja Kopernika Po drugie nie zgadza się również termin, gdyż w tekście jest mowa o początku maja, a jeszcze w kwietniu pojawiły się pierwsze informacje podawane z ust do ust więc nie sprawdzone, mówiące o 26-ciu zwłokach w plastikowych workach, co wyklucza wersję o znalezisku z czasów II wojny światowej Sprawy nie można więc uznać za wyjaśnioną Ci, którzy pamiętają Grudzień 70 wiedzą, że do szpitala MSW wozono wtedy właśnie rannych i zabitych Wiedzą również, że liczbę poległych szacowano, gdyż według międzynarodowego prawa, gdyby przekroczyła ona liczbę 50-ciu przebieg wypadków musiałaby badać na miejscu specjalna komisja ONZ Odkrycia zbiorowego grobu nie można więc lekceważyć gdyż jest prawdopodobne że stanowi on kolejny ślad w odkrywaniu prawdy o tamtych dniach

Tadeusz Fiszbach jeden z sygnatariuszy Porozumienia Gdańskiego, były I sekretarz KW PZPR, jest obecnie pracownikiem Biura Radcy Handlowego ambasady PRL w Finlandii Dwukrotnie już odmawiano mu zgody na przyjazd do Polski m.in. na pogrzeb T Kutya, byłego redaktora naczelnego "Głosu Wybrzeża" Ostatni zwolennicy Fiszbacha usunięci zostali na plenum KW w czerwcu br - J Łabęcki wyrzucono ze stanowiska I sekretarza Komitetu Zakładowego Stoczni Gdańskiej, A Karnabala z sekretariatu Komitetu Wojewódzkiego /"Serwis Informacyjny, Gdańsk, 15 lipca 83/

wchodzi w ul Grunwaldzką Wtedy nadjeżdża kolumna ZOMO /kilka bud i armatka wodna/, ustawia się w tyralierę i rusza w kierunku pochodu Pochód rozpoczyna się dziki pościg za demonstrantami, w ruch idą pały Ludzie uciekają do bram, w mieszkaniach prywatnych znajduje schronienie wielu demonstrantów Nieliczni zostają wzięci przez ZOMO Armatka wodna leje wszystko i po wszystkich Po godz 19-tej w okolicach pomnika czerwca 56 tłumy zgromadzonych Od godz 18-tej plac przed pomnikiem przeczesywany przez ZOMO i MO MO wywozi zatrzymanych do komendy na plac Wolności /sic!/ Po 19-tej rozpoczynają się utarczki z ZOMO, trwające do ok 20-tej Ostre pałowanie, armatki wodne, również kamienie ze strony demonstrujących Wciąż powstają nowe grupy skandujące liczne hasła, np "Gestapo" Wiele osób zostaje aresztowanych

1 września pierwsze wiadomości o zatrzymanych W przygotowaniu ok 80 spraw przed kolegium w trybie doraźnym, przeciętne kary w granicach 10 tys zł Większość pieniędzy na kary zostanie zwrócona poszkodowanym ze społecznych funduszy za pomocą i samoobrony

Zatrzymanych przetrzymano na komendzie W czasie przesłuchiwań SB proponowało im współpracę Na noc wszystkich mężczyzn wywieziono do Kozich Ciów /obóz resocjalizacji pracy/

W kolegiach fałszywi świadkowie - etatowcy z MO Zatrzymanym na ulicy wmawiano udział w demonstracji itp Na ulicy, w czasie ładowania do suk były liczne brutalne pobicia /pięścią pałką kopanie leżących/

Prenumerata na 20 numerów

140F Francja 170F (25S USA) inne kraje 200F /28.5 £ JS.
Drocz'a 1071-1224

Zamówienie wraz z należnością w formie przekazu pocztowego lub przelewu bankowego na konto B/P 30004 0077 0217C/A.

prosimy przesyłać do
SOLIDARITE POLOGNE PUBLICATIONS
10, Passage des deux soeurs 75 009 Paris tel 247 76 59

T A D E U S Z J E D Y N A K /lat 32, żonaty, 1 dziecko/ w Sierpniu 80 był wiceprzewodniczącym Międzyszakładowej Komisji Strajkowej i sygnatariuszem Porozumienia Jastrzębskiego, a później wiceprzewodniczącym Międzyszakładowego Komitetu Robotniczego Jastrzębie Jako członek Prezydium Krajowej Komisji Porozumiewawczej "Solidarność" prowadził z jej ramienia negocjacje z rządem w sprawach górnictwa Na Zjeździe został wybrany do Komisji Krajowej Internowany 13 grudnia 81, zwolniony dopiero 22 grudnia 82

Regionalna Komisja Wykonawcza Regionu Śląsko-Dąbrowskiego powierzyła mu 16 czerwca funkcję przewodniczącego i upoważniła do reprezentowania regionu w TKK

ZDECYDOWAŁEM SIĘ ZEJŚĆ DO PODZIEMIA
/rozmowa z Tadeuszem Jedynakiem/

Po półtora roku od chwili wprowadzenia stanu wojennego, gdy szeregi ukrywających się dotąd działaczy ujawnia się - zdecydować się zejść do podziemia Dlaczego?

Zwrócili się z tym do mnie związkowcy ze Śląska, nasz Region "Solidarność" nie ma reprezentanta w Tymczasowej Komisji Koordynacyjnej Nie ma również oficjalnego szefa naszej RKW Nie miałem więc wyboru Był to mój obowiązek moralny Wynikał z wierności ideałom "Solidarność", wierności tym, którzy mnie wybrali Jako górnika zobowiązuje mnie również świeżo przelana górnicza krew I jak wszędzie - setki odsiadujących wyroki Trzeba o nich walczyć, ktoś musi to inspirować Teraz gdy wielu działaczy regionu na skutek represji i szykan opuściło kraj, trzeba podbudować psychicznie ludzi Trzeba przełamać barierę niepewności, niezdecydowania Aby nie pluto złów na Ślązaków, aby górnicy nie byli narzędziem propagandy w ręku władz Trzeba działać dla poprawy bytu walczyć o znośne warunki pracy W kopalniach zginęło w ubiegłym roku około 250 ludzi Na "nowe" związki zawodowe nie ma co liczyć, są potrzebne tylko partii i tylko jej służą

To wszystko można próbować osiągnąć oficjalnie?

W tych działaniach muszą być struktury podziemne i naziemne, a pomiędzy nimi - współdziałanie jak na linii TKK - Wałesa Jedni bez drugich nic nie zrobią Jeśli podziemie zrezygnuje, natychmiast wyduszą tych, którzy próbują działać oficjalnie A potem Kościół To jest stara taktyka komunistów Na razie władzy chodzi tylko o pokazanie "patrzcie! można działać oficjalnie, legalnie" Władza sama zresztą przyznaje - w nieoficjalnych czy też wewnętrznych wystąpieniach "nie możemy walczyć na dwa fronty" Kolejna sprawa inne są możliwości działań oficjalnych i nieoficjalnych Tylko podziemie może obecnie jasno i jednoznacznie reprezentować program 10-milionowego Związku Program, którego nie wolno stracić! W tych nieoficjalnych, podziemnych strukturach pracują tysiące anonimowych działaczy Ale jesteśmy rzecznikami spraw społecznych i ktoś musi imieniem i nazwiskiem podpisywać te społeczne zadania Robi to obecnie TKK / /

A jak oceniasz sytuację w regionie?

Jest gorzej niż w kilku innych regionach, ale nie jest źle! Wierzę w ludzi, sprawdzili się już nieraz, ostatnio w bojkocie związków zawodowych, który na Śląsku i w Zagłębiu jest nieporównywalnie silniejszy, niż podają oficjalne, naciągane statystyki Brak jeszcze przekonania i motywacji do czynnego oporu, ale bez wątpienia ludzie nie kochają tej władzy Ostatnio dzieje się lepiej Możemy dorównać reszcie kraju, stać nas na to! /"Regionalny Informator "Solidarność" Regionu nr 13/37, lipiec 83/

List otwarty prof. Edwarda Lipińskiego do generała Jaruzelskiego

Ciąg dalszy z poprzedniego numeru

Zobaczmy, jak widzi teraz Generał Jaruzelski problemy nurtujące Rzeczpospolitą i jakie to są problemy

Generał widzi, że się w Polsce dzieje źle, jest kryzys. Ale zajmują go raczej zagadnienia wtórne, celowo wysuwane jako główne. Na przykład takie sprawy moralne, jak spekulacja, nielegalne bogacenie się jakichś małych grup ludzi, zerujących na ogólnym chaosie ekonomicznym. W imię "czystości moralnej" Generał Jaruzelski nawołuje do walki ze wzbogacaniem się, ze spekulacją. Na czym polega sprawa? Chodzi o walkę ze "spekulacją" z wykonywaniem towarów, z gromadzeniem walut i złota. Jakie są główne źródła tej "spekulacji"? Jest to ucieczka od pieniądza, codziennie tracącego wartość. Ludzie chcą ratować swe oszczędności, zachować ich wartość. Bywa również i rzeczywista spekulacja - zjawisko, które zawsze towarzyszy gospodarce. Brakowi. I nikt jeszcze w historii nie zwalczył spekulacji drogą represji i konfiskat. Ten system zawsze rodzi tylko donosy i szmugowanie jednych przez drugich (prawdziwie "socjalistyczna cnota", doznająca wiele omięki od władzy i nrasy), niepokoju, grabieży i wiele zwyczajnej ludzkiej krzywdy! Jak bowiem odróżnić spekulanta od normalnego ciulacza, który oszczędza i dba, aby mu te oszczędności nie ginęły z godziny na godzinę? Zmysł oszczędzania zawsze trwać będzie, a spekulacja zniknie, gdy pieniądź będzie pieniądzem zdrowym, zamiast permanentnych braków zapanuje normalne zaopatrzenie.

Walka o "czystość moralną" - któż tę walkę głosi? Generał Jaruzelski, który wielu ludzi kazał zabić, tysiące zobowiązał do pracy, wiele tysięcy skazał na wieloletnie więzienie - a i przedtem nie raz jako członek najwyższych władz partyjnych aprobował chyba strzelanie do robotników, nie sprzeciwiał się też korupcji mafii i jednostek.

Krajem wstrząsnęła wiadomość o samobójstwie 19-letniego robotnika w Częstochowie, skazanego przez sędziego (kobietę) na zbyt wielką karę grzywny, której spłaty sąd nie zgodził się rozłożyć na raty.

Cały naród oczekiwał zniesienia stanu wojennego i amnestii. Zamiast amnestii ogłoszono prawo łaski. Aby łaska była przyznana, musi być prośba o łaskę, akt skruchy, złamanie moralne penitenta, długotrwałe badanie przez różnorodne komisje, w końcu - ewentualne ulaskawienie. Prawdziwy styl Generała Jaruzelskiego, zgodny z zasadami honoru wojskowego i takiejże mądrości politycznej. Podobnie jak to było w sprawie związków zawodowych i dialogu z narodem. Generał gra ze społeczeństwem szafszowanymi kartami.

Generał Jaruzelski w mowie z końca lutego zagroził karami administracyjnymi tak zwanym pasozytom, tak zwanym nierobom, ludziom unikającym pracy lub takim, którzy nie mogą znaleźć odpowiedniej dla siebie pracy - a takich jest wielu. Chodzi tu o znany w całym świecie przejaw patologii społecznej. Tylko, że w świecie cywilizacji walczy się z tym złożonym problemem przy pomocy medycyny i opieki społecznej, a nie polityki i więzień.

Aby rządzić krajem, potrzeba większego zasobu wiedzy socjologicznej i psychologii społecznej niż to wystarcza dla dowódcy MO lub dla dyrektora rzeźni miejskiej. "Pasozytów" mają być odesłani na roboty przymusowe dla zwalczania skutków powodzi.

Generał chce wrzucić do historii jako współczesny Sawonarola lub św. Jerzy, jako orędownik walki z rozwiązłością i nieczystością. Oczywiście - walki, i oczywiście - środkami administracyjnymi i policyjnymi.

Naród polski w swej znakomitej większości pogodził się z socjalizmem jako systemem społecznej własności środków produkcji (społecznej, nie państwowej). Nikt nie protestuje przeciw socjalizmowi pojmowanemu jako wyzwolenie klasy robotniczej, wszyscy są za udziałem klasy robotniczej w "duchowych mocach produkcji" (według wyrażenia Marksa) czy we współrządzeniu gospodarką i krajem. Dlatego nie ma w Polsce liczących się sił antysocjalistycznych czyli antyrewolucyjnych. Rewolucja bowiem - to uspołecznienie środków produkcji. Ale polski "socjalizm" typu radzieckiego, negujący wolność, niszczący prawa ludzkie i obywatelskie, oparty o absurdalny, sprzeczny z prawami życia system gospodarczy - wytworzył śmiertelne zagrożenie dla bytu narodowego, ograniczył suwerenność narodową, przekształcił zrozumiały i konieczny sojus z ZSRR w brutalną zależność. Jesteśmy mimo to za sojuszem. Należy tylko załować, że sojusz nie mógł stać się przyjaznym, właśnie z powodu zachłanności strony drugiej, zgodnej z zasadą, którą wygłosił kiedyś Stalin: "Polska to największe nasze trofeum wojenne". Wiemy również, że niestety niemal cały naród rosyjski uważa Polskę za swoją własność państwową. Ow "sojusz" nie przekształcił się w przyjazny, nie może bowiem zatrzeć się pamięć o przymierzu Stalina z Hitlerem, o napaści na Polskę 17 września 1939, o niesłychanym mordzie na jencach polskich w Katyń, o deportacji półtora miliona Polaków z polskich ziem

wschodnich. Donoski o tych wszystkich sprawach panuje milczenie lub krzewi się fałsz - jak można mówić o przyjaznym?

Generał Jaruzelski stara się docenić rolę inteligencji w życiu narodu, w tworzeniu morale narodu. Ale czuje się zawiedziony. Inteligencja, mówi Generał, głównie warszawska, przestała w dużym stopniu spełniać funkcję pozytywną. To, co się ostatnio stało wśród inteligencji, jest jego zdaniem prawdziwym "spustoszeniem". Szerzą się poglądy antysocjalistyczne, antypaństwowe (czyli wolnościowe, liberalne, samorządowe, antycenzuralne, antyrepresyjne - czyli "wsteczne"), na uczelniach wyższych dochodzi do "ideowo-moralnego" kalectwa młodzieży. Jest to działalność "ewidentnie wroga", "destrukcyjna", wobec której jedyną drogą jest droga "administracyjnych represji". Takie właśnie środki "muszą być niezbędnym argumentem". Oto są własne słowa Generała Armii Wojennej Jaruzelskiego. Co mogą oznaczać zapowiedziane przez mowę środki administracyjne? Wyrzucenie z pracy, nową falę internowania, aresztów? Wiemy, że tego rodzaju "argumentów" polityczno-policyjnych ma władza bardzo wiele i różnorodnych. Argumenty polityczne przekraczają jej możliwości intelektualne. Represje policyjne, więzienia, bestialskie kary żołnierskich sądów (z białymi orłami na czapkach, jak obawiał się Zeromski) - oto jedyny program polityczny, jaki zgębionemu narodowi polskiemu mogą przedstawić władze, które reprezentują "rozdującą" siłę narodu.

Mówi Generał Jaruzelski, że część inteligencji zachowuje się niegodnie, antysocjalistycznie, mimo że to przecieć bracia klasy robotniczej umożliwiła im wykształcenie. Nicosc tego argumentu jest wzrost zenująca. Inteligencja polska nie tylko nie działała wbrew interesom klasy robotniczej, ale po raz pierwszy na tę miarę razem z całą wielomilionową klasą robotniczą w pamiętnych historycznie dniach 1980 roku wystąpiła zwiolowo, spontanicznie, rewolucyjnie w obronie największych wartości narodu, w masowym ruchu, przeciw stawiającym się zagrożeniu narodu ze strony "wiodącej" partii "komunistycznej".

Na pewno i większość klasy robotniczej w Polsce i większość inteligencji nie idą razem z Generałem Jaruzelskim. Nie są z "nimi". Generał widzi na to jedną radę: środki administracyjne, poparte przez ZOMO. Inteligencja - według Generała - wszystko zawdzięcza klasie robotniczej, a mimo to przeciwstawia się ona awangardzie tej klasy - partii komunistycznej. Niewdzięcznicy.

Ale właśnie dlatego - że nigdy jeszcze w dziejach Polski inteligencja i robotnicy nie znaleźli się do tego stopnia razem w walce o wspólne cele i narodowe, i społeczne, o prawa ludzkie i obywatelskie - słowa Generała, które zostały powiedziane po to, by zawstydzic inteligencję, by dać jej klasę - są bez sensu i anachroniczne. Dzisiaj inteligent i robotnik rozumieją, że w nowoczesnym świecie tylko wspólnie mogą realizować swoje aspiracje, że są sobie niezbędni i w procesie produkcji, i w dziele wyzwolenia narodu. Zapewne to robotnicy na podstawie planów architekta budują szpitale, szkoły, gmachy uniwersyteckie, domy mieszkalne itp. Klasa robotnicza jest dojrzała politycznie na równi z inteligencją. To klasa robotnicza w roku 1980 zrozumiała istotę zagrożenia narodowego i solidarnie wystąpiła wraz z całym narodem o przezwyciężenie tego zagrożenia.

Śmiech budzą słowa Generała, że siła partii tkwi w jej więzi z klasą robotniczą, z "ludźmi pracy". Zapewne! O tym świadczy zniszczenie "Solidarności", która liczyła 10 milionów przeważnie robotników, i w ogóle ludzi pracy, czyli prawie wszystkich ludzi pracy w Polsce. O tym świadczy zamknięcie związków zawodowych ludzi pracy tworzącej. Jaką to klasę robotniczą zna Generał poza "Solidarnością" i związkami twórczymi, które zamknął? Zwołanie 7000 "aktywistów" wybranych przez partię nie stanowi więzi z klasą robotniczą, nie jest dialogiem.

"Kierownicza rola partii jest kategorią ustrojową, konstytucyjną" - mówi Generał. Ale co, kiedy ten system i ta konstytucja zawiodły w sposób dramatyczny. Toteż Generał Jaruzelski nawołuje "partia w spełnianiu tej roli dążyć powinna do coraz wyższej faktycznej skuteczności". Powinna "budować swój rzeczywisty merytoryczny autorytet".

Generał Jaruzelski ma rację. Partia powinna starać się o rzeczywisty autorytet, o rzeczywistą, faktyczną zdolność rządzenia i przodowania. Powinna, ale doświadczenia okresu no 13 grudnia 1981 dowiodły, że ta partia osiągnąć tego rzeczywistego autorytetu nie potrafiła i nigdy nie potrafi, jeśli nie będzie umiała stać się jednym z czynników ogólnonarodowego porozumienia. W szczególności, jeżeli pozostanie przy dotychczasowej koncepcji. Jeżeli bowiem milnie czytamy przemówienia jej przywódców, to wynika z nich, że jedyną koncepcją polityczną tych ludzi są policyjne i administracyjne represje, pałka i gaz łzawiący oraz wyroki sądowe wydawane przez - zarówno zobowiązanych wie-

dzy prawniczej jak i poczucia sprawiedliwości, wykonujących jedynie rozkazy - delegowanych jako sędziów żołnierzy, a także sądownictwo cywilne.

Rządy "komunistyczne" nie tylko wdeptały Polskę w bezprzykładną katastrofę gospodarczą, ale również nostały kraj nasz pod przęgierzem światowej opinii publicznej. Podobnie jak w wieku XVIII Polska uchodziła za najbiedniejszy kraj w Europie, gdzie na wsi nanowalo jeszcze prawdziwe niewolnictwo, kraj nietolerancji religijnej i masowej ucieczki za granicę najcenniejszych elementów ludzkich, tak również Polska obecna jest znów kompromitowana w światowej opinii publicznej jako kraj bezprzykładnego kryzysu ekonomicznego, kraj emigracji intelektualistów, działaczy związków zawodowych, a zarazem kraj największej cenzury i bestialskich wyroków sądowych dla osób inaczej myślących. Przywódcy polskiej odnowy siedzą w więzieniach, inni, aresztowani, oczekują na procesy i wysokie kary. Brutalnie skazuje się osoby, które w opinii publicznej nowszechnie uchodzą za bohaterów narodowych. W wieku XVIII Targowica przy pomocy Rosji zniszczyła wielką, odrodzeniową rewolucję Wieku Oświecenia i Konstytucji 1 Maja, w naszych czasach komunisty polscy przy pomocy potęgi rosyjskiej zniszczyli wielki ruch odrodzeniowy, prawdziwą, nowszechną rewolucję polską 1980 r.

Komunisty polscy usiłują podbudować swój system argumentami o konieczności silnej władzy państwowej ze względu na dobro narodu. Polska dawna - mówi się - upadła, ponieważ nie miała "silnego państwa". Jakże ulomna jest ta historiozofia! Wprawdzie jest faktem, że rządy w dawnej Polsce były słabe, że brak było skarbowości, unorzędowanego biurokracji, że słaba była organizacja wojskowa, że kraj był wysoce niedorozwinięty ekonomicznie i domagał się racjonalnej polityki. Ale Polska upadła, ponieważ postanowiła się odrodzić - politycznie, społecznie, ekonomicznie. Owo odrodzenie zapowiadało wzmocnienie Polski, realizowano w Konstytucji i w literaturze idee rewolucji francuskiej. Zagroziła absolutystycznej Rosji i Prusom. Postanowiono nasz kraj zniszczyć. Czy Polska silniejsza mogłaby się obronić atakowi trzech mocarstw? Podobnie Polska, nawet najsilniej uzbrojona, nie mogła się obrzec potędze Niemiec i Rosji komunistycznej w roku 1939.

Od wieków, od Platona, żyje i rozwija się opinia - jedna z wielu - że społeczeństwo powinno być odgornie rządzone przez tych, którym "należy się" władza (u Platona - przez mędrców, według innych - przez cesarzy, królów "danych od Boga"), przez tak zwane silne państwo. Rządy nowierza się albo wyposażonym w "boski mandat" władców, albo grupie ludzi wybranych, predestynowanych do rządzenia, do sprawowania władzy absolutnej. To Platon stworzył ideę "partii nowego typu". To właśnie wybrana grupa, pochodząca od Boga lub Lenina - wszechwiedząca, wszechumiejąca awangarda historyczna - wie i umie rządzić duszami, umysłami ludzi, losami narodu, kształtem jego bytu społecznego, ekonomicznego, moralnego. A to się dzieć może tylko drogą przynusu - przez dyktatorską władzę grupy "wybranej", ale nie wybranej przez społeczeństwo, tylko przez siły "wyższe" - Boga lub teorię marksizmu-leninizmu. Społeczeństwo staje się n r z e d m i o t e m, kształtowanym, sterowanym, prowadzonym przez tak zwane państwo. Groźna, niebezpieczna, antyludzka "teoria". Sprzeczna z aktywnym od wielu tysięcy lat dążeniem ludzi do wolności, do wyzwolenia, dążeniem narastającym od niewolnictwa, nanszczyzny, absolutyzmu aż do początków demokracji, Wieku Oświecenia, Rewolucji 1797. Socjalizm - to miał być właśnie szczytowy system wolności, miał usunąć dotychczasowe hamulce i opory na drodze do pełnej, autonomicznej, wszechstronnie rozwiniętej jednostki ludzkiej, żyjącej w wolnym społeczeństwie.

Podstęp historii, skutki prawa o "niezamierzonych efektach planowych działań, sprawiły, że socjalizm zrealizował się jako apogium wszelkiej znanej ludzkości niewoli, arbitralności, stał się prawdziwym rakiem historii. Stało się bowiem to, czego Marks jako twórca socjalizmu "naukowego" nie oczekiwał. Zamiast socjalizmu opartego na wolności, na inicjatywie milionów jednostek i grup, stał się socjalizmem opartym na mongolsko-bizantyjsko-carskiej tradycji politycznej, azjatyckiej tradycji, że człowiek jest własnością państwa. Stał się socjalizmem opartym na hierarchii, na panowaniu absolutnym grupy wybranych, na zniszczeniu wywalczonej przez wieki demokracji. Wolność i demokrację obiecywano dopiero w jakiejś przyszłości, w mitycznym i całkowicie utopijnym "Komunizmie".

Złośny, prymitywny, represyjny styl wojskowego rządzenia wyraża się w ostatnim wydanych błędach prawnych, w postaci ustaw regulujących różne dziedziny życia. Głosna jest ustawa o "nowojennym stanie wojennym", skierowana przeciw wszystkim ludziom, w jakikolwiek sposób nie zgadzających się z zaborczą dla narodu polityką władz. Władza wojskowa postanowiła walczyć ze "złem", są spekulanci, - uchwalono ustawę w walce ze spekulacją, są robotnicy symulujący chorobę (wszędzie zdarzają się i tacy) - uchwała się ustawę obcinającą do połowy świadczenia za pierwsze dni choroby, istnieją ludzie nie pracujący, bo są nie w pełni zdrowi lub nieprzystosowani do życia, albo nie mogą znaleźć odpowiedniej pracy - jest ustawa przewidująca sankcje prawne i represje administracyjne.

Ciąg dalszy na str. 10

Związek Radziecki - utopia u władzy

Dzieło M Hellera i A Nekricha nt L'utonie au pouvoir (podtytuł "Histoire de L'URSS de 1917 a nos jours") wydane zostało we Francji przez wyd. Calmann-Levy, w 1982 r str 658

Jest dziełem wielkim dla każdego, kto interesuje się historią i polityką światową naszych czasów

Zanim jednak przejdziemy do książki, słów kilka o Autorach

Michał Heller - urodził się w 1922 r w Związku Radzieckim Od 1969 r żyje we Francji Jest profesorem na Sorbonie W 1974 roku opublikował "Świat obozów koncentracyjnych i literatura sowiecka"

M Hellera znają bardzo dobrze czytelnicy paryskiej "Kultury", w której, od lat, drukuje swe świetne felietony "w sowieckiej prasie" - pod pseudonimem Adam Kruczek

Aleksandr Nekrich - urodził się w 1920 r w Związku Radzieckim Od 1976 r żyje we Francji Jest pracownikiem naukowym na uniwersytecie w Harvard

Książka zawiera poza tekstem chronologię ważniejszych wypadków od 1914 r do końca 1981 r, noty do około 1200 odnośników i indeks obejmujący około 2000 nazwisk

***

Szczegółowe omówienie jedenastu rozdziałów książki byłoby, choćby z braku miejsca rzeczą technicznie bardzo trudną to też niech nam wolno będzie przytoczyć kilka wyjątków, które uzasadnia ze dzieło Hellera /Nekricha jest najbardziej przenikliwą pracą poświęconą historii Związku Radzieckiego

Należy przy tym pamiętać, że ci Autorzy większą część swego życia przeżyli w Związku Radzieckim i w tym m in mają przewagę nad zakłamanymi "politycznymi pielgrzymami" którzy zjeżdżali do Zw Radzieckiego na kilka lub kilkanaście tygodni, żeby później wypisywać bzdurne pochwały ZSRR

Powróćmy do tekstu Hellera i Nekricha

1 Wprowadzenie zaczyna się od motu F Nietschego

Człowiek przyszłości to ten który ma najdłuższą pamięć

Także G Orwell mówił w swoim wstrząsającym i profetycznym "1984", że "kto kontroluje przeszłość - kontroluje przyszłość" Dlatego niezmiernie ważny, w życiu państwa i narodu, jest zapis historyczny

"Vae victis" = "Biada zwyciężonym"

Ta formuła Rzymian, nie tylko oznaczała eksterminację zwyciężonych Oznaczała (i oznacza do dzisiaj), że zwycięzca pisał historię, brał w posiadanie przeszłość i teraźniejszość - zawładnął pamięcią

Ale wolni obywatele mogą pisać historię prawdziwą Inni tego robić nie mogą, bo Zw Radziecki nie tylko znacjonalizował środki produkcji, ale przede wszystkim znacjonalizował pamięć

2 W październiku 1917 r - piszą Autorzy - utopia doszła w Rosji do władzy Utopia - to znaczy totalna ideologia, która udaje że przekształca społeczeństwo wg racjonalnych marzeń i tworzy nowego człowieka

3 Rewolucja październikowa była owocem I wojny światowej Dziesięciolecie poprzedzające tę wojnę było epoką szybkiego rozwoju ekonomicznego Rosji, choć rządy tych lat były złymi rządami (Tocqueville, obserwując rewolucję francuską, słusznie powiedział "dla złego rządu najbardziej niebezpiecznym momentem, jest ten, kiedy zaczyna się on reformować")

4 Rząd prowizoryczny był pewien, że nikt w Rosji nie będzie chciał zagarnąć władzy Nie brano na serio pogrozek Lenina (Krytykuje się zwykle szefów politycznych, że mają skłonność do kłamstwa, do udawania, a jednak historia pokazuje, że Lenin, Stalin czy Hitler - mówili prawdę o swoich zamiarach, ale nikt im nie wierzył)

Inteligencja rosyjska, która przegarnęła rewolucję (od dziesięcioleci) patrzyła na to, co się dzieje z osłupieniem Gorki, który trochę później "doplasował" do komunistów notując w swoim pamiętniku mysmy ją (dom rewolucji) uwielbiali jak romantyczni zakochani ale oto stanęliśmy jak osłupiali w obliczu tego, który zgwałcił naszą ukochaną "A Lenina hasło w tych dniach brzmiało "Łupcie co jeszcze jest do łupienia"

To Lenin powiedział 'dyktatura proletariatu jest środkiem do zrealizowania utopii bolszewickiej'

5 Dzień 30 8 1918 był przełomowym dla Wuczeka (tak nazywało się wtedy KGB) Fanny (Dora) Kapłan postrzeliła Lenina 5 9 1918 Lenin podpisał słynną ustawę o terrorze czerwonym (Lenin - t xxx, str 296) Tego samego dnia rozstrzelano Kapłan Zaczęła się usankcjonowana prawem realizacja bezlitosnego terroru masowego

(Dopisek CZ Fachowcy od komunizmu starają się od połowy XX w mówić słuchaczom lub czytelnikom że Lenin był ojcem narodu i brzydził się terrorem któremu wynien był tylko Stalin To jedno z wielu sowieckich kłamstw Jest ono szczególnie szkodziwie kiedy lansowane jest przez tzw obiektywne historyki Jedną z nich jest prof Uniwersytetu w Paryżu Helene Carriere d'Encause autorka m in dwutomowej historii Zw sowieckiego 1917 1953 tom I Lenin tom II Stalin porządek w wyniku terroru (Longman, Londyn 1987)

Sława obozów hitlerowskich, nie powinna przesłaniać faktu, że to leninowski Zw Radziecki pierwszy założył "świat obozów koncentracyjnych"

6 Zabójstwo Kirowa w 1934 r - zainicjowało "wielki terror", który był "wykonaniem" czystki politycznej kraju, tej czystki, która trwała i trwa w kraju "opalającym się w jasnym słońcu socjalizmu"

7 Przypomnienie 3 12 1941 Sikorski pyta Stalina "gdzie podziła się 15 tys polskich oficerów?" Nieoczekiwana odpowiedź Stalina "uciekli" Sikorski "Dokąd?" Ukochany ojciec wszystkich narodów świata - Stenczko-Stalin odpowiedział bez namysłu "Do Mandzuru"

8 Jałta Związek Radziecki zabrał co chciał i nie byłby możliwości odebrania zagrabionych ziem bez siły Dla Roosevelta ważniejsza była współpraca z ZSRR w powojennym świecie i problem wojny na Dalekim Wschodzie Detale europejskie

zajmowały w umyśle chorego Prezydenta bardzo mało miejsca Pozycja Churchilla była równie ugodowa Churchill oznajmił "po tragedii, którą przeżyła Rosja, kiedy broniła się przeciw agresji niemieckiej i po wszystkich wysiłkach, jakie były niezbędne, żeby wyzwoić Polskę - pretensje sowieckie do Lwowa i linii Curzona - opierają się nie na sile, ale na prawie" (Teheran, Jałta, Poczdam Sbornik dokumentov Moskwa, str 97)

9 Stalin nie przewidział, że pakt z Niemcami w 1939 r który on uważał za swój wielki podstęp, zostanie pogwałcony przez jego przeciwnika, bardziej chytrego niż on sam To było przyczyną jego frustracji po wojnie Ale wyciągnął konsekwencje z tego błędu Nie dopuścił do wspólnej granicy Zw Radz z Niemcami "Kordonem sanitarnym" stały się bratnie narody 20 milionów zyc ludzkich - oto cena błędu Stalina

10 Zachod nie wierzył, żeby Brezniew miał pod poduszką szczegółowy plan hegemonii radzieckiej nad światem Nie ma może planu szczegółowego, ale jest następujący ogólny - Obiektem ekspansji sowieckiej jest cały świat

- Cały świat jest łupem Podzielono świat na 4 "zony"

1) strefa rozwiniętego socjalizmu - ZSRR

2) kraje bratnie i kraje światowej kooperacji socjalistycznej

3) kraje rezimów "postępowych"

4) świat kapitalistyczny

Celem strategicznym jest socjalizm (w wydaniu sowieckim)

Faktyka prowadząca do zwycięstwa uderzać w najstarsze ogniska czwartej "zony" tj krajów kapitalistycznych

Doswiadczenie historyczne sugeruje Sowietom, że mogą oni całkowicie liczyć na zapomnienie i krotkowzroczność Zachodu Wykorzystując zreszcie strach narodów w obliczu niebezpieczeństw wojny nuklearnej - Związek Radziecki pokazuje raz jeszcze oczom świata, że "detente" jest podzielna

Sukces systemu sowieckiego jest widoczny Ale historia jeszcze się nie zatrzymała Pamięć o przeszłości pomaga nam zachować nadzieję

***

Chwała muze historii, Klio, która zapewne czuwała nad Autorami w czasie ogromnej pracy, jaką musieli włożyć w napisanie tego dzieła

***

Mamy nadzieję, że tłumaczenie tej książki na język polski (i inne) jest w toku Do tego czasu, każdy kto może niech przeczyta po francusku

Może książka ta wpłynie na rozjasnienie głów "zaczadzonych" lewicowoscią, a szczególnie takich, co to kochają Wielkiego Brata

Niech pamiętają, że i oni i ich dzieci staną się ofiarami hasła Lenina, Stalina i Andropowa

"ŁUPCIE CO JESZCZE JEST DO ŁUPIENIA" I niech nie mają do nas pretensji, zesmy ich nie przestrzegali

CZYTELNIK

13 września w Londynie rosyjski reżyser teatralny, 65-letni Jurij Ljubimow, w wywiadzie dla BBC skarżył się, że pracownik sowieckiej ambasady nękał go i straszył, ostrzegając, by nie mówił zachodnim dziennikarzom o wtrącaniu się władz do życia artystycznego w ZSRR

dzie tej nogłosce, lecz brytyjskie ministerstwo spraw zagranicznych stwierdziło, że reżyser zwracał się o pomoc do rządu brytyjskiego Nie podano, o jaką formę pomocy chodziło

Wydaje się, że poruszenie w sowieckiej ambasadzie w Londynie wywołał wywiad z reżyserem

REŻYSER JEST ZMĘCZONY

Ljubimow reżyserował w Londynie Zbrodnię i Karę Dostojewskiego w tym miesiącu Przedstawienie odniosło wielki sukces

POPEŁNIŁES ZBRODNIĘ - PONIESIESZ KARĘ

W czasie wywiadu w BBC Ljubimow powiedział, że urzędnik sowieckiej ambasady zwrócił się do niego w następujących słowach popełniłeś zbrodnię i poniesiesz karę Zapytany przez dziennikarza BBC, czy uznał to za groźbę, Ljubimow odpowiedział Oczywiście!

Incydent wywołał nogłoski, że Ljubimow odmówił powrotu do ZSRR i zwrócił się o azyl na Zachodzie W wywiadzie dla New York Times'a reżyser zaprzeczył tym nogłoskom, powiedział, że większość swego życia artysta spędził w ZSRR i tam będzie dążył do wolności artystycznej

W Londynie ogłoszono, że Ljubimow zwrócił się do policji o ochronę przed porwaniem go Scotland Yard zaprzeczył wpraw-

ogłoszony w poprzednim tygodniu w londyńskim Timesie Ljubimow onowiał o swej długotrwałej walce z biurokratami o prawo do swobody artystycznej Powiedział Mam 65 lat i po prostu nie mam czasu czekać, aż urzędnicy rządu pojną kulturę, jaka byłaby godna mej ojczyzny Po dwudziestu latach analizowania ich decyzji, jestem zmęczony Ostatnio wydaje mi się, że nie przyczyniam się do zwiększenia kulturalnego prestiżu mego kraju Bywa, że muszą mnie wypuścić, bo inaczej sprawiałby wrzenie kompletnie konserwatywnych Ale większość mych podan o pracę teatralną za granicą została odrzucona (przez władze) Każdy wyjazd za granicę to skomplikowana, napięta i upokarzająca sytuacja

Ljubimow był już w przeszłości atakowany przez władze Na przykład, kiedy był dyrektorem awangardowego teatru moskiewskiego Na Tagance, sowieckie ministerstwo kultury zabroniło mu wystawic swą wersję Damy Pikowej w Operze paryskiej w 1978 r

Aleksander Toradze, 31-letni pianista z ZSRR, wybrał wolność na Zachodzie, w czasie tournée koncertowego w Hiszpanii W minionym tygodniu Hiszpania udzieliła mu tymczasowego azylu politycznego, a ambasada amerykańska nieoficjalnie poinformowała, że muzyk zasięgał informacji o możliwości wyjazdu do Stanów Zjednoczonych

Hiszpańskie tournée było łańcuchem tajemnic, tragedii i intryg Pianista zniknął 25 sierpnia Dwa dni później pierwszy skrzypek orkiestry z ZSRR, objeżdżającej Hiszpanię, 57-letni Borys Karsakow, popełnił samobójstwo, wieszając się w łazience hotelowej Policja hiszpańska prowadzi śledztwo w sprawie możliwego związku między samobójstwem Karsakowa, a pozostaniem Toradze na Zachodzie Mówi się, że Karsakow miał powiązania z KGB

Madrycka gazeta El Pais podała, że uzyskała informacje, jakoby Karsakow był odpowiedzialny za bezpieczeństwo orkiestry i wołał rozstać się z życiem, niż odpowiadać wobec władz ZSRR za zniknięcie pianisty

W kilka godzin po znalezieniu zwłok pierwszego skrzypka, z

Madrytu do miasta Gijon, gdzie przebywała orkiestra, przybył przedstawiciel ZSRR, zbadać sprawę i załatwić przewiezienie zwłok do kraju Tego samego wieczoru odbył się koncert, zgodnie z programem Krzesło pierwszego pianisty świeciło pustką, dla uczczenia pamięci artysty, a orkiestra poświęciła mu Dziewiątą Symfonię Beethovena

Tymczasem rzecznik orkiestry informował prasę, że Toradze odbywa podróż wakacyjną po Hiszpanii i spotka się z kolegami na lotnisku 3 września, przed lotem powrotnym do Moskwy Ale 3 sierpnia samolot odleciał bez pianisty

Amerykanscy przyjaciele pianisty powiedzieli, że Toradze zwierzył się im, że kiedy przyjechał z orkiestrą do Hiszpanii, władze sowieckie poinformowały go, że odwołano wszystkie jego solowe występy koncertowe Powiedział, że postanowił opuścić ZSRR, bo nie może tam pracować w swym zawodzie

W 1977 Toradze zdobył srebrny medal w turnieju pianistycznym Van Cliburna w USA

Urzędnicy sowieckiej ambasady w Madrycie odmówili jakichkolwiek komentarzy na temat sprawy Toradze

Piknik pod egidą PRL

Infiltracja

Kanada jest zupełnie szczególnym terenem oddziaływania światowego komunizmu, sterowanego mniej lub bardziej bezpośrednio z Moskwy. Terenem, na którym zachodzi nieustanny proces infiltracji i walki propagandowej Wschodu z Zachodem. Warto dodać - terenem bardzo łatwym do infiltracji. A także kuszącym i pożądanym, ze względu na bliskie sąsiedztwo z "odwiecznym osrodkiem sił wstecznicstwa i imperializmu oraz międzynarodowej ekspansji burżuazyjnej" jakim są Stany Zjednoczone. Strategia jest genialna w swej prostocie - osłabiając Kanadę, "przedmurze" Stanów Zjednoczonych, osłabiamy je same.

Dlaczego właśnie Kanada jest tak łatwym łupem komunistów? Przyczyn jest wiele. Jedną z najważniejszych jest istnienie antyamerykańskich nastrojów w części społeczeństwa kanadyjskiego. Kompleks mniejszego kraju w obliczu potężnego i wpływowego sąsiada "Oni nas chcą zdominować", "oni chcą z nas zrobić swój kolejny stan", "oni dybią na naszą niezależność" (w tym miejscu podawane są zwykle przykłady z historii stosunków obu krajów), "oni chcą nas włączyć w orbitę oddziaływan swojej kultury, uzależnić gospodarczo i wojskowo", oni. Listę grzechów, jakich donusili się Stany Zjednoczone wobec Kanady ciągnie się w niektórych środowiskach, grupach i partiach politycznych bez końca. Antyamerykańskosc w swej skrajnej postaci prowadzi do kompletnego niedostrzegania niebezpieczeństwa ekspansji komunistycznej, a nawet tezy, iż niebezpieczeństwo amerykańskie jest większe, a Moskwa to kolos na glinianych nogach, któremu we własnym interesie zależy na pokoju. "Dlaczego Reagan chce u NAS testować swoje cruise missiles? - My przecież miłujemy pokój i nie chcemy mieć nic do czynienia z bronią masowej zagłady w żadnej postaci. To przecież Reagan jest nieobliczalny i może zniszczyć cały świat" - krzyczą kanadyjskie "ruchy pokojowe".

Tego typu nastroje, celowo zresztą podsycane przez lewicowe V kolumny, wyspecjalizowane w "dywersji ideologicznej" stanowią naturalne (i znakomite) oparcie i osłonę dla wszelkiego typu INFILTRACJI wschodnioeuropejskich ambasad. Dodatkowym ich sprzymierzeńcem są pewne charakterystyczne cechy społeczeństwa kanadyjskiego - zamiłowanie do "świętego spokoju", własnego domu, ogrodka i barbecue z przyjaciółmi oraz niechęć do bycia zaangażowanym w COKOLWIEK, brak ducha walki i znajomości realiów politycznych współczesnego świata ("Na Wschodzie - duch, na Zachodzie - brzuch" jak twierdzi Stefan Kisielewski). A także brak poczucia zagrożenia. Totalne uczucie sytosi i bezruchu.

W takich warunkach społecznych INFILTRACJA staje się dziecinnie łatwa. Każda z wschodnioeuropejskich ambasad prowadzi ją w ramach "swojej" grupy etnicznej. Używając swoich wypróbowanych metod i narzędzi. Mając doskonałą orientację w "swojej" grupie etnicznej, dysponując rozległymi kontaktami i siecią łączników. Jej główne zadanie to

Zneutralizować emigrację

Emigracja ze Wschodniej Europy była "od zarania" obiektem wzmożonej infiltracji i akcji propagandowych ze strony rodzimych reżimów totalitarnych. "Od zawsze" bowiem była niebezpieczna. Nie tylko jej "polityczna" część. Była niebezpieczna jako CAŁOŚĆ. Ze względu na swe potencjalne oddziaływanie na rządy krajów osiedlenia na organizacje i instytucje międzynarodowe, predestynowane do obrony praw człowieka w "krajach ucisnionych", na sam KRAJ wreszcie. Poprzez kulturowanie i rozwijanie niezależnego przepływu informacji, literatury, kultury, sztuki, a nawet badania w dziedzinie nauk humanistycznych, tak straszliwie okaleczanych w krajach o systemie totalitarnym.

Emigracja polska staje się szczególnie niebezpieczna właśnie teraz. Nie można dopuścić, by na szerszą skalę włączyła się do międzynarodowej krucjaty w obronie praw człowieka, gwałconych w Polsce. Trzeba temu zapobiec i ograniczyć aktywność Polonii wszelkimi dostępnymi środkami.

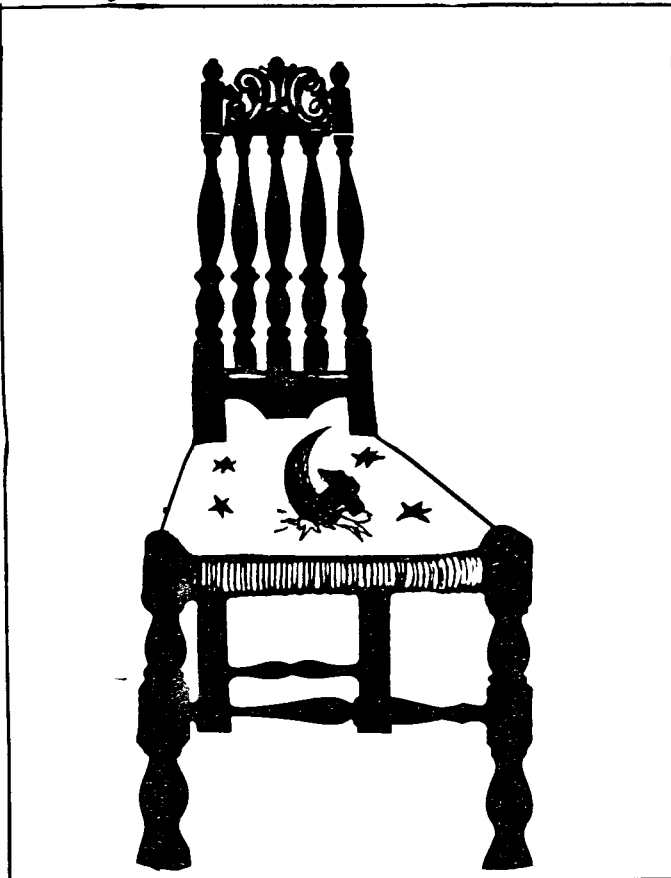
Ambasada PRL zdaje sobie sprawę z tego, że szczególnie groźna, bo młoda, sfrustrowana, gniewna i potencjalnie aktywna jest obecna WIELKA FAŁA EMIGRACJI. Znajduje się w niej wielu działaczy i aktywistów solidarnościowych, byłych internowanych, rozczarowanych do

życia w PRL na tyle, że przyjęli "naszport w jedną stronę". Jest też w niej wielka emigracja o motywach głównie ekonomicznych, zwana "wiedenską", również głęboko rozczarowana realiami życia w PRL, nie widząca tam dla siebie żadnych perspektyw i nadziei, obwinająca władzę PRL za swoją obecną sytuację, za tułaczkę i poniewierkę na Zachodzie ("Gdybym miał warunki dla moich dzieci we własnym kraju nie musiałbym się teraz tułać po świecie, uczyć języka i doznawać wszelkich możliwych upokorzeń").

Tak więc młoda emigracja jest dla władz PRL potencjalną "beczką prochu". Zneutralizowanie jej - to zadanie na miarę chwili. Jakimi metodami posługuje się PRL i jej agendy za granicą?

Metody klasyczne

Najbardziej klasyczną konsulatowo-ambasadową metodą manipulowania politycznymi postawami Polonii jest SZANTAZ WIZOWO-ZAPROSZENIOWY. Występujesz otwarcie przeciwko reżimowi wojskowo-partijno-milicyjnemu w Polsce? Działasz w Kole Pomocniczym "Solidarności" (jakakolwiek byłaby jego nazwa)? Zbierasz pieniądze

dla rodzin uwięzionych? Podpisujesz się pod listem protestacyjnym? Będziesz ukarany - nie dostaniesz wizy do PRL, nie odwiedź rodziców i rodzeństwa. Oni także do Ciebie nie przyjadą - władze PRL za karę (za to, że Ty działasz "na szkodę interesów PRL") nie wydadzą im paszportu. Tęsknisz za krajem, za rodziną? Bądź grzeczny, może dostąpisz zaszczytu otrzymania wizy.

Oprocz "kija" jest i "marchewka". Jeśli jesteś grzeczny, dostąpisz zaszczytu otrzymania zaproszenia na party w ambasadzie lub konsulacie. Musisz jednak mieć pewną pozycję w środowisku polonijnym, a jeszcze lepiej tytuł naukowy. Na takich ludziach ("opiniotwórczych") ambasadzie najbardziej zależy. Ich orędzie wszystkim należy ZNEUTRALIZOWAC. A przecież party w ambasadzie przebiega w najzupełniej zachodnim stylu. Czarująco us-

miechnięty Gospodarz wymienia uscisł rąk i pozdrowienia. Luksusowe jedzenie i wspaniała polska wódka. Wymiana konwenansów, ale i okazja do nawiązania nowych znajomości. Poczucie, że jest się tu docenianym i szanowanym. Miła, "rodzinna" atmosfera. Ktoż by w takiej sytuacji myślał o tysiącach uwięzionych, dziesiątkach zabitych i braku żywności w kraju. Po prostu nie wypada. A to już Twój pierwszy zdecydowany krok ku kolaboracji - nawet jeżeli nie zdajesz sobie z tego sprawy.

Rozłamowe pisma i biuletyny wydawane przez ambasadę również należą do repertuaru metod klasycznych. Ale są również i

Metody najnowsze

W ostatnim czasie zaobserwowano wzmożoną aktywność ludzi skrycie lub jawnie nienawidzących władzę PRL - wokół POLONIJNYCH ŚRODKÓW PRZEKAZU. Każdy zdrowo myślący komunistą wychowany jest na sloganie "kto ma informację, ten ma władzę" i niemalże instynktownie dąży do obnawiania środków przekazu. Wie, że są one kluczem do jego działalności.

Jeśli więc w najmniejszej nawet miejscowości na Zachodzie, tworzą się załóżki polskiego pisma, polskiego programu radiowego lub polska grupa zaczyna mieć szersze wyartykułowane cele polityczne, można być prawie pewnym, że ambasadowo-konsulatowe macki będą próbowały taką grupę INFILTROWAC, NEUTRALIZOWAC, a nawet (gdy inicjatywna grupa polonijna okaże się na tyle słaba) - ZDOMINOWAC. Zwolennicy "AMBASADY" występują przy tym zwykle pod sztandarami APOLITYCZNOŚCI, obrońców kultury i historii (im starsza tym leniej), mówią coś o niezależności, obiektywizmie i że "Solidarność" też popełniała błędy. Albo milczą.

Są też metody jeszcze nowsze. I na nie - jako szczególnie groźne należy zwrócić uwagę. Metodą tą jest zakładanie całkowicie nowych, całkowicie apolitycznych, małych grupek polonijnych, różnych "polsko-kanadyjskich kręgów przyjaciół", "polsko-kanadyjskich klubów społecznych", organizujących - w pierwszej fazie swej działalności PIKNIKI I ZABAWY, nastawione na PRZYCIĄGNIĘCIE MŁODEJ EMIGRACJI. Grupy owe owiane są nimbem tajemnicy. Nie wiadomo, kto za nimi stoi, ale wiadomo, że nie mają kłopotów finansowych, mają dostęp do nowielarni i maszyn drukarskich oraz cechują się ZNAKOMITĄ ORGANIZACJĄ. Wiedzą, czym można przyciągnąć spragnioną kontaktów towarzyskich i często wyobcowaną młodą Polonię. Polonię, nie znającą jeszcze dobrze stosunków, mającą kłopoty językowe, z trudem mieszkaniem, ze wszystkim właściwie. Polonię borykającą się z życiem o PRZETRWANIE w najtrudniejszym pierwszym okresie emigracji.

Czy można im się dziwić, że chętnie przyjmują każdą wyciągniętą ku nim pomocną dłoń. Pomoczą Ci załatwią pracę, uzyskają długoterminową pożyczkę, pokazą Ci, gdzie są najtansze mieszkania, podwiezieją samochodem dziecko do szpitala, "Młodzi" nie zawsze zastanawiają się nad tym, na ile bezinteresowne są tego typu oferty. Czego oczekuje się od nich w zamian. Wdzięczności? A może posłuszeństwa? Posłuszeństwa wobec owej tajemniczej grupy dobroczyńców?

Na Zachodzie niezbyt wiele dostaje się za darmo. Dlatego, zanim przyjmie się czyjąś pomocną dłoń w trudnej sytuacji życiowej, warto zadać sobie pytanie: kim jest ten człowiek? czego on ode mnie oczekuje? czy nie wadnie wolałkę zobowiązań, z której nie będę umiał się wywikłać?

Pułanka może zacząć się całkiem niewinnie. Od uczestnictwa w "darmowym" pikniku czy zabawie. Wtedy, gdy okaże się, że PIKNIK BYŁ POD EGIDĄ PRL, może być już za późno.

śp. Inz. **Jarosław ŻABA**

urodzony 10 stycznia 1915 r. w Polsce zmarł nagle
8 sierpnia 1983 r. w Manchester (W Brytania).

W Zmarłym tracimy zasłużonego działacza polonijnego
i wiernego bojownika o wolność Polski

Prezydium Rady Polonii Wolnego Świata

AMNESTIA-1983.

List do Maćka

NONVIOLENCE po polsku

Nie będzie odpowiedzi, bo oczywiście czekam na twój list, a w nim, prócz wrzesa z życia codziennego (o których nie wolno ci zapominać) powinny być jakieś odpowiedzi. Liczę na Ciebie, Maćku.

O Ghandim teraz rozmawiają. Choć jakby mniej ostatnio, czas pewnie na nowe mody. Dzielny Hinduś z odwagą poprowadził swój naród do walki, ale bez walki i wygrał (ale bez zwycięstwa, dodać tu można, nie sarkastycznie, tylko by zdenerwować niektórych). Nazywa się to nonviolence i jakos trudno to nazwać po polsku. Jest podziwiane przez wielu, bo, jak twierdzą oni, zapewnia zwycięstwo. Inni dodają jednak, że Ghandi miał przeciwko sobie Anglików - gdyby miał kogoś innego, inaczej by się sprawy miały.

I co? Gdzie odpowiedź? w Twoim liście, Maćku. Liczę na Ciebie.

Zwolennicy oporu bez użycia siły podkreślają, że przeciwnik, któremu okaze się, prócz woli oporu, serce i zrozumienie, też zrezygnuje z użycia siły. Co Ty na to, Maćku?

Jak dla mnie, to wszelkie pokojowe ruchy oporu, które przegrały, przegrały właśnie dlatego, że ich przeciwnik nie zrezygnował z użycia siły.

Zresztą - czym jest przegrana? O jakie zwycięstwo tu chodzi? Jeśli ktoś chce wygrać wojnę, podbić inne państwo, zniewoląc jakiś naród - musi użyć siły. Cele

w znacznym stopniu określają środki, ze się tak trywialnie wyrażę.

Ale co ważniejsze - również środki określają cele, które są nimi osiągalne. Na przykład - wbrew oświadczeniom pewnych wielkich państw - ja nadal uważam, że wojskowe metody (centralne planowanie, dyscyplina, centralne zarządzanie) nie uczynią gospodarki produktywną i elastyczną, bo to są metody wygrywania wojny, a nie pokoju.

Ale się nawymądrzałem. Nie o to zresztą chodzi. Chodzi raczej o porównanie oporu bez użycia siły i z jej użyciem.

Co to znaczy - opór z użyciem siły? Rewolucja, Maćku drogi. Tak jest. Rewolucja - opium intelektualistów.

Rewolucja - karuzela terroru i idei, marne przedstawienie, w którym paru głupków przekonanych, że mordują dla idei, mordują dla władzy.

Rewolucja - najlepsza dotąd metoda koncentracji władzy (w celu jej nadużycia, bo jakże inny może być cel).

No dobrze, dobrze, a co z tym oporem bez użycia siły? Przecież to wymyślił ci, których na żaden inny opór nie było. Takie rzeczy wymyślano w Rosji w dziewiętnastym wieku, w Indiach czy wśród Murzynów w USA.

Przecież tych ludzi nie było. Stac na żaden inny opór. Nie mieli ku niemu środków.

Powstrzymaj się od seksu, bo

impotenci się powstrzymują i dobrze im z tym.

Wiem, wiem, Maćku, że już się zdenerwowałeś. Zrozum jednak, że nie będzie odpowiedzi, tylko głupie pytania. Zresztą jeśli chcesz - proszę bardzo, posłuchaj.

Jeśli władza (zmuszona do tego, powiedzmy) przestrzega praw, to każda kontrakcja (wobec jej prawnej akcji) jest prawna. Opor prawny - tak to sobie to wymyśliłem.

Lecz jeśli władza praw przestrzegać nie musi, a obywatele posiadają środki materialne, by się jej zbrojnie przeciwstawić, to się jej zbrojnie przeciwstawiają, rewolucja będzie, zwłaszcza jeśli tych obywateli jest bardzo wielu - wtedy chętni do rewolucji się znajdują.

Jeśli jednak władza ma wszystkie karabiny i maszyny (dla rytmu) no i pieniądze też, to nikt nie pofruwa, bo nie ma skrzydeł. Nie ma czym, no nie ma czym. Jedyna forma oporu to nonviolence.

A i to dobrze, jeśli tyle można. W wielkim państwie, wspomnianym już, wszyscy są zadowoleni. Centrala porusza językami obywateli w myśl ogólnego wzniósłego planu.

Wiesz Maćku, maruda ze mnie. W każdym razie, powiedzcież można, że rewolucja jest luksusem. Luksusem wolnych ludzi, którym odebrano część ich wolności.

Ale i nonviolence jest luksusem. Luksusem dumnych niewolników. Zresztą, jak mawiał mój przyjaciel, ludzkość zna jeden tylko system społeczny - niewolnictwo. Rozwój historyczny polega na tym, że ilość niewolników się zwiększa.

Pamiętasz jeszcze, Maćku, wielkie państwo, o którym ci pisałem? Wiesz jak to się mówi - Pierwszy Świat (wielkie państwo), Drugi Świat (Ameryka, znaczy się, i jej marni poplecznicy) i Trzeci Świat. Raz, dwa, trzy. No i Chiny oczywiście. Państwo srodka Tygrys na wysokiej gorze i inne głupoty.

Wiesz, Maćku, to wcale nie tak jest. Nie o to chodzi. Zresztą może i o to chodzi. Ale pomyśl, jakie to zabawne, gdy przemyślni intelektualisci wypisują różnice o krwawych reżimach Trzeciego Świata, które Ameryka, znaczy się, wspiera i utrzymuje. Jaka Ameryka? Rząd? Kapitalisci niby? Atari? General Motors? IBM? ITT?

Zachód - tak to należy powiedzieć. I tak się mówi.

Zachód - bezsilne stworzenie zajmujące się handlem i produkcją, trzymające politykę na możliwie krotkiej smyczy i popuszczające jej, gdy wydaje mu się, że można zarobic.

Wróćmy do koncepcji. Otóż Zachód utrzymuje, znaczy się, krwawe reżimy. Zwroc uwagę, drogi Maćku, jakie to szczerzy przestraszone we wszelkich rozmowach z władcami wielkimi krajów przeroznych, gdzie rząd sam się wybiera, a obywatele mają prawo się cieszyć. Jakże to szczerzy uprzejmie.

Usmiechnięte.

Bo to z Pierwszym Światem jest inaczej.

Zapytasz Maćku, o czym te rozmowy powyżej wspomniane. O Kredytach, o Pożyczkach oczywiście. Za grzechy, za bogactwo, za biedę, za cokolwiek. Zachód udostępnia rządowi pieniądze. To jest business, Maćku, tego się nie da wythumaczyć. To się

też nazywa free money.

I teraz Maćku - gdzie ta różnica między Pierwszym a Trzecim Światem? Ze Pierwszy Świat podbił Mongoły, a nie krwiozercze Hiszpany, czy Anglicy? Ze Pierwszy Świat był pierwszy do świetlanej przyszłości i rewolucji, ze się tak wyrażę? Ze wielkie państwo jest tak wielkie jak żadne inne?

Jest różnica, to prawda. Wielkie państwo jest zaawansowane w budowie świetlanej przyszłości. Gdy w Trzecim Świecie zamyka się niezależne wydawnictwa, w wielkim państwie już dawno zamknięte wszystkie mordy.

Napisz, Maćku, bo lubię Twoje listy.

Przemek

ciąg dalszy ze str. 6

dla "nierobów". Są wreszcie niepokorni przedstawiciele twórczej inteligencji - nie ma jeszcze ustawy o ich karaniu, ale jest osobista zapowiedź Generała sankcji administracyjnych. Tymczasem działają sądy i milicja.

Ale co to ma wspólnego z "silną władzą"? Cóż to za silna władza, która nie potrafi kierować życiem gospodarczym ani wymoc na naczelniku gminy poszanowania prawa? To władza dyktatorska, lecz bynajmniej nie silna. Nie ta władza jest silna, której policja mocno bije - lecz ta, która potrafi koordynować życie gospodarcze i społeczne oraz ma autorytet. Tymczasem różnym komunistycznym i paxowskim publicystom snu się władza anachroniczna, której atrybutami są wielka pała i mały mozdrek.

Każda władza powinna legitymować się zaufaniem co najmniej większości narodu. W przeciwnym wypadku władza ta jest sui generis okupacją. Rząd Generała legitymacji takiej nie posiada. Gdyby ogłosił pełną amnestię i zamiast "zawieszoności" nie wprowadził nowego stanu wojennego, gdyby przywrócił klasie robotniczej jej wielki Związek Zawodowy "Solidarność", gdyby nawiązał dialog z rzeczywistymi siłami narodu, mógłby zrealizować już chociażby uchwały IX Zjazdu, uchwały o odnowie politycznej i demokracji, mógłby stworzyć warunki dla realizacji reformy gospodarczej, która wymaga ducha współpracy i współdziałania wszystkich ludzi pracy. Nie stac go było na taki czyn, gest autentycznego meża stanu. Dowiodł, że nim nie jest. Świadczy o tym jego dalsza akcja tworzenia sztucznych, dowolnych sobie, obsadzanych mało poważnymi i pozbawionych jakiegokolwiek reprezentatywności osobami - twórców pseudopolitycznych, mających symulować prawdziwą reprezentację narodu. PRON, Rada Kultury Narodowej, nowe związki zawodowe - mianowane i powołane władzy urzędy - wzbudzają raczej uczucia zazenowania.

Polityka - jest to działanie w rzeczywistości dla osiągnięcia celów w rzeczywistości osiągalnych. PRON jest pozorem. To jest znowu teatr lalek, a nawet - teatr upiorów. PRON, partyjne związki zawodowe, rady kultury i inne temu podobne działania są całkowicie sprzeczne z ideą dialogu i porozumienia narodowego. Generał Jaruzelski wydaje się odwracać tezę wygłoszoną przez Kadara na Węgry, że "kto nie jest przeciw nam, jest z nami". Jego teza - to raczej "kto nie z nami, ten przeciwko nam". Ten jest wrogiem, którego należy bic pałkami ZOMO, skazywać na długie lata więzienia. Oznacza to dialog tylko z tymi, którzy są jednej myśli z poglądami i polityką Generała, oznacza kary administracyjne dla tych, którzy mają odmienne poglądy na przyszłość narodu, na wyroki sądów wojskowych, na sprawę amnestii dla tysięcy uwieczonych, na brutalną cenzurę, na ZOMO, na wolności obywatelskie. Dialog chcą i mogą prowadzić ci, co mają różne poglądy. Dialog Generała z PRON'em lub Radą Kultury jest dialogiem z samym sobą, ale nie jest dialogiem z narodem.

Partia uzasadnia wypowiedzenie narodowi stanu wojennego tezą, znaczy wojną? Znamy ją dziś z przykładów niektórych państw środkowoamerykańskich, z Angoli itp. Stoją tam naprzeciw siebie prawdziwe armie, dobrze uzbrojone w nowoczesną broń. Kto w Polsce przygotowywał wojnę domową, gromadził broń, armaty, samoloty? Zarzut absurdalny i haniebnym w swoim brutalnym zakłamaniu "Wojnę domową" mógł prowadzić tylko Generał Jaruzelski jednostronnie. Rozważał widocznie możliwość strzelania zamiast internowania, więzienia i bicia pałkami ZOMO. Czy taką wojnę przygotowywał? Małą próbę tego rodzaju wojny zresztą już wykonano, strzelając do górników. Równą wartość jak twierdzenia o rzekomej groźbie wojny domowej ze strony "Solidarności" mają tezy, że to strajki i manifestacje "Solidarności" zrodziły kryzys gospodarczy i spowodowały tak ostry spadek produkcji. Strajki i manifestacje są codziennym zjawiskiem w krajach demokratycznych. Nikt ich nie traktuje jako przejawy buntu i rewolucji. Liczba strajków w Polsce w okresie przed 13 grudnia nie była na pewno większa niż we Francji, Włoszech, RFN. A nikt tam nie ogłaszał stanu wojennego na skutek odbywających się demonstracji. Dzień 13 grudnia stanowił dowód, że władza "komunistyczna" nie jest do pogodzenia z żadnym ustrojem demokracji. Owo rzekome "zagrożenie strajkowe" ze strony "Solidarności" było tylko produktem bezczelnej, nie liczącej się z prawdą propagandy w masowych środkach przekazu, a zwłaszcza w dzienniku telewizyjnym.

Jezeli już historia postawiła na czele władzy państwowej Wojciecha Jaruzelskiego, to my, niemal wszyscy ludzie pracy, "Solidarność" i inteligencja polska, przedstawiciele najbardziej istotnych interesów całego społeczeństwa,

ciąg dalszy nastąpi

List otwarty prof. Edwarda Lipińskiego

- Antek, trzymaj sciane, ja lece po wyplatę! "Czy sie stoi, czy sie lezy, dwa tysiacze sie nalezy", w

CZYTANE

roku 1981 cwaniaczekowemu temu swemu ukochanemu porzekadlu nadali ksztalt "czy sie lezy, czy sie

MIEDZY

stoi, partia placi, bo sie boi" Japonczyk, po pierwszym dniu praktyki w polskim biurze pro-

WIERSZAMI

jektowym - nie wiedzialem, ze prowadzicie wloski strajk Czemuscie nie powiedzieli? Bylbym sie przyklaczyl!"

TO tylko kilka najpopularniejszych, obiegowych dowcipuszkow i powiedzonek na temat stosunku do pracy w PRL. Stosunku, niestety, tak rozpowszechnionego, ze mozna o nim mowic jak o regule, od ktorej sa naturalnie chlubne i liczne wyjatki. Uzywam slowa "niestety", poniewaz anegdotyczna sciana, ktora sie podciera, zeby nie runela zanim "budowlanczy" odbiora wyplate, runie przeciez na takich samych szarych obywateli jak oni, nie na prominentow czy mitycznego molocha-panstwo. A zrodla fatalnego stosunku do pracy? Jest ich kilka. Zeby zachowac tradycje tej rubryki i nie wdawac sie w zbyt dlugie wlasne rozważania, siegam po cytaty. Oto pan Czesio z reportazu Veto, zatrudniony w punkcie uslugowym napelniana butli plynnym gazem, klasyczna ilustracja jednej z przyczyn permanentnych "wloskich strajkow". Mowi on: "Ja mam maly zarobek. Miesiecznie 1400 zl. Dla mnie to tylko pewien dodatek do renty. Ale ja daje firme spory dochod. Przez 5 dni ja swoim nabijanem wyrabiam 10 tysiecy, a przez miesiac 40". Swiadomosc tego, ile dostaje za swoja prace, a ile czerpie z niej firma - czyli panstwo, bo tak to jest zakodowane - ma nie tylko pan Czesio, ale setki tysiecy innych. Franiow, Stasiow, Bas i Jozioz. "Jaka placa, taka praca" - oto strawestowana, a obowiazujaca w peerelowskich warunkach stara dewiza. Trawestacja zreszta nie od rzeczy, bo jakosc pracy nigdy w tych warunkach nie mala i nie ma z placą nic wspolnego. Sprzedawczyni, ktora cierpliwie i z usmiechem wyjasnia klientce zasady poslugiwania sie robotem kuchennym ma taką samą stawke jak jej kolezanka, co wzrusza ramionami i odpowiada: "Jak? Jest instrukcja, niech sobie pani przeczyta", stawke taką samą, byle obie mialy zblizony staz pracy. Inzynier-konstruktor w budownictwie przemyslowym, ktory opracowal bardzo dobry technicznie projekt obiektu przy oszczedniejszym niz typowe zuzywaniu materialow, jest za to karany mniejszym honorarium, bo projektantowi placi sie honorarium stanowiace jakis procent od przyszlej wartosci budynku. Jego kolejdy smieją sie zen w kulak i ani im w mysli lamac glowe, by cos ulepszy. Partacz na tasmie w wytworni radioodbiornikow, po ktorym kontrola wytapuje bledy montazu, zarabia tylez co jego sasied, ktory bledow nie robi wcale.

Prawda, organizowano od lat najrozmaitsze konkursy "Do-Ro" (dobrej roboty) wspolzawodnictwa jakosciowe itp. nawet z

nagrodami pienieznyimi lub rzeczowymi. Ale tez z rownoczesnym gloszeniem teorii i jej praktykowaniem - ze "bodze pozamaterialne" sa tylez skuteczne co i materialne. Psychologicznego oddziaływania faktu, ze czlowiek jest w pracy dostrzegany, ze "jest kims", trudno nie docenic, tylko ze dewaluacja tytulow, dyplomow, proporczykow itp. spowodowala caly proceder ich zdobywania do poziomu "wielkiej lipy". Ilez to najrozmaitszych dyplomow, od tych wielkosci niemal plakatu, ze zlotymi literami, rysunekczkami, az po skromniutkie rozmiary kartki papieru maszynowego i z czarnym liternictwem, lezalo zawsze na polkach sklepow majacych prawo wypisywac rachunki "odbiorcom pozarynkowym" czyli przedsiobiestwom!

"Mlody czlowiek przyszedl pod blaszana bude o szostej rano. Poczekal, ale swoje dostal - nadal cytuję Veto - W pracy bedzie mial usprawiedliwienie. Stal przeciez po gaz. To rzecz normalna - mowi - trzeba swoje odstac, i u nas w zakladzie to rozumieja". I nie tylko w jego zakladzie. Ludzie musza jesc, musza nakarmic dzieci, musza je ubrac - wiec musza stac w kolejkach i "zdobywac" to, co im niezbedne do zycia. Mus stary jak rynkowe braki, a opuszczajacy prace, by "zdobywac", nie maja zadnego moralnego kaca. Panstwo nie daje tyle do sklepow, zeby mozna bylo kupic normalnie, to i niech na tym, jako pracodawca, traci.

"Ubolewa sie powszechnie nad rozpowszechnieniem postaw rozszerezonych wobec panstwa - pisze w Polityce Kr. Piotrowska-Hochfeld. "U podstaw tego zjawiska lezy ustawienie sie panstwa w roli organizatora i zarzadzajacego. W swiadomosci ludzkiej nasilalo sie skutkiem tego przekonanie, ze stopien zaspokajania ich potrzeb zalezy od dobrej czy zlej woli wladzy, a nie od wynikow ich pracy. Ludzie nie sa z natury bierni. W czlowieku drzemie uswiadomiona lub nieuswiadomiona potrzeba dzialania i ksztaltowania wlasnego losu. Ta potrzeba, gdy jest thumiona przez dluzszy okres, ujawnia sie w koncu w formie protestu i dzadenia do wlywania na bieg spraw decydujacych o jego byciu". Ujawnila sie, co i autorka pisze, w sierpniu 80. Caly jej artykul, mimo odciecia sie paroma zdaniem od "posierpniowych wypaczen" jest wlasnie beznamietnym wykladem slusznosci Solidarnosciowych postulatow w dziedzinie ekonomicznej i samorzadowej. Wiadomo ze dzis ani "reforma" gospodarki, ani ciata "samorzadowe", na wzor tych funkcjonujacych od lat, faszadowych, gdzie zasiadaja wierni i pewni zebrani wedlug "demokratycznego klucza" - tyle a tyle procent kobiet, tylu przedstawicieli mlodzi, tylu "szeregowych pracownikow", a tylu mniej "szeregowych", szans "zadnego wplywu na bieg spraw decydujacych o byciu nie daja. Mozna wiec byc spokojnym, ze nie ma szans i na to, by cos sie zmienilo w stosunku ludzi do pracy. A raczej nie spokojnym, bo przeciez mimo calej rabunkowej gospodarki "eksportowej" tak jak w wierszyku Tuwima dla dzieci "piekarz musi miec buty, wiec do szewca isc trzeba, no a gdyby nie piekarz, toby szewc nie mial chleba. Tak dla wspolnej korzysci i dla dobra wspolnego wszyscy

musza pracowac". Wykorzenie nie swiadomosci pracy dla wspolnego dobra wskutek "ustawienia sie panstwa" w roli "organizatora i zarzadzajacego", w roli jedyne-go kapitalisty, a zarazem politycjanta i dozorczy wiezenia, jest w moim przekonaniu jednym z najcięższych moralnych przestępcstw wobec spoleczenstwa ze strony wladzy majacej czelnosc mienic sie socjalistyczna.

Zagalopowalem sie felietonowi nie przystoją wielkie slowa w tonacji serio. Wiec moze teraz cos zabawnego - jak pojecie sprawiedliwosci w odniesieniu do pracy ksztaltuje sie w mozgu czlowieka z kategorii tych, co w praktyce holduja zasadzie "czy sie stoi, czy sie lezy". "Niewazne ze jest num akurat lekarz. Veto (w redakcyjnej dyskusji o lecznictwie) pisze "slyszelismy w telewizji wypowiedz jednego z lekarzy, ktory byl przeciwny swobodnemu wyborowi lekarza (w bezplatnym lecznictwie ubezpieczalnym), bo wtedy jeden lekarz bylby oblegany, a drugi nie mialby co robic". Panu doktorowi nie przeszlo przez mysly, ze przy swobodnym wyborze ow drugi mogly by po prostu nie miec co do garnka wlozyc, gdyby wynagradzono go za prace, a nie zajmowanie etatu, nie mialby tak dlugo, azby stal sie rzetelny i tym samym sciagnal do siebie pacjentow. Dyskutanci Veta przyklaskuja idei szlagianca, dodajac smetnie, ze na jej realizacje jak na razie sie nie zanosi. Tylko jeden mlody lekarz oponuje "nie wiem czy to (tj. wolny wybor) zda egzamin. U nas dochodza przeciez wzgledy socjalne - nikt nie powinien byc bez pracy a wiec nawet zlých lekarzy trzeba zatrudniac". Ze ze wzgledow socjalnych lekarz nie powinien truc pacjentow bacz ekspediowac ich na tamten swiat, mlodemu czlowiekowi do glowy jakos nie przychodzi. Trudno o piekniejsza od jego pogladow ilustracje tego, jakie efekty wychowawcze przynosi uporzeczywe nakrecanie od lat, och, od wielu, bo od moich szkolnych jeszcze, tej samej plyty z propagandowymi haslami o ksztalcie "sprawiedliwosci spolecznej" realizowanej przez dobroliwne panstwo. Czy sie stoi, czy sie lezy, ilez tam tysiecy itd.

"Ucieczka w chorobe" zajmuje sie w swoich felietonowych dywagacjach KTT (Krzysztof T. Toeplitz) w Polityce. Ten autor ktory swą akceptujaca lojalnosc wobec obecnej wladzy serwuje czytelnikom w opakowaniu geopolitycznego tchorzostwa, biada ze "ciagle nie istnieja u nas mechanizmy, ktore dobrobyt i pomyslnosc zyciowa lacza z intensyfikacja wysilku w pracy". Epokowe, zaiste, odkrycie! Ale mniejsza o to. KTT ubolewa nad znajomym sportowcem, ktory "wymyslil sobie swoja chorobe celem otrzymania przywczesnionej emerytury", nad tym ze "masowe wprowadzenie przywczesnionych emerytur bylo fatalnym bledem szacunkowym i wiele zakladow stracilo dobra, fachowa kadre". Emerytury takie, bacz renty zdrowotne, sa nota bene zjawiskiem dosc rozpowszechnionym wsrod uczciwych dziennikarzy. KTT uzala sie dalej nad uwiadem "przekonania, ze prawdziwy, wazny nurt rzeczywistosci przeplywa wsrod tych, ktorzy cos robia, ktorzy sa zdrowi, silni, aktywni, na chodzie". Tak, to przekonanie jest prawdziwe, nie uleglo ono, jak pisze KTT "cal-

liryka

Redaguje

Magda CZYZYCKA

Adam Asnyk (ur. 1838 - zm. 1897), znany pod pseudonimem El y, to wybitny poeta pozytywistyczny i czynny uczestnik ruchu konspiracyjnego i powstanczego. Jego poezja to liryka refleksyjno-filozoficzna, nawracajaca do stylu romantykow, erotyki i wiersze satyryczno-oby- czajowe.

Do jego tworcosci siegaja dzis wielokrotnie kompozytorzy muzyki polskiej, dzieki czemu wiersze poety tworzonego w XIX w. staja sie aktualnosciami dzisiejszego zycia.

Jestes wielkim czlowiekiem - bacz nim,
gdzie nalezy,
Lecz do smiertelnych przychodz
w zwyczajnej odziezy,
Bierz za przyklad Jowisza, co choc
gromowladny,
W dom smiertelnych przychodz! grzechny
i ukladny,
Nie chcąc zbyt zywym blaskiem
olimpijskiej chwaly
Razic biednej ludzkosci wzrok niedoskonaly
Wiec i ty, kiedy schodzisz w towarzystwo
ludzi,
Nie bierz ze soba gromu, ktory postrach
budzi,
Nie przynos orlich spojrzez, tytanicznych
postaw,
Lecz wielkosc z kaloszami w przedpokoju
zostaw!

*****

Sonet (jednego serca)

Jednego serca! tak malo, tak malo,
Jednego serca trzeba mi na ziemi!
Co by przy moim miloscią zadrzalo,
A bylby cichym pomiedzy cichymi

Jednych ust trzeba! Skad bym wiecznosc cala
Pil napoj szczescia ustami moimi,
I oczu dwoje, gdzie bym patrzyl smialo,
Widzac cie swietym pomiedzy swietymi

Jednego serca i rak bialych dwoje!
Co by mi oczy zastonily moje,
Bym zasnal slodko, marzac o aniele,

Ktory mnie niesie w objeciach do nieba,
Jednego serca! Tak malo mi trzeba,
A jednak widze, ze zadam za wiele!

kwitemu odwroconiu". To nie "dziarscy emeryci przygladaja sie z ironicznym usmieszkiem frajerom, ktorzy usiluja cos robic", tylko z "waznego nurtu" WRON-iej i postwroniej rzeczywistosci usuwaja sie ci, ktorzy jej tworzy nie chcą, a warunki nie zmusily ich do kontynuowania pracy.

Wyznawcy zasad "smierc frajerom" czyli "czy sie stoi, czy sie lezy" dzis tak jak 30 lat temu mogą liczyć na swoje "nalezace sie" tysiacze zlotych w panstwie na pewno dobroliwym i opiekunczym dla nieszkodliwych, bo bezideowych i cynicznych cwaniakow.

Karolina Jankowska

OD REDAKCJI Podzielamy opinie pani Karoliny Jankowskiej o KTT (jak zreszta wiele innych). Wiemy, ze podobnego zdania jest bardzo wielu Polakow na emigracji i ze miliony rodakow w kraju uwaza KTT za sprzedawczyka. W rzeczy samej jak nie podoba sie jednemu podoba sie drugiemu Komu? W Polsce ambasadorowi, generalowi, wicepremierowi, rzeczniczowi rządu, Passentowi itp. Na emigracji konsulatowi i kołom zbli- zonym do niego.

Ostatnio na tle KTT nastapila zbiezosc pogladow miedzy konsulatami PRL a Związkowcem. To, ze KTT uchodzi za czolowego pisarza w oczach ludzi z konsulatami i ich gazety Kronika Tygodniowa to nie dziwi. Ale czy naprawde kogos dziwi to ze juz od pewnego czasu KTT stal sie takze czolowym autorem politygodnika "Związkowiec", ktory z wyraznym zacięciem przedrukowuje jego felietony? Czy naprawde kogos to dziwi?

NA EMIGRACJI

Polska jesień w Vancouver

W sobotę 10 września rozpoczęły się lekcje w Polskiej Szkole Sobotniej, obok Parafii Sw Kazimierza Tego też dnia rozpoczęły się zbiorki harcerstwa Młodeży Szkolnej i Harcerstwu zjemy dobrego i bogatego roku szkolnego

W niedzielę 11 września br w ałi Domu SPK odbył się wieczór poświęcony bohaterskim żołnierzom Armii Krajowej oł Postawie Warszawskiej w oiosencie wsnomnieniach Program ten został przygotowany przez Polsko-Kanadyjskie Towarzystwo Kulturalne i był to piękny wzruszający wieczór

W sobotę 17 września Zabawa Dozynkowa w Domu Polskim Pol Tow Zgoda Zas w niedzielę 18 września poświęcenie Wianca Dozynkowego w Polim Kosciółce Sw Kazimierza podczas sumy z udziałem dzieci w strojach narodowych Następnie Akademia Dozynkowa w Domu Polskim Wyszorzedaz produktów rolnych, ciągnięcie szczęśliwych losów książeczek loteryjnych oraz program rozrywkowy

W sobotę 24 września Wieczór poetycki prof Czaykowskiego oł Poezja Polska Emigracji 1939-1983 Spotkanie to organizuje Polsko-Kan Tow Kulturalne Także w sobotę 24 września w Domu SPK odbędzie się Zabawa Taneczna Kongresu Polonii Kanadyjskiej Fundusz z zabawy Kongres przeznaczona na pomoc Polakom w kraju i za granicą

W niedzielę 25 września Federacja Polek Ogniwo Nr 4 w Vancouver urządza w sali pod Kosciółcem Sw Kazimierza - Kiermasz Książkowy - Wielki wybór książek polskich sprowadzonych z Anglii, Francji i USA

Także w niedzielę 25 września Pol Tow Przyjaciół Solidarności urządza wielką zbiorkę zabawek i rzeczy dziecięcych na wysłanie paczek na święta Bożego Narodzenia do biednych i wielodzietnych rodzin w Polsce Akcję tę mogliśmy rozpocząć dzięki pomocy naszego ks Proboszcza - Zygmunta Musielskiego, za co serdecznie dziękujemy Pragniemy przy tej okazji dodać iz nasz ks Proboszcz oraz ks Michałowski są bardzo uczynni, dobrzy Duszpasterze gospodarze i przyjaciele

W piątek 30 września w Domu Pol Tow Zgoda Koło Przyjaciół Harcerstwa urządza Zabawę Jesienną Dochód z zabawy przeznaczony na cele obchodu 25-lecia Harcerstwa, które to tutejsze Harcerstwo będzie obchodzić w następnym roku

Zas w sobotę 1 października i w niedzielę 2 października w Domu Pol Tow Zgoda odbędzie się Wielka Wystawa Filatelistyczna przygotowana przez Tow Filatelistyczne Z okazji 300 rocznicy Odsieczy Wiednia Staraniem prezesa Pol Tow Filat Pana Józefa Podejko, wybito też medal z podobizną króla Jana III Sobieskiego, wydrukowano też bloczki z klejem, które można naklejać na listy, oraz pieczęć pocztową z datą wystawy

Rozpoczęły też swoje próby grupy taneczne, nauki tanców odbywają się w każdy wtorek w Domu Polskim Także drużyna piłki nożnej "Polska" weszła do II ligi i rozpoczęła nowy sezon Mecze każdej niedzieli Obu drużynom - Polska i Polska "B" życzymy wygranej Cała Polonia jest z Was dumna

WPan Henryk Lorenc
Winnipeg, Manitoba,
Na wniosek Delegata Rządu
R P na Kanadę, Księdza Prałata
Franciszka J Pluty, mianuję

Pana jego przedstawicielem na
provincję Manitoba z dniem
8 września 1983

Kazimierz Sabbat
Premier

8 września 1983

TORONTO

Uwaga Rodzice!

Nowa lokalizacja polskich klas

Pragniemy donieść, że czynimy starania o utworzenie polskich klas w dzielnicy Borough of York Chodzi szczególnie o rejon w którym nigdy dotąd nie było takich klas a więc pomiędzy ulicami Scarlett Rd a Keel oraz Dundas i Eglinton Ave

Prosimy o zgłaszanie dzieci jak najszybciej Mogą to być uczniowie szkół publicznych jak też i katolickich Lokalizacja klas uzależniona będzie od tego ile dzieci zgłosi się z danej szkoły czy pobliskich szkół

W zależności od liczby dzieci klasy będą o różnych poziomach nawet dla początku-

jących, którzy wcale nie znają języka polskiego Te pierwsze polskie klasy w tym rejonie na pewno będą wielką ulgą dla dzieci, a szczególnie dla rodziców, którzy zmuszeni byli dowozić dzieci i tracić wiele cennego czasu nie mówiąc o szeregu innych niewygodach

Z tego też powodu wiele dzieci nie korzystało z nauki języka polskiego Idę Wam z pomocą Proszę więc zainteresowanych Rodziców o skontaktowanie się ze mną na tel 769 2851

Przyłączcie się do tej pozytywnej akcji! Mogę zapewnić że gdy obejmę klasę gwarantuję fachową urozmaiconą pracę z dziećmi Efekt nauki szybki

Stowarzyszenie Techników Polskich w Kanadzie Oddział w Toronto,

serdecznie zaprasza na wieczorek taneczny, w piątek 23 września 1983 r, o godz 8 wieczorem, 206 Beverley St Bilety w cenie \$3 od osoby, \$2 - członkowie STP, \$1 - nowo przybyli, niepracujący Oferujemy tanie napoje, smaczne kanapki i kawę, w cenie biletu

49,50

Odczyt CZY JEST WYJSCIE Z ZAŁAMANIA GOSPODARCZEGO?

wyłosi prof Ignacy Adel- Człowiekowski z Uniwersytetu Lethbridge w Domu SPK w Toronto

we wtorek, 27 września 1983, godz 8 wieczorem

Prelegent, znany ekonomista, będzie mówił o położeniu gospodarczym w skali światowej, przy

czym uwzględni również szczególne warunki sytuacji Polski W przerwie podana będzie kawa i herbata

Wstęp \$4, dla nowych imigrantów - \$1

Odczyt odbędzie się staraniem Zarządów KOŁA AK i KOŁA SPK Nr 20

PIOSENKI JAZDY POLSKIEJ

Pierwsza brygada, O mój rozmarynie, Marsz Halerczyków, Idzie żołnierz, Białe róże i 24 inne najbardziej popularne piosenki żołnierskie z lat 1914-1921 wydane nakładem PCAG

Przeboje trzech pokoleń Polaków

Tej książki nie powinno zabraknąć w żadnym patriotycznym domu Do nabycia w Biurze Pomocy Nowo Przybyłym,

K Gift Shop Cena \$3

Całkowity dochód ze sprzedaży przeznaczamy na pomoc Polsce PCAG

1570 - 1572 BLOOR STREET WEST, TORONTO ONT M6P 1A4 CANADA TEL (416) 534-2023

JEDYNA KANADYJSKA FIRMA POLONIJNA W POLSCE POSIADAMY WŁASNY TRANSPORT NA TERENIE CAŁEJ POLSKI DZIAŁAJĄCY NA PODSTAWIE WYDANEGO ZEZWOLENIA PRZEZ MINISTERSTWO ŁĄCZNOŚCI W WARSZAWIE ORAZ WŁASNY MAGAZYN Z ARTYKUŁAMI ŻYWNOŚCIOWYMI I PRZEMYSŁOWYMI W WARSZAWIE

NAJNOWSZE OFERTY DLA WYSYŁAJĄCYCH PACZKI DO POLSKI

- 1 DOSTAWA PACZEK DO DOMU ODBIORCY (BEZ DOPLAT) ZA POTWIERDZENIEM ODBIORU
- 2 WAGA NIE OGRANICZONA
- 3 ODBIÓR PACZEK Z DOMÓW KAŻDEGO DNIA (BEZ DOPLAT)

95c kg

Morskie zwykłe,
dostawa do 8 tygodni,
bez dopłat

\$1.35 kg

Paczki morskie,
dostawa do 8 tygodni,
ubezpieczone bez dopłat

\$3.25 kg

Morskie ekspres
Dostawa 28 dni,
ubezpieczone bez dopłat

\$3.65 kg

Paczki lotn cze
dostawa 4-14 dni,
ubezpieczone bez dopłat

Kawa brazylijska ziarnista US \$5 99 1 kg
Werna McHair 500 g — US \$4 40

W ceny te wliczona jest dostawa do odbiorców w Polsce

Przyjmujemy również paczki spoza Toronto i z innych prowincji drogą pocztową z załączonym M O

WIADOMOŚCI Z ŻYCIA POLONII MONTREALSKIEJ

NAJNOWSZA KSIĄŻKA O WIZYCIE PAPIEŻA W POLSCE

Tytuł "Druga wizyta Jana Pawła II w Polsce", wydana w Paryżu przez wydawnictwo Cana, autorstwa - Jean Offredo i Dominique Le Corre, znanych dziennikarzy francuskich, wybitnych znawców i propagatorów spraw polskich Teksty w języku polskim i francuskim, 160 str, 75 fotografii, większość kolorowych Piękne wydanie albumowe na kredowym papierze, cena tylko 16\$
Do nabycia u p Jerzego Skrodzkiego, 3465 Hutchison St, # 1002, Montreal, tel 845-46-84

ZABAWA SPORTOWA

Klub Sportowy White Eagles TBO serdecznie zaprasza całą Polonię na zabawę sportową w sobotę 1 października 1983 o godz 8 wieczorem Klub Sportowy TBO prosi Polonię o szczerze poparcie Dochód z tej zabawy jest przeznaczony na utrzymanie drużyny w przyszłym sezonie Do tanca będzie przygrywać orkiestra Białe Orły Bilety \$8 00 Goście \$6 00 członkowie i młodzież

Rezerwacja Biletów tel
Jozef Grabas 725-3400
Z.J Toporowicz 354-3715
Jan Grocholski 727-2311 (sklep)

Uprzejmie zawiadamiamy szanownych czytelników o zwiększonej ilości punktów zajmujących się sprzedażą "Echa" w Montrealu Można je obecnie kupować w następujących miejscach

- 1 Kościół Sw Trójcy - przed sumą.
- 2 Kościół M B Czystochowskiej - przed sumą.
- 3 Kościół Sw Wojciecha - po sumie
- 4 Sklep z gazetami - 3511 Boul.St.Lorent.
- 5 Sklep z gazetami - 12-48 Peel, k.Ste-Catherine.
- 6 Kiosk z gazetami - Ave des Pins, k.Boul St.Lorent.
- 7 Sklep spożywczy - 2657 rue Rouen, wł p.Jalowy
- 8 Sklep spożywczy - 3561 rue Belair, wł.p Grocholski
- 9 Sklep spożywczy, Marian - 4355 Boul St.Lorent.
- 10 Boulangerie-Syrenka - 4371 rue Belanger, wł p Mitrowski
- 11 Alfred Delicatessen - 1766 rue Centre, wł.p Chrościński
- 12 Sklep spożywczy - 1903 rue Jolicoeur
- 13 Fruiterie Ludmila - 65 90 Ave Ville la Salle
- 14 Sklep Old Europe, Alexis Nihon Plaza, Metro Atwater

We wszystkich sprawach dotyczących kupna i sprzedaży gazety, można się kontaktować

Tadeusz Kruszewski
737-39-45

Krystyn Piętka -
727-72-57

GABINET DENTYSTYCZNY

Christine E Marczuk, D D S
Barbara B Marczuk, D D S
Ogólne leczenie dentystyczne
Przyjmujemy od poniedziałku do soboty

Tel (514) 934-0181

4773 A Sherbrooke St West
Westmount Montreal (que)
H3Z 1G5

Kursy języka angielskiego intensywne, codzienne i popołudniowe, 2 razy w tygodniu w renomowanej szkole języków obcych Montreal, tel 483-4449 po 4 po poł

49 50 51

Postanowiłem odłożyć do następnego numeru kolejny odcinek poświęcony stosunkom między pracodawcą a pracownikiem Powód 15 września sędzia Sądu Federalnego (Federal Court) podjął ważną decyzję, rzucającą światło na wielką rolę sądownictwa w życiu Kanady

Otoż sędzia Alex Cattanaich postanowił, że grupy sprzeciwiające się przeprowadzaniem w Kanadzie próbom z amerykańskimi rakietami "Cruise", mają prawo pozwać do sądu rząd Kanady w tej sprawie

Z wnioskiem o przyznanie im tego prawa zwróciła się do Sądu Federalnego koalicja 26 organizacji tzw. pokojowych, organizacji kobiecych i związków zawo-

PRAWO I TY

dowych Przewodzi im grona o nazwie **Operation Dismantle** (można było przełożyć jako Operacja Demontaż)

Próby z amerykańskimi rakietami, nie uzbrojonymi w głowice atomowe, mają się rozpocząć w zachodniej Kanadzie z początkiem 1984 r. Operation Dismantle dąży do uzyskania tymczasowego nakazu sądowego, zabraniającego przeprowadzenia tych prób w Kanadzie Argument prawny, którego zamierza użyć, to to, że próby z rakietami przyspieszają wysięg zbrojen, a tym samym naruszają kanadyjską Kartę Praw, zagrażając bezpieczeństwu osobistemu mieszkańców kraju

Wnioskowi przeciwników rakiet o przyznanie im prawa do dochodzenia swej sprawy w sądzie sprzeciwił się rząd federalny Kanady, reprezentowany przez prawnika Grahama Garton'a. Z jakimi argumentami wystąpił Garton?

Garton twierdzi, że problem prób z rakietami jest problemem politycznym, a nie problemem prawnym. Wobec tego może się nim zajmować tylko parlament

Nie może się nim zajmować zaden sąd kanadyjski, ponieważ Karta Praw nie daje sądom władzy nad decyzjami politycznymi, które podejmują wybrani przez wyborców przedstawiciele społeczeństwa. Wniosek przeciwników rakiet jest frywolny, dodaje rządowy prawnik i powinien zostać oddalony

Prawnikiem reprezentującym przeciwników rakiet, Lawrence Greenspon zwrócił uwagę, że **po raz pierwszy w historii Kanady przed sądem znajdzie się decyzja rządowa oraz problem jej zgodności z konstytucją**

Greenspon stoi na stanowisku, że jeśli decyzja rządu jest sprzeczna z konstytucją, to nie ma powodu, aby nie mogły się nią zająć sądy. Gdyby sądy nie mogły oceniać takich decyzji, rząd byłby ponad prawem, twierdzi Greenspon

Sędzia federalny Cattanaich odrzucił wniosek rządu, oraz polecił prawnikom reprezentującym rząd, przedstawienie, w terminie do dni 30, oświadczenia uzasadniającego, że decyzja rzą-

du zezwalająca na próby z rakietami jest do uzasadnienia w wolnym i demokratycznym społeczeństwie. Sędzia Cattanaich oświadczył, że to, co przedstawiła koalicja antyrakietowa wskazuje, że nastąpiło naruszenie sekcji 7 Karty Praw i dlatego musiał odrzucić wniosek rządowy

Można się spodziewać, że sprawa prób z rakietami zostanie rozpatrzona przez sąd już w tym roku, nożną jesienią. Podstawę ku temu daje decyzja sędziego Cattanaicha, podjęta wbrew woli kanadyjskiego rządu. Można się też spodziewać, że na rozprawie usłyszymy opinie powołanych przez obie strony ekspertów, dotyczące stopnia zagrożenia bezpieczeństwa obywateli i ich własności na skutek prób z rakietami

Przeciwnicy prób z rakietami planują zabiegać o stały sądowy zakaz prób, gdyby udało się im uzyskać zakaz tymczasowy

"W cieniu Kremla"

Newsweek z 16 maja 1983 r.
(str. 84-87)

Trzech recenzentów "Newsweek'a" zajęło się siedmioma nowymi amerykańskimi książkami o "przeszłości i teraźniejszości Rosji, od rewolucji do Czerwonej Armii, Chruszczowa, czerwono-gorącego jazz'u i kultu Lenina"

Tych recenzji z "Newsweek'a" - nie zreferujemy. Postaramy się te książki uzyskać, przeczytać i wtedy o nich napiszemy. Nie mniej, jeżeli nasi Czytelnicy dostaną jakąś z tych książek wcześniej - prosimy uprzejmie napisać do Redakcji "Echa Tygodnia", co o nich sądzą. A oto spis autorów, tytułów i wydawnictw

- 1 Andrew Cockburn - "The Threat Inside the Soviet Military Machine" - Raudom House,
- 2 David Holloway - "The Soviet Union and the Arms Race" - Yale,
- 3 Nina Tumarkin - "Lenin Lives!" - Harvard,
- 4 Roy Medvedev - "Khrushchev" - Anchor/Doubleday,
- 5 Sheila Fitzpatrick - "The Russian Revolution - Oxford,
- 6 S. Frederick Starr - "Red & Hot The Fate of Jazz in the Soviet Union" - Oxford,
- 7 Carola Hanson & Karin Linden - "Moscow Women" - Pantheon

CZYTELNIK

Do połowy października, gdy większość parków kończy swój turystyczny sezon, zostało jeszcze trochę czasu. Czas pomyśleć o zimie

Wiele parków jest przygotowanych na przyjęcie zimowych turystów, choć nie wszyscy odważą się z tych przyjemności skorzystać w pełni

Żyjemy na szczycie w kraju, gdzie białe szalenstwo nie musi być wspomagane szalenstwem snobizmu. W kraju, z którego wyjechalismy sprzęt sportowy był drogi, a jego jakość była wykładnikiem prestiżu. Stąd ciułanie na narciarskie wataowane ciuchy, które wychodziły z mody po jednym sezonie, to konkurs butów i wiązań na stoku. Dla wielu opatrzone tymi rytualnymi utrudnieniami sport wydawał się nieosiągalny. Tu również zjazdowcy konkurują sprzętem, można jednak czuć się bardzo swobodnie jako właściciel plastików z lat sześćdziesiątych, które można nabyć w Goodwillu czy Salvation Army za grosze. Podobnie kupić tam można buty narciarskie, kijki, wiązania, narty i buty biegowe, sprzęt narciarski dla dzieci. Kiedy wyrosną, można go wymienić na większy na różnego rodzaju giełdach, podobnie jak lzywy, które wraz z butami mogą być wydatkiem mniejszym niż 10 dolarów. Wiązane buty nawet w Kanadzie mogą być siedliskiem grzybów czy świerzbu. Dlatego

lepiej buty mierzyć stopą opakowaną w nylonową folię, a zakupione dobrze wyczyszczyć wewnątrz i zabezpieczyć środkiem bakteriobójczym i antygrzybicznym. Warto ten środek mieć do przyjętych tu na co dzień turystycznych i sportowych butów o gumowych podeszwach

Nie obawiamy się śmieszności, czyniąc po raz pierwszy w życiu nabytek z lzywek w wieku balzackowskim

Na publicznym lodowisku początkujący w różnym wieku są równie mało śmieszni jak starsi panowie biegający po parku

Można spróbować istic kanadyjskiego sportu, nie wymagającego znużonej nauki biegów na rakietach śnieżnych. Rakiety są niedrogie. Pozwalają na dotarcie w najbardziej zasypane zakątki, działają odchudzająco i uszczęśliwiająco - bowiem szybki chód w mroźnym powietrzu powoduje komfort tlenowy, który bywa sprawą różowego humoru

Pan W. TURZAŃSKI na fundusz prasowy Echa Tygodnia

P. WŁADYSŁAW TURZAŃSKI z Toronto złożył \$75.00 na fundusz prasowy Echa Tygodnia. Serdecznie dziękujemy!

Warto przy okazji przypomnieć, że brat p. Turzańskiego Bronisław jeszcze w 1930 roku założył w Montrealu tygodnik "Słowo Polskie", który ukazywał się do października 1934 r., o czym pisze Wiktor Turek w swej monografii "The Polish Language Press in Canada" wydanej w 1962 r.

Jeśli masz problemy z wrzodami, nadkwasotą żołądka lub niestrawnością, oraz wszelkimi ropieniami ran, ciętymi lub wyrzutami na skórze, możesz uzyskać poradę, dzwoniąc na numer telefonu w Toronto 654-1203. Proszę Annę

50-62

PRACA

Poszukuję perkusisty z instrumentem, do współpracy. Hamilton tel. 547-4098

AGATA FUR

Futra, kapelusze, nowe i okazjne. Renowacje, czyszczenie. Wysyłam do Polski. Wł. Halina KOZŁOWSKI, 366 Mayor Str. suite 414, Montreal. Tel. (514) 845-0508

MATRYMONIALNE

Lekarz z Polski kawaler lat 34, chciałby znaleźć dobrą żonę i pomoc w trudnych początkach nowego życia w Kanadzie. Proszę pisać Dr. Andrzej Sowiński, Długa 34, 34-400 Nowy Targ, Poland.

Dwie Polki sympatyczne, 41 letnie blondynki poznają w celu matrymonialnym Panów w odpowiednim wieku. Proszę pisać: Barbara Bartek, 02-642 Warszawa, Makła, kiewicza 15 m 62, Poland.

KRONIKA HARCERSKA

CZUWAJ!

Wodny Szczep w Toronto

Rzeka

Przyjmuje zgłoszenia do gromady Zuchowej i drużyny harcerskiej. Blizszej informacji udziela Drużynowa Danuta Figiel, 621 5110, Szczepowa Irena Wilowska, 533 3930.

UWAGA Polonia w Calgary, Alta!

Komenda Chorągwi Harcerki w Kanadzie podaje do wiadomości, że zbiórki dla Zuchów i Harcerki odbywac się będą w najbliższym czasie. Zapisy do Zuchów przyjmuje dhna Ula Zaleska, Calgary, tel. 287 3485. A zapisy do Harcerki dhna Anna Salamowicz, Calgary, tel. 281-4384.

POLIMEX

NAJWIĘKSZY - WYPRÓBOWANY - USTABILIZOWANY

GWARANTUJEMY PEŁNĄ JAKOŚĆ NASZEGO SERWISU

PACZKI MORSKIE DOSTAWA 5-8 TYGODNI
PACZKI LOTNICZE DOSTAWA 2-3 TYGODNI

NASZ ADRES

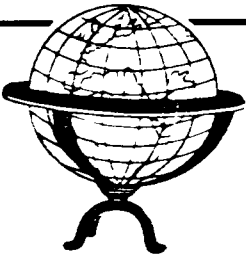
"POLIMEX"

2053 DUNDAS ST WEST, TORONTO, ONT. TEL. 537-7914
POLIMEX = NAJSZYBCIEJ, NAJTANIEJ, NAJPEWNIJ

Do nabycia towaru po bardzo atrakcyjnych hurtowych cenach. Np. kawa ziarnista 1 funt — \$3.20

KORZYSTAJCIE Z USŁUG NAJSTARSZEJ, WYSPECJALIZOWANEJ FIRMY WYSYŁKOWEJ W TORONTO

LOKALNI PRZEDSTAWICIELE W CAŁEJ KANADZIE

Z prasy zagranicznej...

"POLSCY EMIGRANCY"
"Die Zeit - Hamburg Nr 22
3 06 1983, str 5

Właściwy tytuł tego artykułu brzmi "Tylko Madonna w plecaku", a artykuł zajmuje się obozem przejściowym w Niemczech Zachodnich dla emigrujących do Ameryki zwolenników Solidarności

BAD SODEN

W małej miejscowości uzdrowiskowej Bad Soden - dom zdrojowy przypomina gdanski hotel dla marynarzy "Hotel Morski", który służył Solidarności i Lechowi Wałęsie za mostek kapitański 1200 Polaków, zwolenników Solidarności, oraz ich rodziny

przetransportowano dotychczas, od lipca ub roku, przez ten położony na uboczu dom zdrojowy do Ameryki Dalszych 1200 rodzin podąży za nimi do końca września br Bad Soden stał się, bez specjalnych układów i umów międzynarodowych, ciekawym punktem przeladunkowym dla byłych internowanych członków Solidarności, którym Jaruzelski zaproponował opuszczenie kraju. Dotychczas ten smutny exodus rozwija się bez kłopotów

Emigrantowi wyjeżdżającemu do Ameryki pomaga w zakwaterowaniu w Bad Soden genewska ICM (Międzypaństwowy Komitet Emigracyjny). Czas pobytu w Niemczech Zachodnich na ogół nie przekracza 2 tygodni, celem tego obozu przejściowego jest powtórne "przeswietlenie" przybyśców przez INS - amerykański urząd imigracyjny w czasie wywiadu-rozmowy "wizowej" oraz zaprzysiężenia wierności dla konstytucji amerykańskiej. Wywiad i zaprzysiężenie odbywają się w Generalnym Konsulacie USA w Frankfurcie nad Menem

Polski reżim wojskowy piętnuje emigrantów słowem "zdraycy" - mimo, że sam namawiał i dalej namawia tych, "którym się w Polsce nie podoba" do wyjazdu

Autor artykułu opisuje kilku "namowionych" emigrantów. Oto jeden Jan Łuzny, lat 41

zanalazł się 13 grudnia w obozie Strzebielinie razem z Jackiem Kurokiem i Janem Rulewskim. W styczniu 1982 przetransportowano go do Katowic (11 godzin jazdy w temperaturze minus 8°C). Po przyjeździe dostał tęgie lanie za "kontakty z księżami". Zwolniony w grudniu 1982 dzis wygłasza w domu zdrojowym w Bad Soden takie oto komunikaty po polsku i angielsku "Uwaga, uwaga! Wszyscy odlatujący w najbliższy wtorek do Stanów Zjednoczonych, proszeni są na pokaz filmowy o godz 19 30"

Wspomniana powyżej ICM pracuje według wyprobowanych metod organizacyjnych przetrzymywania ludzi z jednego miejsca na drugie. Od 1952 roku ICM, do której należy 29 państw (zadna z wschodniej Europy) obsłużyło przeszło 3 miliony emigrantów. ICM ponosi koszty pobytu swoich podopiecznych w Niemczech Zachodnich, wliczając w to koszty służby zdrowia

Kierownikiem obozu w Bad Soden jest oficer operacyjny ICM - Austriak Jozef Dworzak, który zaczął swoją służbę w ICM w 1956 roku, kiedy uchodzący węgierscy zalali Austrię, w 1972 pomagał uciekinierom hinduskim po wygnaniu ich z Ugandy, po upadku Sajgonu organizował odloty uciekających Wietnamczyków. Ten 63-letni człowiek jest oddany swej pracy w Bad Soden

Z chwilą, kiedy rodzina polska składa swój wniosek wyjazdowy w ambasadzie USA w Warszawie - zaczynają się prace poszczególnych ogniw mające na celu załatwienie niezbędnych formalności do osiedlenia się w Ameryce Południowej. Amerykanie zajmują się sprawami bezpieczeństwa oraz zdrowia wnioskodawców

Równocześnie biuro ICM za czynia przy pomocy jedenastu kościelnych i charytatywnych organizacji, prace nad ustaleniem "sponsora", którym może być każda rodzina amerykańska lub cała parafia Polaków pomagają nie tylko katolicy, ale np Luterska Imigracja i Pomoc Uchodźcom "Sponsorzy" dbają o zabezpieczenie mieszkania i informują o szansach uzyskania pracy

Z chwilą, kiedy ICM znajduje "sponsora", ambasada amerykańska w Warszawie przystępuje do realizacji przenosin rodziny udającej się na Zachód. Znajomość imigrantów ze sfilmowanymi warunkami (z polskim podkładem dźwiękowym) życia w USA - to jeden z punktów przygotowań w "obozie" w Bad Soden. W filmie takim udziela się, dla przykładu, takiej rady "nie kupujcie wszystkiego naraz, te same towary będą także i jutro i po tej samej cenie". W artykule pisma "Die Zeit" są opisane sylwetki niektórych wy-

jeżdżących. Nie każdemu przyszło łatwo opuszczenie kraju, niektorzy ciągle boją się tego, czy dadzą sobie radę w obcym, amerykańskim świecie. Ale jest także 52-letni ekonomista, o którym autor artykułu pisze tak "Ojciec tego człowieka był polskim oficerem, czy został zastrzelony przez Niemców czy Sowieców w Katyniu - syn nigdy się już nie dowiedział. On sam spędził z matką i pięcioro dziećmi całe lata na Syberii. 30 lat harował potem w Polsce, dlaczego i po co - dziś nawet nie wie. Mówi tylko "żeby przelamać moje strachy - pozostaje mi tylko praca, a tej uczyłem się jako 10-letnie dziecko na Syberii. I nie praca mnie straszy"

- Duże zdjęcie Jacka Kuroka z Januszem Onyszkiewiczem za murem obozu internowanych "gdzieś w Polsce" ilustruje artykuł. Podpis pod zdjęciem dodaje "prominenci opozycjonści nie mogą lub nie chcą opuścić swej Ojczyzny"

CZYTELNIK

przy KPK okręg TORONTO
206 Beverley St tel 979-9634

Założony w 1974 r. oferuje szeroki asortyment informacji i pomocy Polonii zamieszkałej w Toronto i okolicy, a szczególnie nowym Imigrantom (do 36 miesięcy pobytu w Kanadzie) i osobom z Pozwoleniem Ministra

Na naszą pomoc składają się

- ogólna informacja o Kanadzie
- skierowanie do właściwych instytucji (kanadyjskich i polskich)
- wypełnianie formularzy, pisanie listów i podanie
- posrednictwo w załatwianiu spraw z różnych dziedzin życia, poszukiwania mieszkań i pracy
- ustne i pisemne tłumaczenia
- uwierzytelnianie podpisów
- legalizowanie kopii

Biurowo otwarte od poniedziałku do piątku

w godzinach 10 rano - 4 po południu

Usługi bezpłatne

Prosimy o telefoniczne uzgodnienie terminu wizyty

OŚRODEK POMOCY
POLSKIM IMIGRANTOM

ZASŁYSZANE PRZECZYTANE

Jest w Toronto nowa tasma. Anny PRUCNAL nazywa się "Daleko od Polski" (1983 RCA mc PK-37764, jej angielski tytuł "Far from Poland"). Pani Anna towarzyszy nam przeszło 20 lat, zawsze lubiliśmy jej rodzaj interpretacji, ale to co robi na tej ostatniej tasmie - to duża rzecz. Posłuchajcie "Czerwone maki na Monte Casino", "Lulajże Jezuniu na polskiej ziemi", "Gorkie tzy", "Daleko od Polski" i 5 innych piosenek, a dusza Wam się rozjasni, a w oku tza stanie

***

OPOWIADANIE

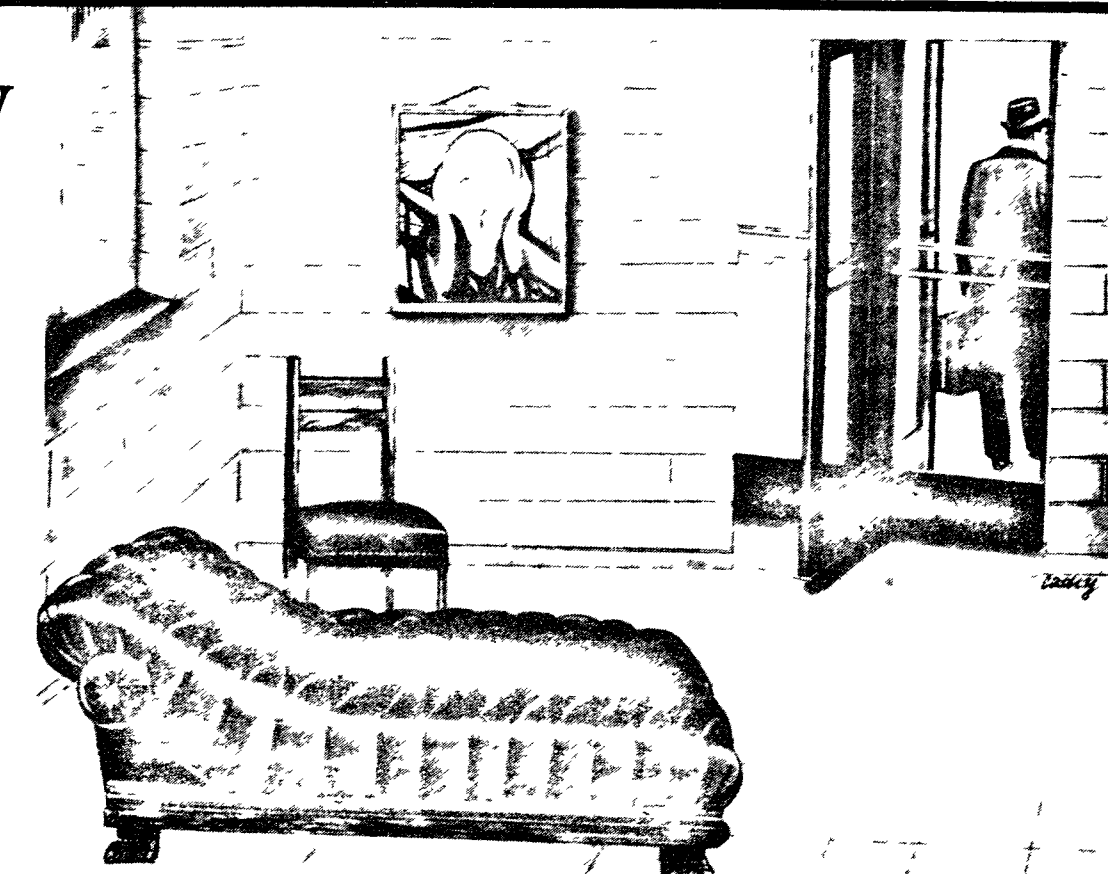
Pierwsze loty Bonifona

Facet miał na imię Bonifon. Poza tym nie wyróżniał się niczym szczególnym. Posiadał tylko jedną, dość niewygodną cechę, którą - aczkolwiek była dla otoczenia niemal niezauważalna - to jednak właścicielowi, Bonifonowi zresztą, przysparzała dużo przykrości. Plecy bowiem miał Bonifon niesłychanie wrażliwe na ludzkie spojżenia, a czasami stawały się one wręcz anteną, czułą i nieokojącą, reagującą na ludzkie myśli. Tę dziwną właściwość swoich pleców odkrył Bonifon już we wczesnym dzieciństwie, kiedy bawiąc się w chowanego, musiał stawac twarzą do muru. Delikatne mrowienie między łonatkami uswiadamiło mu spojżenia, jakimi sledzili go czający się do wymyślnych zakamarkach koleżdy. Dojrzwanie Bonifona przytłumiło trochę dziwne reakcje jego pleców, również burzliwe lata pomaturalne i wojsko nie pozwoliły mu na zaprzęgnięcie swojej uwagi tą - jak sądził - ułomnością.

Kiedy się ożenił, ustabilizował, podjął pracę biurową i ugrzązł w monotonna rachunkach, jego wada dała o sobie znac wielokrotną aktywnością. Ilekroć w trakcie seansu filmowego musiał, ponaglany przez wymielony pęcherz, wyjść do toalety, przeci-

skając się między rzędami obserwujących akcję filmową widzów, czuł ogromne zazenowanie i rumieniał się wstydliwie. Jego wnętrzości reagowały dziwnym i przejmującym rezonansem na wymagowane pretensje ludzi, a plecy - te jego nieszczęsne plecy - stawały się jakby wzmacniaczem spojżenia, które wprawiały w drganie każde włókienko mięśni. Nie było to przyjemne uczucie i rzadko, w związku z tym, chadzał Bonifon do kina, z obawy, że nagle potrzeba znowu narazi go na podobne przeżycia.

W biurze niestety, również był w sytuacji przykrych niesłychanie. Jego małe, nowoczesne i niskie biurko stało najbardziej wysunięte przed inne. Przez osiem godzin musiał biedny Bonifon znosić, czasem niemal bolesne, swidrowanie między łonatkami. Po pewnym czasie nauczył się nawet odróżniać gatunki spojżenia. Większość z nich na szczęście była obojętna. Obojętne spojżenia, jak zauważył, były najmniej bolesne, niektóre nawet w ogóle - te rzucane mimochodem. Natomiast spojżenia zawierające jakikolwiek ładunek uczuciowy zmuszały Bonifona do wyjątkowej koncentracji woli, aby nie wstać i nie rzucić się w panice ku wyjściu, prowadzące

mu na otwartą przestrzeń. Nie miał Bonifon spokoju nawet w domu. Kiedy z rodziną oglądał telewizję, wracały przykre, znajome odczucia. Gdy zasiadał do pracy, przemieszanej do domu, jak na każdego, zawałonego rachunkami księgowego przystało, powtarzała się sytuacja z biura. W łóżku nigdy nie odwracał się do zony plecami, zanim ta nie zasnęła, ponieważ jej czuły wzrok i także myśli powodowały niemal zewnętrzne drgawki od rozrzuconych rezonansów jelit, płuc i innych, co bardziej wrażliwych

organów wewnętrznych. Pewnego dnia, wieczorem, oglądając jak zwykle, wspólnie z rodziną, dziennik telewizyjny, poczuł Bonifon konieczność udania się do toalety. Wstrzymywał się jeszcze przez kwadrans, ale jego plecy zaczęły mimo to lekko wibrować, jakby w obawie przed spodziewanym atakiem podenergowanych spojżenia babci, zony i dwojga dzieci, gapiących się bezmyślnie w ekran nowo nabytego telewizora. Jednocześnie zauważył Bonifon - nie występujące u niego do tej pory w podobnych

sytuacjach - natarczywe drżenie posładków. Zafronowany tym nagłym i niespodziewanym uczuciem, pozostał chwilę w fotelu i z ogromnym zdziwieniem zauważył, że wibracja posładków przybiera na sile, wzmagając się i potężniejąc z sekundy na sekundę.

A potem zwyczajnie uniósł się w powietrze i poleciał w dowolnym wybranym kierunku. Jak o tej pory lata dość regularnie

*****

MAREK CZYŻYCKI

NIE TYLKO DLA KOBIEC

SWETRY

Konczy się lato i na falach unalów zaczyna się nowa pora roku kiedy sweter czy pulower stają się najbardziej praktycznym strojem codziennym. Na niezbyt chłodne dni wrzesniowe proponujemy cienkie pulowery wg mody ostatnich miesięcy zsunięte z jednego z ramion. Interesujące są również azurowe dzianiny. Powinny one być tak dobrane barwą, aby przeswitując spod spodu kolor bluzki harmonizował ze swetrem. Szczególną uwagę poświęcić musimy odcieniowi bielizny albowiem przeswitujący przez oczka ciemnego swetra bia-

ły stanik osuje efekt całości. Nadal popularne są obszerne gify z bardzo luznym kołnierzem. rozmaite rodzaje kamizelek swetry "dwurzędowe" (szczególnie lansowane w ostatnich miesiącach).

Modne są rozmaite odcienie szarości, połączenia bielato-roszowe jak i ciemna szarość z odcieniem kosi słoniowej. Paryski projektant Pierre Cardin zaprojektował kolekcję złożoną z różnorodnych swetrow z szalami białą zującą na zestawach szaro-czarnych.

KURCZAK Z PORAMI

Przenis na 4 porcje

Składniki 1 kurczak, pory (tyle ile wazy kurczak), 1 łyżka masła, 4 łyżki oliwy, 1 żółtko, 1/2 szkl słodkiej smietanki, sol, pieprz (w miarę możliwości biały)

Sposob wykonania

Kurczaka umyc, osuszyć ściereczką, natrzeć solą i pieprzem, odstawić na godzinę. Następnie pokroić na porcje, obsmażyć na

złoty kolor na mocno rozgrzanej oliwie z dodatkiem masła, przelozyc wraz z tłuszczem do rondla

Pory dokładnie umyc, odciąć korzonki i zielone liście, pokroić (tylko części białe) na grube ok 1,5 cm talarki, włożyć do mięsa i dusić na bardzo małym ogniu (Dobrze jest użyć do tego celu rondla teflonowego, bo pory mają skłonność do przypalania się)

Od czasu do czasu rondlem potrząsnąć - nie mieszać. Gdy mięso będzie miękkie przelozyc wraz z porami na półmisek. Do utworzonego sosu dodać smietankę rozmieszaną z surowym żółtkiem zagrzac, ale nie zagotowac. Sos doprowadzić do smaku solą i pieprzem i wylac na mięso z porami. Podawac z zielonym groszkiem i ziemniakami puree

MY THREE SONS RESTAURANT
153 Roncesvalles Ave
Tel 536-6119

DANIA POLSKIE I KANADYJSKIE
PIEROGI ZUPY DOMOWE
W KAŻDĄ SOBÓTĘ - FLACZKI
ZAPRASZAMY

SWÓJ DO SWEGO PO RZETELNĄ OBSŁUGĘ

YANKA REALTY INC.

151 Roncesvalles Ave
Tel 537-4156

KUPNO, SPRZEDAŻ DOMÓW I INTERESÓW

LUDWIKA BURAKIEWICZ
KOSMETYCZKA

przyjmuje
DERMATONE

2285 Dundas St. West

Toronto

TEL 537-0542

Od wtorku do piątku w godz 11-7 pm

sobota 9 30 - 6 pm

Tel domowy 533-2482

Poszukują dystrybutorów

nowo wprowadzonych na rynek napojów odżywczych w proszku o smakach mlecznym, czekoladowym i pomarańczowym na terenie Kanady i USA

Wspaniałe walory smakowe i odżywcze, niezastąpione w przypadku wyjazdu za miasto na weekendy lub urlop. Ceny niższe od konkurencyjnych. Bardzo dobre warunki finansowe. Napoje zatwierdzone przez Ministerstwo Żywności i Lekarstw

Zygmunt WARDZINSKI
130 MISSION Rd S E
Calgary, Alta T2C-3Y9

ANKA & PETER / photographers

2374 Bloor Street West, Toronto, m6s 1p5

769 4488

ZDJĘCIA I PORTRETY NA RÓŻNE OKAZJE

DECORA ART STUDIO
2340 Dundas St. W. Toronto M6P 4A0
Tel. 531-7651

Duza wyprzedaz obrazów olejnych, nowoczesnych plakatów po cenach hurtowych
Duze obrazy olejne "SOFA SIZE" \$59 00
Plakaty oprawione od \$39 00

Oprawiamy obrazy - zdjęcia - wyszywanki - dyplomy - ceny hurtowe

Codzenie od 10 AM do 7 PM

Astra Meat Market

Właściciel E. Rembacz

Na składzie świeżo wędliny oraz im-

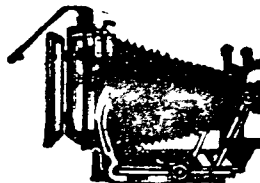
łasnego wyrobu sery i produkty drożdżowe

2238 Bloor St West

Tel 763-1093

INTERNATIONAL CAMERA REPAIRS

3351 Bloor St West-koto Islington
TORONTO ONT M8X 1E9
Tel 239 1882

KUPNO, SPRZEDAŻ, WYMIANA I NAPRAWA APARATÓW FOTOGRAFICZNYCH RÓŻNEGO TYPU
Właściciel Stan NYCZ

Eurolux

ZAKŁADANIE NOWYCH INSTALACJI WYMIANA USZKODZONEJ ELEKTRYCZNE URZĄDZENIA PRZEMYSŁOWE I DOMOWE SPECJALNOŚĆ OŚWIETLENIE OGRODÓW (LANDSCAPING LIGHT)

Tel 497-8441

PACZKI LOTNICZE MORSKIE SUPER—EKSPRES LOTNICZY — 2-4 DNI ODBIÓR Z LOTNISK

PROMPOL INTERNATIONAL PARCEL SERVICE
CENTRALA 2120 Bloor St W, Toronto, Ont Can
M6S 1M8 Tel (416) 762-7253
FILIA 51 Roncesvalles Ave (416) 536-8040

STANDARD CUKIER \$24 80
40 00 lbs
EX 18 OWOCE CYTRUSOWE - \$19 84
CYTRYNY 6 60 lbs
POMARANCZE 13 40 lbs
Waga brutto 20 00 lbs
EX-9 \$26 04
KAWA ZIARNISTA 6 lbs

DO LARY

NABYCIA NA BONY CASH MIEJSCU KAWA, POŃCZOCHY, ARTYKUŁY NA WYSYŁKĘ BEZ PODATKU

POLSKI PRZEZ PROMPOL INT'L ARCEL SERVICE

KATALOGI WYSYŁAMY NA ŻYCZENIE

ZDROWIE

Pamięć w ampułce

Czy pamiętasz kiedy ostatni raz zapomniałeś o czymś naprawdę ważnym? Jeśli masz problemy z pamięcią - niewnie nie pamiętasz. Zapominanie to na ogół po prostu szereg drobnych niewygod - niewysłany list, zapomniana rocznica, przyniesiona ze sklepu kasza zamiast mąki. Ale dla wielu ludzi - ofiar nieszczęśliwych wypadków, ludzi starych - niedostatki pamięci mogą stać się poważnym utrudnieniem życia.

Właśnie z myślą o nich pracowali naukowcy dwóch europejskich laboratoriów - na uniwersytecie w Liege i w madryckiej Hospital Clinico de San Carlos.

Odkryli oni, że hormon o nazwie *Vasopressin* silnie stymuluje działanie ludzkiej pamięci. Pierwsze próby laboratoryjne przyniosły wręcz zadziwiające efekty. Pacjenci cierpiący na zanik pamięci w wyniku nieszczęśliwych wypadków, poddani działaniu *Vasopressinu* nie tylko odzyskali pamięć wydarzeń bezosobnie związanych z wypadkiem, ale także przypominały sobie wydarzenia z młodości i wczesnego dzieciństwa. W brytyjskim czasopiśmie medycznym *LANCET* ukazał się ostatnio opis przypadku młodego mężczyzny, który cierpiał na ostrą amnezję po katastrofie samochodowej. Gdy w dwa tygodnie po wypadku odzyskał przytomność, nie pamiętał nic z okresu poprzedzających tragedię trzech miesięcy. Po pierwszej dawce *Vasopressinu* przypomniawszy sobie przebieg katastrofy. Od tego momentu pamięć stopniowo powracała, a czwartego dnia kuracji pacjent osiągnął stan określany przez lekarzy jako hipertermia (zalew wspomnień minionych wydarzeń). Po tygodniu chory całkowicie odzyskał pamięć i nie zanotowano żadnego pogorszenia, mimo że od tego dnia w miejsce leku podawano mu już tylko placebo.

LANCET opisuje także przypadek 55-letniego mężczyzny, który sześć lat temu uległ częściowej amnezji w wyniku urazu głowy, odniesionego podczas wypadku. Po rocznym pobycie w szpitalu, mimo całkowitego wyleczenia pamięci nie odzyskał. Po pięciu dniach kuracji *Vasopressinem* mężczyzna zdołał sobie przypomnieć datę wypadku, miejsce, gdzie w tym czasie pracował, daty imienin żony i dzieci oraz datę rocznicy swego ślubu - co z trudem przychodzi wielu ludziom o normalnej pamięci.

Statystycznie rzecz biorąc, problem utraty pamięci jest jednak przede wszystkim problemem ludzi starych i właśnie w tym kierunku zmierzają prowadzone obecnie badania nad działaniem *Vasopressinu*. Chodzi tu przede wszystkim o tzw. pamięć natychmiastową i przemieszczającą kłopot ludzi starych polega najczęściej na tym, że choć pamiętają jakies wydarzenie ze stosunkowo odległej przeszłości, nie są sobie w stanie przypomnieć gdzie pięć minut temu położyli okulary. Tymczasem na razie unikano prób poznania działania *Vasopressinu* na ludzi starych ze względu na jego działania uboczne, które mogłyby się okazać niebezpieczne w podeszłym wieku. Lek podnosi ciśnienie tętnicze krwi i może wywołać bóle głowy. Podaje się go w postaci sprayu lub kropli do nosa - *Vasopressin* jest peptydem, a peptydy okazują się nieskuteczne przy podawaniu doustnym, ponieważ rozkładają się w przewodzie pokarmowym.

Vasopressin otrzymano syntetycznie przed 10 laty w wytwórni środków farmakologicznych Sandoz. Jest to syntetyczny odpowiednik hormonu wytwarzanego w przysadce mózgowej i dotąd używano go w leczeniu niektórych typów cukrzycy. Działanie *Vasopressinu* na pamięć odkrył holenderski uczonec dr D. de Wied, który zajmował się bada-

niem funkcji przysadki u szczerow. Zauważył on, że usunięcie tego gruczołu powoduje u zwierząt doświadczalnych częściową utratę pamięci i zdolności uczenia się. Spostrzeżenie to potwierdziły następane doświadczenia z labiryntem zwierzęt, którym podawano *Vasopressin*, uczyły się prędzej i lepiej pamiętały drogę prowadzącą do pokarmu. A ponieważ *Vasopressin* był już donoszony do regularnej terapii, wkrótce potem rozpoczęto doświadczenia na ludziach. Zanim jednak rozpocznie się szersze zakrojone badania nad działaniem leku na starczą utratę pamięci, trzeba przeprowadzić wiele testów zmierzających do ustalenia poziomu tolerancji na *Vasopressin* u różnych pacjentów. W wypadku leków oddziałujących na mózg nie ma bowiem racjonalnych podstaw dla stosowania standardowych przeliczeń, według których dawkę leku ustala się w stosunku do wagi ciała pacjenta. Wydaje się na przykład, że działanie *Vasopressinu* byłoby równie skuteczne, gdyby go podawać w bardzo małych dawkach przez długi czas, co pozwoliłoby uniknąć przykrych, a może i niebezpiecznych, skutków ubocznych. Trzeba także odkryć, na czym dokładnie polega mechanizm cudownego niemal działania tego leku. Odpowiedz na to pytanie natomiast oznaczac będzie dalszy krok na drodze wyjaśnienia wspaniałej tajemnicy działania ludzkiej pamięci.

MAMY ROCZEK

Z tej okazji 30 września o godz. 7 wieczorem, w sali Credit Union przy ulicy Roncesvalles 220 w Toronto spotkanie redakcji z czytelnikami.

Redakcja stawia kawę w styropianie i może paczka. Czytelnicy tylko się stawiają. Mogą mieć pretensje. Mogą chwalić. Mogą zaprenumerować. Dac na fundusz prasowy. Nie będzie odczytu pt "ECHO TYGODNIA" w służbie emigracji, ani przemówień okolicznościowych ani gości oficjalnych. Porozmawiamy prosto o gazecie i o jej przyszłym kształcie.

Podczas spotkania można będzie nabyć za jedyne 10 dolarów rocznik "ECHA TYGODNIA" lub kupić poszukiwane egzemplarze. Jest to okazja do skompletowania rubryk "Prawo i Ty", "Jak szukać pracy w Kanadzie i USA" przepisów kulinarnych czy bajek dla dzieci napisanych przez autora Bolka i Lolka. Wrogowie i wielbiciele mogą przesłać nasze wzloty i opadki wie.

REDAKCJA

NASZ SERWIS GWARANTUJE ZADOWOLENIE NADAWCOM I ODBIORCOM! JEDYNA FIRMA POSIADAJĄCA KANADYJSKI SERWIS W POLSCE

TransCanPol

PACZKI DO POLSKI

Termin dostawy paczek morskich do 8 tygodni
Termin dostawy paczek lotniczych do 3 tygodni

W szczególnych przypadkach termin dostawy do 5 dni

- ★ Paczki są dostarczane do domu odbiorcy bez względu na miejsce zamieszkania
- ★ Odbiorca nie ponosi żadnych opłat za doręczenie
- ★ Wysyłający otrzymuje potwierdzenie odbioru podpisane przez odbiorcę w Polsce
- ★ Wszystkie przesyłki są ubezpieczone

WYSYŁAMY

- Paczki własne klientów bez ograniczenia wagi
- Paczki standardowe i do wyboru z własnych magazynów w Toronto, Chicago, Warszawie
- Przekazy pieniężne
- Sprzęt gospodarstwa domowego

SOLIDNIE — SZYBKO — TANIO

UWAGA! POSIADAMY NA SKŁADZIE DUŻY WYBÓR TOWARÓW PO ATRAKCYJNYCH CENACH

W METRO TORONTO BEZPŁATNIE ODBIERAMY PACZKI Z DOMU

TransCanPol

Centrala 393 Roncesvalles Ave., Toronto, Ont. M6R 2N1
TEL 535-9944

SZCZEGÓLNYCH INFORMACJI UDZIELAJĄ NASZE BIURA TERENOWE I DEALERZY

ONTARIO

ARKA
3635 Cawthra Rd.
Mississauga
Tel 276-3902

SEMEHEN WHOLESALE MEAT PRODUCTS
1572 Bloor St West
Toronto Ont
Tel 534-2423

JAN REINERT
301 Beatrice St
Welland Ont
Tel 732-4568

BETA BOUTIQUE
145 Roncesvalles Ave
Toronto Ont. M6R 2L2

BARTON CENTER
774 Barton E
Hamilton Ont
Tel 549-8452

WELLINGTON DELI
623 Upper Wellington
Hamilton Ont
Tel 385-9730

HELEN'S DELICATESSEN
50 James St
St Catharines
Tel 685-0452

OSHAWA MEAT PRODUCTS
1818 Dundas St E
Whitby Ont
Tel 725-5821

HOFFMAN'S MEAT
2357 Eglinton St E
Scarborough Ont
Tel 757-5752

OLD EUROPEAN DELI
555 Ritson Rd S
Oshawa Ont
Tel 576-2225 lub 278-5515

MARY'S DELICATESSEN
602 Dundas St
Woodstock Ont
Tel (519) 539-1190

EUROPEAN FOODS & RESTAURANT
399 St Clair
Chatham
Tel (519) 351-4435

CZESLAW JEDLIŃSKI
1332 Hall St
Windsor
Tel (519) 254-4035

IRENA DEBILKA
50 Gillard St
Wallaceburg Ont
Tel (519) 627-1958

BALTYK DELICATESSEN
406 Hamilton Rd
London Ont
Tel (519) 434-4025

CUNNINGHAM'S INTERNATIONAL DELICATESSEN
596 Plains Road East
Burlington
Tel (416) 637-6488

KENT KITCHEN
1231 Dufferin Ave.
Wallaceburg
Tel (519) 627-1017

KRAKUS DELI
850 Colborne Rd
Sarnia Ont
Tel (519) 337-0724

VINCENT SURDYK
Barrie R5 L4M 457
Tel (705) 722-4692

ODESSA DELICATESSEN
486 Merritt St
St Catharines L2P 1P3
Tel 682-8700

JAMISON VARIETY
291 St. Johns Rd
Toronto Ont. M6S 2J9
Tel. 767-0642

ALBERTA POLONEZ TRAVEL AGENCY LTD
10154 — 103 Street
Edmonton Alta
Tel (403) 424-0521

INTERLOT TRAVEL LTD
10856 — 97 Street
Edmonton Alta
Tel (403) 424-1648

B & C GROCERIES LTD
10570 — 96 Street
Edmonton Alta
Tel (403) 424-1732

MIRACLE BAKERY
1386 Main St
Winnipeg Man
Tel (204) 586-6140
586-5750

HONEY BEE BAKERY
284 Selkirk Ave.
Winnipeg Man
Tel (204) 582-4202

JAVE & CENTRAL ST
w godz 10 rano — 6 wiecz.
Calgary Alta

BETTY'S EUROPEAN DELICATESSEN
Market Mall
Shaganappi Tr N W
Calgary Alta
Tel 286-1077

BRITISH COLUMBIA ALAMCO LTD
3994 Fraser St N
Vancouver B C
Tel (604) 434-6444

MANITOBA PARCEL SERVICE
TEMPO
358 Selkirk Ave
Winnipeg Man
Tel (204) 586-5817

23 — 1700 Burrows Ave.
Winnipeg Man
Tel (204) 632-5878

MIRACLE BAKERY
1386 Main St
Winnipeg Man
Tel (204) 586-6140
586-5750

SPECJALNA OBSŁUGA
paczek z domu
Winnipeg Man
Tel 783-4689 786-2702

QULBEC VOYAGES
BATORY TRAVEL
1598 boul Saint Laurent
Montreal
Tel 845-2108

MARCHE W & S MEAT MARKET REG D
2657 Rouen St
Montreal
Tel 526-0991

EDMAR ENGINEERING COMPANY

Engineering Design / Air Conditioning / Plumbing / Electrical Construction and Service
Właściciel: Marek Rugala

Poleca

- INSTALACJE URZĄDZEŃ KLIMATYZACYJNYCH
- PIECÓW ELEKTRYCZNYCH I GAZOWYCH,
- NAWILZACZY,
- ELEKTRONICZNYCH FILTRÓW

KLIMATYZACJA	2 tonowa	\$1650
DOMOWA	2,5 tonowa	\$1750
	3,0 tonowa	\$1950

Aktualny cennik:

NAPRAWY I KONSERWACJA URZĄDZEŃ 24 GODZINY NA DOBĘ

ETOBICOKE, ONTARIO TEL 626-3560

HOROSKOP TYGODNIA

25.09. - 01.10.1983 r.

ANNA KEPLER

BARAN (Aries)
21 03 - 20 04

Prawdopodobnie wreszcie znajdziesz rozwiązanie męczącego cię zawodowego problemu. Wykorzystując swoje uzdolnienia odniesiesz jakiś znaczący sukces, a potrafiąc sobie zjednać współpracowników i kolegów u nikogo nie wzbudzisz niechęci lub zazdrości. Z samym koncem tygodnia możesz mieć ochotę na zbyt gwałtowną reakcję w nie których spornych sprawach. Lepiej powstrzymaj się od drażliwych dyskusji. Może się też zdarzyć, że dwie bliskie osoby będą chciały cię wciągnąć w jakąś osobistą rozgrywkę. Bądź wtedy ostrożny w przyznawaniu komukolwiek racji.

Zadziwiasz partnera szybkimi decyzjami trafnymi i przynoszącymi wymierne korzyści materialne. Dziecko stara się zainteresować jak nie własnym to jakimś innym hobby.

Osoba wolna nie powinna przejawiać aż takiej chęci władania tym kims bliskim sercu, gdyż może to stać się powodem oziębienia przyjaźni.

Starasz się uniknąć napięć w zawodowych zajęciach, ale często twoje wyładowania zdarzają się już w domowym zaciszu.

WAGA (Libra)
24 09 - 23 10

Pewna zlecona praca którą wykonasz w najbliższym czasie wpłynie na ostateczną bardzo nomyślną dla ciebie decyzję o którą zabiegales. Nie mozesz jednak okazywać nadmiernych emocji, gdyż to również branie jest pod uwagę. Prawdopodobnie wykorzystasz duże możliwości zarobienia pieniędzy. W pozyskany kapitał spory udział będą mieli twoi przyjaciele, ich pomoc i poparcie. Wszelkie kontakty z organizacjami powinny być dla ciebie obiecujące i rokujące niemałe korzyści w przyszłości. I to bliskiej. Z koncem tygodnia mozesz spotkać się z uznaniem osob, na których opinii szczególnie ci zależy.

Czujesz się bardziej odpowie działny za związek i za wspólne dobro materialne, musisz jednak więcej rozumieć postępowanie partnera, który często próbuje chronić twoje dobre samopoczucie. Jesteś gotów inwestować w dziecko, jeśli tylko zechce mądrze z tego korzystać.

Osoba wolna ma wielką ochotę na nadzwyczajne romantyczne przeżycia i każde spotkanie traktuje jako początek tej niezwykłej przygody. Stąd biorą się późniejsze rozczarowania.

Ze zdrowiem nie powinienes mieć większych kłopotów.

BYK (Taurus)
21 04 - 21 05

Prawdopodobnie będziesz załatwiał jakieś zawodowe sprawy związane z zagranicznymi kontaktami i może właśnie w związku z tym spotkasz się częściej niż zwykle z wpływowymi osobami. W wielu kwestiach będziesz kierował się intuicją i dobrze na tym wyjdiesz. Znajomości zrobione w tym okresie będą dla ciebie dużo znaczące w przyszłości, a jedna z tych osób zechce wziąć udział w realizacji twoich zamierzeń. Będzie to dla ciebie nie zwykle nomyślnie. W drugiej połowie tygodnia jedna z załatwionych spraw przyniesie ci wiele zadowolenia i może z tego powodu otrzymasz jakąś gratyfikację finansową.

Nie przypuszczales, że jeszcze poznasz odmienne chwile radości z partnerem, któremu nagle jakby ubyło lat. Razem jest wam tak dobrze, że zaczynacie coraz rzadziej dostrzegać dziecko. Tym czasem ono ma problemy i nie wie jak sobie z nimi poradzić. Konieczna jest twoja pomoc.

U tego kogos dopiero co roznanego podoba ci się jego podejście do życia i jego problemów, chociaż trochę to się kłóci z twoimi przyzwyczajeniami.

SKORPION (Scorpio)

Jestes przede wszystkim zajęty finansowymi sprawami, które nie układają się tak dobrze jak to sobie zaplanowales. Koniec nadchodzącego tygodnia powinien jednak przynieść zdecydowaną zmianę na lepsze. Właściwie to twoje myśli krążą nieustannie wokół samodzielnego przedsiębiorstwa, a jeśli takie posiadasz, to znacznego poszerzenia działalności przedsiębiorstwa. Ze swoich planów nie rob temat ogólnych rozmów, gdyż ktoś ci niezyczliwy może wykorzystac tę sytuację do wykonania dokładow na twojej drodze. Może nie wadniesz, ale potkniesz się i potłuczysz zdrowo. W swojej zawodowej działalności odważniej sięgaj po nowe i śmiało nomyśly.

W swoim związku postępuj z partnerem tak, abys w późniejszym okresie nie miał sobie nic do zarzucenia. Dziecko zdobywa coraz większą popularność w swym środowisku i jesteś z tego dumny.

Osobę wolną naciąga ktoś z oznaczonych dawniej znajomych, kto przebywa w znacznej odległości od ciebie. Jego słów nie mozesz zaopiniac.

Wszystko będzie dobrze ze zdrowiem, tylko słuchaj lekarza.

BLIŹNIAKI (Gemini)
22 05 - 21 06

Nadchodzący tydzień sprawi, że twoje przyszłościowe zamierzenia staną się aktualne już teraz i trzeba będzie zacząć ich realizację. Wszelkie odwołanie może spowodować nowikłania z którymi nie będziesz mógł sobie poradzić w najbliższym czasie. Atmosfera wokół twojej osoby jest również przychylna. Przyjaciele chętnie pospieszą ci z pomocą. Ale ze życie nie jest usłane wyłącznie rozami, więc i tobie grożą jakieś finansowe zmartwienia.

Jestes pełen sentymentu do partnera i twoje idealistyczne na stanowienia są wynikiem twojej zgody na życiowe konkencje partnera. Dziecko zaczyna coraz częściej brać wzór z waszego postępowania i to jest dodatkowym źródłem waszej radości.

Prawdopodobnie znajdziesz się w siódmym niebie szczęścia, gdyż zostanie przyjęta twoja propozycja zalegalizowania związku. Wszystkiego najlepszego.

Zmuszasz się do wyrzeczenia przy pełnym stole i potem jesteś kłębkiem nieszczęścia. Warto przyjąć dobrą zasadę, będąc w gościnie, pozwól sobie na więcej luzu. W domu nigdy.

STRZELEC (Sagittarius)
23 11 - 21 12

Nie brakuje ci sił ani entuzjazmu, aby rozpocząć pewne nowe sprawy w swej zawodowej działalności. Jednak początek tygodnia nie sprzyja ich energicznemu forsowaniu i dopiero w drugiej połowie nastąpi nomyślniejszy okres dla wszelkich twoich zamierzeń. Wtedy warto intensywnie zabrać się do dzieła. Twoja nadmierna impulsywność może być powodem jakiejś scysji w gronie współpracowników lub przyjaźni. I mimo racji, na twojej stronie mozesz nikogo nie przekonać, tylko z powodu zbyt gwałtownych słów do tych, co mają inne zdanie.

Pozwól partnerowi doradzić w niektórych sprawach i postępuj według jego wskazówek, a może unikniesz jakichś nieporozumień w swym zawodowym środowisku. Dziecko powinno mieć szczęśliwą rękę w sportowych rozgrywkach i innego rodzaju współzawodnicztwie.

Zaczynasz być oczarowany tym kims do tego stopnia, że już jego zdjęcie wywołuje uśmiech na twojej twarzy.

Unikaj noszenia ciężarów, gdyż z tego powodu mozesz mieć problemy ze zdrowiem.

RAK (Cancer)
22 06 - 23 07

Jeżeli zamierzasz wprowadzić większe zmiany w swoim zawodowym życiu lub środowisku, uważając je za konieczne, to właśnie nadchodzący tydzień jest dla ciebie nomyślnym okresem. To samo dotyczy twoich nomyślow i innego rodzaju przedsięwzięć. W tym czasie mozesz otrzymać interesującą propozycję, którą rozpatrując, dojdiesz do wniosku, iż daje ci możliwości wykorzystania jeszcze innych twoich zdolności. Uważaj jednak z wydawaniem pieniędzy, gdyż twoje chęci będą dużo większe niż zawartość portfela. Jeżeli przejawiasz twórcze zdolności pisarskie, to nadchodzi hora jakiegos znaczącego sukcesu.

Z partnerem rozumiecie się coraz lepiej, chociaż w drugiej połowie tygodnia dojdzie do rozbieżności w waszych ocenach nie których przyjaźni. Dziecko zaczyna naciągać grono kolegów do którego masz duże zastrzeżenia.

Inni myśląc o tobie obiecują sobie wyłącznie przelotny romans, na co ty nie masz żadnej ochoty, traktując sercowo sprawy bardzo poważnie.

KOZIOROŻEC (Capricorn)
22 12 - 20 01

Pragniesz przede wszystkim swobody działania w swym zawodzie. Nie bardzo to ci się udaje osiągnąć i nadchodzący okres również nie da ci pełnej satysfakcji. Prawdopodobnie otrzymasz do wykonania zadania, które już przeszedł przez ręce innych, a z których rozwiązania nie są zadowoleni przełożeni lub wspólnicy. Trzeba to będzie jeszcze raz przeanalizować. Dzięki dużemu doświadczeniu i intuicji poradzisz słuszną decyzję. Otrzymasz wiele słów uznania, ale w duchu będziesz niezadowolony, że znowu minął okres bez twoich inicjatyw. Prawdopodobnie rozmowa z przyjacielem stanie się dla was obojga jakimś porozumieniem do dalszego wspólnego działania.

Masz coraz większą chętkę urwać się na dłuższą do domu i tylko powstrzymuje cię jedno, jak to później wytłumaczyć partnerowi. Zdradzę ci coś, że partner prawdopodobnie czuje to samo. Reszta należy do waszej decyzji. Dziecko może mieć zatarg z kims mu bardzo bliskim.

Osoba wolna jest już pogodzona z zakończeniem długo trwającej przygody, tymczasem wygląda na to, że sprawa będzie trwać dalej.

LEW (Leo)
24 07 - 23 08

Wszystkie poprzednie poczynania w twojej zawodowej działalności powinny przynieść nie tylko uznanie, ale długo oczekiwaną awans. Jednakże twoje dyplomatyczne talenty i osobisty urok mogą natknąć się na poważną przeszkodę w postaci intrygi jednego z pracowników, który nie może spokojnie patrzeć na twoje sukcesy. Jego słowa mogą też spowodować, że nie wszystko od będzie się bez zgrzytu, że poznasz gorzkiego czyjejs zawisci. Wobec przełożonych nie okazuj nadmiernej pewności siebie i daj się przekonać do niektórych odgórnich decyzji.

Twój partner coraz częściej zwraca uwagę, że starasz się być bardziej urokliwy poza domem. Trudny problem z dzieckiem, może ci rozwikłać jeden z przyjaciół. Posłuchaj jego mądrych rad.

Czy twój bezpośredni przełożony nie znaczy dla ciebie więcej niż nowinien? Wygląda na to, że nie skończy to się na krótkim romansie.

Twój żonał, jakby trochę przygasł, co może wynikać z tego, że chwili odroczynek nie traktujesz zupełnie relaksowo.

WODNIK (Aquarius)
21 01 - 19 02

Jaką istotną sprawą, która wydała się zmierzac do neczybności, konca może właśnie w nadchodzącym okresie nagle odzyskać nabruciście i rozmarzenia. Nie będziesz na to za bardzo przygotowany, więc nomyślnie jakies błędy, które szczęśliwie naprawi, któryś z współpracowników lub kolegów. Ten wyrażny dowód zyczliwości wobec ciebie przyjmiesz z wielkim zadowoleniem, tym bardziej, że z tą osobą łączysz jakieś swoje zamierzenia na przyszłość. Prawdopodobnie między któryś się dawno spotkasz, teraz otrzymasz. Powinno ci to pomóc, chociaż może się zdarzyć, że gotówka dość szybko rozolynie się na bieżące wydatki.

Z partnerem jest ci dobrze i nawet pewne rodzinne troski nie chmurzą na dłuższą domową miłą atmosferę. Dziecko chciałoby trochę więcej obejrzeć świata w weekendowe dni, a nie siedzieć w domu.

Jeśli jeszcze nie jesteś zakochany, to mozesz zakochać się bez namicy, jak tylko ty to potrafisz.

Za dużo spraw bierzesz do załatwienia i stąd twoje menokaje, czy zdązysz ze wszystkim na czas.

PANNA (Virgo)
24 08 - 23 09

Jeżeli w zbliżającym się okresie spotkasz się z nomyślną zdobycia łatwym sposobem, większej ilości gotówki, to nie dowierzaj takiej nomyślności, gdyż mozesz jedynie stracić, a nie zyskać. Na tomiast własnym nomyślnem mozesz z koncem tygodnia uzyskać dodatkowe pieniądze. Nadchodzący tydzień powinien być bardzo nomyślny dla tego, kto pracuje lub jest związany z jakąś instytucją dobroczynną, z telewizją lub filmem. Jeden z przyjaciół przyjdzie do ciebie, poradzić się w sprawie dość zawilej, zupełnie obecny twym zainteresowaniem. Znasz jednak kogos, kto mógłby mu pomóc, więc postaraj się spełnić rolę łącznika.

Jestes przewrażliwiony, co do niektórych spraw partnera i stąd się biorą twoje gorzkie słowa, pod jego adresem. Nie pomagają w znalezieniu porozumienia. Dziecko może przeczyc, niestety, większe rozczarowanie życiowe.

Osoba wolna, nożnała kogos, kto twoim zdaniem nie szuka romantycznych przygod i tęskni podobnie jak ty, za prawdziwą miłością.

Nie miej stale krytycznych uwag na języku.

RYBY (Pisces)
20 02 - 20 03

Wszystko w twoim życiu zmierzka ku zdecydowanym zmianom. Sam także uznajesz ich konieczność i już poczyniles odnowienie przygotowania. W tym nowym wymiarze twoje zawodowe sprawy powinny przynieść dużo lepszy obrót i ty sam także będziesz zadowolony, niejednokrotnie innowacje w swym zawodzie. Jeden z przyjaciół do którego masz bezgraniczne zaufanie, również tym razem nie zawiedzie cię w trudnej chwili, gdy będziesz potrzebował konkretnego rozwiązania, nowej skomplikowanej sytuacji, jaka z koncem tygodnia wytworzy się wokół ciebie, lub w twoim najbliższym środowisku.

Zaczyna ci się wydawać, że wspólnie z partnerem rozoczynacie na nowo szczęśliwy okres wzajemnego pozycia i zrozumienia. Dobrze ze sprawy dziecka traktujesz z całą nowagą i zyczliwością rodzica.

Nie rozmawiajcie na ten temat, ale bez słowa rozumiecie, że nadchodzi chwila nowości, decyzji. Ty już ją podjąles.

Jeśli nawet dadzą znać o sobie, jakies dolegliwości zdrowotne, to nie będą wymagać lekarskiej interwencji i dobre ziołka powinny pomóc.

Toronto

UWAGA, ARTYSTKI-PLASTYCZKI

Federacja Polek w Kanadzie zaprasza **ARTYSTKI SZTUK PLASTYCZNYCH** do wystawienia swoich prac na wystawie zorganizowanej w czasie 4-dniowego Walnego Zjazdu F P w K.

Obrazy odbędą się w dniach od 7 do 10 października 1983 r w Domu S P K 206 Beverley Str. Po informację dzwonic

923-6447 lub 531-6117

ALUMINUM SIDING—FASCIA—SOFFITS—EAVESTROUGHS THERMAL WINDOWS—ALUMINUM STORM DOORS & WINDOWS

TORONTO 239-9544 **W.GANDERA** 1-723-2811 OSHAWA

Wystawa rzeźby na Roncesvalles w Toronto, w Credit Union sw Kazimierza, 220 Roncesvalles, w sobotę 18 września o godz 19 00 zostanie otwarta wystawa rzeźby w drzewie **LESZKA CELUCHA** w niedzielę 19 września wystawa otwarta od godz 15, w pozostałe dni tygodnia, do 25 września, od 17 do 19

IMIENINY

22 C Emmerana, Maurycego, Tomasz, Zelindy
23 P Berty, Bogusława, Liberata, Liwiusza, Tekli
24 S Gerarda, Gryzeldy, Miroslawa, Teodora, Tomira
25 N Aureliana, Aureli, Cezara, Kleofasa, Ładysława
26 P Cypriana, Justyny
27 W Amadeusza, Damana, Kosmy, Mirabeli, Wincentego
28 S Luby, Marka, Wacława, Salomona

PRACA
Potrzebny fachowiec do wyrobu wędlin w Ottawie
Zgłoszenia na adres Echa Tygodnia

Tanio sprzedam meble do jadalni
Tel 447-2588

BRYDŻ

CZY MUSIAŁEŚ LEZEĆ?

ODCINEK

41

Redaguje: STYŻ JEZDOWSKI

OBWYKŁE ZNAKIOM: ♠ P K ♥ X ♦ C - - - - - ♣ = ...
 K' = KONTRA, RK' = REKONTRA - - - - - A = ...
 O = POZYWC Z = ZACHÓD W = WSCÓC D = DEKLARACJA

DALSZE PYTANIA EGZAMINU ZE ZNAJOMOSCI STAJMANA

Ustal przebieg całej licytacji w każdym przykładzie partner otwiera 1 BA

Ręka partnera	78	79	80	81	82
	♠ Kx ♥ AJxx ♦ Kxxx ♣ AJx	♠ AKxxx ♥ Kx ♦ AJx ♣ Jxx	♠ Kxxx ♥ Axx ♦ QJx ♣ KQJ	♠ KQx ♥ Axx ♦ KQx ♣ Jxxx	♠ KQxx ♥ -Q ♦ A x ♣ A x
Tvoja ręka	♠ Axxxx ♥ xx ♦ Qxx ♣ Kxx	♠ Qxx ♥ Ax ♦ xx ♣ Qxxx	♠ QJxx ♥ Jxxx ♦ Kxxx ♣ x	♠ 10xx ♥ Jxxx ♦ Kx ♣ Kx	♠ 10xx ♥ Jxxx ♦ xx ♣ Kx
Licytacja	1BA	1BA	1BA	1BA	1BA

83	84	85	86	87	88
♠ AQxx ♥ AQxx ♦ Qx ♣ Axx	♠ AJxx ♥ Ax ♦ KQ10x ♣ KJx	♠ 10xxx ♥ AQxx ♦ AQ ♣ KJx	♠ AJx ♥ Jxx ♦ x ♣ AQx	♠ - ♥ - ♦ - ♣ -	♠ Ax ♥ Ax ♦ Ax ♣ Ax
♠ Jxx ♥ Kxxx ♦ Kxx ♣ Ax	♠ xx ♥ AQxx ♦ xx ♣ Qxxxx	♠ Ax ♥ Kxx ♦ Ax ♣ Qxx	♠ - ♥ - ♦ - ♣ -	♠ - ♥ - ♦ - ♣ -	♠ - ♥ - ♦ - ♣ -
1BA	1BA	1BA	1BA	1BA	1BA

89	Licytacja
♠ Ax ♥ Kx ♦ Ax ♣ Qxxx	1BA

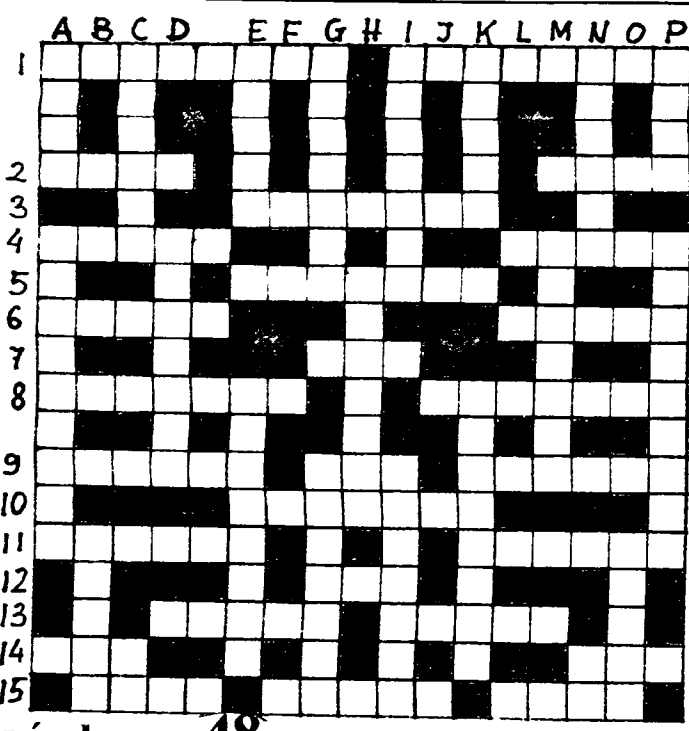
REPERTORIUM ROZGRYWKOWY NR 26

D ♠ Ax	P ♠ Ax	Licytacja	D 1 BA
♣ Ax	♣ Ax		P 2 trefl
♣ Ax	♣ Ax		D 2 pik
♣ Ax	♣ Ax		P 4 pik

Grając w pozycji D rozegraj 3 BA
 Wyjdzie Krol kler W dodał Waleta

ODPOWIEDZI NA WSZYSTKIE PYTANIA W ODCINKU NR 42 43 44

krzyżówka nr 49

- 5-E uczeń
- 6-A gra podwójna w tenisie
- 6-L gwałtowny podmuch
- 7-G ptak europejski
- 8-A pierwsza ozdobna litera tekstu
- 8-J wzgórze Rzymu
- 9-A jaśzczurka rdz - amerykańska
- 9-G francuski burmistrz
- 9-K stoniona słonina
- 10-E przysłowiowa zupa
- 11-A w rybackiej przystani
- 11-K imię bohaterki Powstania Styczniowego
- 12-G terrorystyczna organizacja we Francji w latach 60-tych
- 13-D n. Kamedulow, Pijarów
- 13-I podzbiór jest jego elementem
- 14-A amatorka rajskiego jabłka
- 14-N materiał dla psychoanalitika
- 15-B wizerunki nagich postaci
- 15-F kolor
- 15-L usterka

krzyżówka nr 48

- Pionowo**
- 1-A kretyn bez dwóch liter
  - 1-C kilof
  - 1-E do kobania pod kims
  - 1-G nisarz
  - 1-I narzędzia Neptuna
  - 1-K wsmiera się na niej starzec
  - 1-N bohater powiastek filozoficznych Voltaire'a
  - 1-P ciecz
  - 4-A polskie nazwisko magnackie
  - 4-D bezwładność, bierność
  - 4-M ożelita
  - 4-P ujawnienie nieoczekiwanej, interesującej wiadomości
  - 5-H rzymski Odyszeusz
  - 8-E ornament o układzie symetrycznym w sztuce Islamu
  - 8-K trucizna z kryminału
  - 9-G utopia
  - 9-I miasto w Polsce
  - 11-B na wierzch wypływa
  - 11-O Szewinska
  - 14-C polskie siły zbrojne w kraju w czasie II wojny światowej
  - 14-N marionetkowa organizacja polityczna w PRL

- Pozomo**
- 1-A nielowy drapieżnik
  - 1-I w obserwatorium astronomicznym
  - 2-A łączy przycumowany statek z nabrzeżem
  - 2-M biblijny raj
  - 3-E jej efektem jest rdza
  - 4-A wynalazek Marconiego
  - 4-L baba wsadziła go do wora

Listy

Droga Redakcjo!

Niniejszym zwracam się z prośbą o prenumeratę bezpłatną "Echa Tygodnia". Jeśli nie jest jeszcze zbyt późno i jest to jeszcze możliwe, serdecznie proszę o skierowanie jednego egz. w prenumeracie, na mój adres.

Przyjechałem do Kanady w czerwcu tego roku, mieszkam w Owen Sound, na północy Ontario, nad jeziorem Huron, w zatoce Georgian Bay. Miejscowy kościół katolicki sponsoruje tu grupę pięciorga Polaków. Nikt z nas nie pracuje, żyjemy z zasiłków, a poważna odległość od Toronto uniemożliwia nam dostęp do prasy polskiej. Stąd, oferta redakcji jest dla nas bardzo cenna, gazeta służyłaby nam wszystkim.

Przy okazji, chciałbym dołączyć swoje słowa uznania dla poziomu wydawniczego i redakcyjnego "E T". Komentarze polityczne, materiały redakcyjne, teksty dyskusyjne, omowienia, rubryka "W Kraju" - bardzo dobre, na 5! Gorące gratulacje dla p. Grażyny Farmus, wyjątkowa inteligencja i talent dziennikarski pierwszej wody! Miło czytać takie teksty w prasie polonijnej, sprawiają żywą radość.

Sam byłem w Polsce początkującym dziennikarzem, staz odbyłem w "Sztandarze Młodych", potem pracowałem w PAP, ponieważ jednak nie mogłem pogodzić się z zakłamaniem i podłością tej instytucji, odszedłem z

PAP-u i wyjechałem z Polski. Było to w październiku 81. Piszę o tym, żeby się przedstawić, jako zawodowiec, potrafiący rzetelnie ocenić poziom waszej gazety.

Każdemu prawdziwemu dziennikarzowi-pasjonatowi, komentarz dotyczący poziomu jego gazety - sprawi przyjemność. Dlatego pozwalam sobie na tą laurkę, bo widac, że gazeta jest robiona z pasją, z bigłem, teksty drapieżne, ale kulturalne i w dobrym tonie. Gazeta jest żywa, podejmuje społecznie ważne tematy, współuczestniczy w życiu Poloni, inicjuje, lub wspomaga akcje Polaków w Kanadzie, vide - strajk w Montrealu. Czyli wypełnia wszystkie funkcje społeczno-polityczne, ale także ekonomiczne, socjalne i narodowościowe, tak ważne przecież na obczyźnie.

Przyjechałem do Kanady z Londynu, gdzie przez 2 lata, z konieczności czytałem "Dziennik Polski" i "Dziennik Żołnierza" - sztandarową gazetę polskiej emigracji i organ rządu polskiego. No więc to jest niestety dno! Tragiczna polszczyzna, napady bez sensu, obelgi i wyzwiska, płytkie teksty, pełne błędów stylistycznych, redagowana beznamiętnie. Naprawdę na poziomie są tylko "Kultura", paryskie "Kontakty" Chojeckiego i najzupełniej szczerze "Echo Tygodnia".

Więc jeszcze raz serdeczne gratulacje i życzenia powodzenia w waszych pomysłach, nowych akcjach, dużo siły i zapału!

Dziękujemy, za to co już, i prosimy o jeszcze! od piątki z Owen Sound

PRAGNIESZ STAC SIĘ WŁASCICIELEM DOMU, DOMKU LETNISKOWEGO? STAN SIĘ NIM PRZY POMOCY NAJWIĘKSZEJ NA ŚWIECIE PARAFIALNEJ

CREDIT UNION SW STANISŁAWA I ŚW KAZIMIERZA
 KTORA OFERUJE NA POWYZSZE CELE TRZY TYPY HIPOTEK,

O ZMIENNYM OPROCENTOWANIU — 11%
 ZAMKNIĘTE — 11%
 OTWARTE — 12%

WSZYSTKIE UBEZPIECZONE NA ŻYCIE DO SUMY \$ 30 000 00

CREDIT UNION SW STANISŁAWA I SW KAZIMIERZA

220 Roncesvalles Ave tel 537 2181   2987 Bloor Str W tel 236 1225   12 Denison Ave tel 863 0996

ZAWIADOMIENIE

Credit Union sw Stanisława i sw Kazimierza informuje wszystkich korzystających z jej usług, że w odpowiedzi na zapotrzebowanie klientów, od 12 września 83 r., główne biuro przy Roncesvalles 220, będzie otwarte od godz 10 rano do 8 wieczorem codziennie z wyjątkiem soboty, której godziny urzędowania pozostają bez zmian (9 00 - 1 00). Również godziny pracy pozostałych biur, (Denison i Bloor), nie uległy zmianie.

ZARZĄD

STRONA BOLKA i LOLKA

Redaguje
**LESZEK
MECH**

"POLONIA REVIEW"

POLSKI PROGRAM TELEWIZYJNY
NADAWANY W DZIELNICY
PARKDALE I ETOBICOKE
WTORKI GODZINA 7 30 wieczorem
SRODY GODZINA 11 30 rano
PIATKI GODZINA 7 30 wieczorem

Przynosi aktualne wiadomości z Polski i z życia Polonii
Kanadyjskiej "Polonia Review" jest niezależnym
polskim programem niepodległościowym

"Pani Jadwiga"

Polski program radiowy
ze stacji CHWO 1250 w Oakville
od godziny 1 do 2 w każdą sobotę
Reklamy i ogłoszenia handlowe
oraz wszelkie komunikaty
przyjmuje się telefonicznie - 691-8789

Echo Ojczyzny

codzienny polski program radiowy
nadawany od godziny 11 05
od poniedziałku do piątku włącznie
ze stacji CHIN FM 100 7
tel. 531-9991
Prowadzi Karola Kęsik.
Muzyka,
wiadomości z Polski, z Kanady i ze świata, komentarze.
Przyjmujemy reklamy i ogłoszenia handlowe
i wszelkie komunikaty

TRZY RAZY W TYGODNIU

PROGRAM RADIOWY POLONEZ

W PIĄTKI 9.00-10.00 1250 AM
w soboty 3 30-4 30 1250 AM CHWO
W NIEDZIELE 10.30-11:30 a.m. 1190 AM CJMR

ADRES REDAKCJI POLONEZA
2120 BLOOR ST W
MAREK J GOLDYN TORONTO, ONT M6S 1M8
PRODUCENT TEL (416) 762-7401

"RADIO VICTORIA"

od 10:30 a.m. do 11:00 a.m.

w NIEDZIELE
na stacji WHLD 1230 AM.

ARNOLD PENK

PRZEDSTAWICIEL ADDISON ON BAY LIMITED

PONTIAC, BUICK, CADILLAC
Szeroki wybór nowych i używanych samo-
chodów. Używane samochody mają
do nabycia roczną gwarancję na (Parts
& Labour)

GENERAL MOTORS
pożyczka na samochód
Specjalizuję się w otrzymaniu
pożyczki na samochód
dla nowo przybyłych

Minimalne wpłaty
Niskie miesięczne spłaty

Po kupno zgłaszajcie
się do naszego polskiego przedstawiciela.

Specjalne ceny dla Rodaków oferuje tylko

ARNOLD PENK

(Wyróżniony przez GM jako "Senior master salesman")
PO WSZELKIE INFORMACJE NA TEMAT SAMOCHODÓW
LUB UBEZPIECZEŃ PROSZE DZWONIĆ 964-3211 LUB DO
DOMU W KAŻDYCH GODZINACH 731-0757 ZOSTAWIAJĄC
NAZWISKO I NUMER TELEFONU

832 BAY ST., TORONTO (przy College St.)

UWAGA!

Kolosalna wyprzedaz modeli 83
Ogromne zniżki!

LEŚNY DOKTÓR

BĄDZ ŻABĄ, PTAKIEM
LUB DRZEWEM
CZYLI
JOGA DLA DZIECI

Kto przeczytał "Stronę Bolka i Lolka" w "Echu Tygodnia" z dnia 1 września 1983 roku ten dowiedział się o ćwiczeniach dla dzieci opracowanych w formie zabawy przez panią Rachele Carr i opublikowanych w książce pod tytułem "Bądź żabą, ptakiem lub drzewem". Na dzisiejszej stronie zamieszczam dla was zabawę-ćwiczenie nazwane

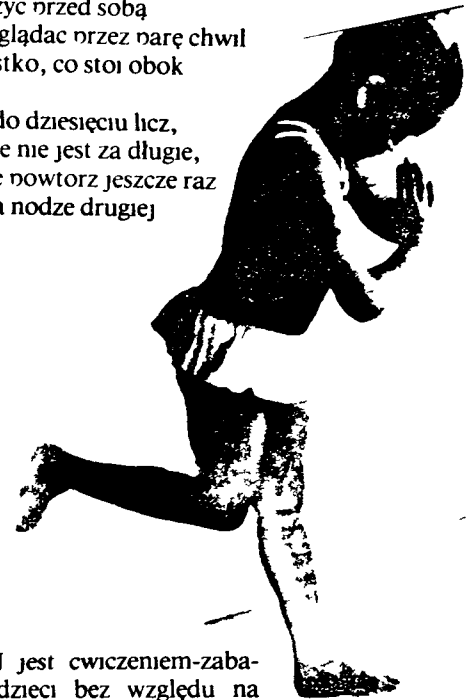
BOCIAN

Czasem na łące pośród traw,
a czasem w gnieździe na drzewie
stoi oparty na jednej z nog
udając, że o tym nie wie

Oczy zamknięte, spuszczone dziób,
wrażenie sprawia takie,
że dziecko może zanymać wzrost
"Czy to, co stoi, jest ptakiem?"

Spróbuj sam stanąć na jednej z nog,
ręce złożyc przed sobą
i nie spoglądać przez parę chwil
na wszystko, co stoi obok

Powoli do dziesięciu licz,
ćwiczenie nie jest za długie,
potem je powtórz jeszcze raz
stojąc na nodze drugiej

BOCIAN jest ćwiczeniem-zabawą dla dzieci bez względu na wiek. Doskonale wyrabia zmysł równowagi i koncentrację. Z początku sam przekonasz się, że wcale nie jest tak łatwo stać na jednej nodze z zamkniętymi oczyma. W tej pozycji licz powoli do dziesięciu. Może nie zdązysz policzyć do dziesięciu i będziesz musiał noderzec się drugą nogą. Ale wkrótce powinno być dobrze. Każde ćwiczenie-zabawę zrob najpierw na jednej, a potem powtórz na drugiej nodze. Wolną nogę trzymaj podgiętą. Ręce złożone na wysokości nierz. Rano jak tylko zerwiesz się z łóżka warto rozpocząć dzień od takiego prostego ćwiczenia-zabawy.

Dzięcioł i osika

Wśród pni po ściętych sosnach
wiotka osika rosła
Choc toporem mietknięta,
wciąż w lęku, gdyż pamięta
jak przyszło pięciu drwali
i sosny poscinałi

Przyleciał do niej dzięcioł
- Czy panią nadal dręczą
wspomnienia

- Och, doktorze,
co dzień czuję się gorzej
Niech głośniej wiatr zawieje,
a ja, doktorze, mdleję
Cisza i spokój w lesie,
a pien pode mną gnije się -

Dzięcioł pokręcił głową

Tajemnicę państwową,
jeszcze nie ogłoszoną,
zdradzę pani w sekrecie
Cały ten las już w lecie
znajdzie się pod ochroną
Rezerwatem zostanie -

- Naprawdę! Niesłychane!

- Co więcej, odtąd w borze
nikt drwali nie zobaczy -

- Co za ulga, doktorze,
już czuję się inaczej -

PAMPALINI I KONDOR

Pochwylił sznur i pociągnął w
dół Kondor momentalnie zarea-
gował szarpiąc się w górę

- Przecież nie muszę się męczyć
wystarczy jak kondor pomęczy
się trochę dłużej - rzekł myśliwy i
sznur wynucił z ręki. Leniwie
przeciągnął się

- Godzinka snu doda mi no-
wych sił, natomiast z ptaszkiem
będzie odwrotnie. Zmęczony
usiądzie na ziemi i wtedy nakryje
go workiem

Z plecaka wyciągnął budzik i
nastawił na dzwonienie

- Sądzę, że godzina wystarczy
całkowicie Dobranoc

Plecak położył pod głowę, kor-
kowy kask nasunął na oczy i po
chwili już śnił

W kilkanaście minut rozniej
przerazliwy trzask noderwał mys-
liwego na nogi

- O donna Klara! Co się
dzieje? Trzęsienie ziemi

Snojrzał na budzik i zamiast
niego zobaczył żelazną miarzę
przygniętą kamieniem. Pona-
trzył w górę i ledwie uskoczył
przed spadającym kamieniem
Następny trafił w bręty klatki,
która zahaczała jak gong. Kon-
dor szybkimi uderzeniami dzioba
rozrywał już kozuch na strzępy

- O mamma-mia - jęknął
Pampalini - Moją jedyną kozuch

Jeszcze jedno szarpięcie dzi-
oba i lina spadła na ziemię. Uwol-
niony ptak natychmiast pofrunął
w kierunku najbliższego szczytu

- O nie ptaszku, Pampalini
jeszcze nie powiedział ostatniego
słowa - zamruczał myśliwy - Sko-
ro stare metody nie zdały egzami-
nu, należy zastosować nowoczes-
ną technikę. Kto idzie z duchem
czasu, ten odnosi sukcesy
Schwytam kondora w powiet-
trzu

Montowanie lotni trwało naj-
wyżej godzinę. Nieco dłużej mys-
liwy wspiął się na stromą skałę,
lecz gdy znalazł się na jej szczycie
nie tracił już ani minuty

- Co ma wisieć nie utonie - po-
myślał. Zamknął oczy i skoczył
Po chwili odważył się spojrzeć i
odetchnął z ulgą. Lotnia wisiwa-
ła się znakomicie. Łagodnie szy-
bował w powietrzu nad szczyta-
mi pokrytymi wiecznym snie-
giem. Niespodziewanie na skal-
nym występie zobaczył gniazdo

SPORT

SPORT

PIĘCIOBÓJ NOWOCZESNY

ANNA BAJAN

SIÓDMA NA
MISTRZOSTWACH
ŚWIATA

W Goeteborgu (Szwecja) rozegrano III mistrzostwa świata kobiet w pięcioboju nowoczesnym. Tytuł mistrzyni zdobyła Kanaadyjka Lynn Chornobrywy, która już na jeździe konnej była faworytką trenera Stanisława Pytla opiekującego się polską ekipą.

Drużynowo podobnie jak na poprzednich mistrzostwach wygrały Brytyjki. Z polskich pięcioboistek najlepiej spisała się Anna Bajan, której co prawda nie udało się awansować do pierwszej szóstki mistrzostw, ale przyczyniła się do zdobycia przez polską drużynę siódma lokata po długim urlopie macierzyńskim jest na pewno jej sukcesem. Zespół uplasował się na szóstym miejscu, które wywalczył już na pierwszej konkurencji i którego nie opuścił do końca mistrzostw.

rency i którego nie opuścił do końca mistrzostw

Klasyfikacja końcowa

Indywidualnie 1 Chornobrywy 5328, 2 Anne Ahlgren (Szwecja) 5198, 3 Sarah Parker (W Brytania) 5082, 4 Berit Walz (RFN) 5046, 5 Purton 5019, 6 Sabine Krauf (RFN) 5009, 7 Bajan 5006, 8 Victoria Sowerby (W Bryt) 4949, 9 Ruth Hayes 4931, 10 Kim Dunlop (obie USA) 4864, 29 Jedlewska 4469, 32 Krol 4323, 40 Sakowicz 3849
Drużynowo 1 W Bryt 15050, 2 RFN 14870, 3 Szwecja 14700, 4 Kanada 14426, 5 USA 14362, 6 Polska 13824. Miejsca za Polkami kolejno zajęły Włochy, Francja, ChRL, Finlandia, Meksyk i Australia.

ANDRZEJ SEREDIUK
trzecim kolarzem świata!!

Stosunek Amerykanów do sportów uprawianych na starym kontynencie przypomina stosunek Boba Fischera, genialnego amerykańskiego arcymistrza szachowego do wszystkiego co nie jest związane z szachami. Na pewnym przyjęciu Fischer został wbrew swej woli wciągnięty do kolka dyskutującego zawzięcie o Hemmingway'u. Wysłuchał, wyjątkowo jak na niego, urzędnie swoich przedmówców po czym spytał: "No dobrze, ale co to ma wspólnego z szachami?"

Równie naturalne zdziwienie wwołuje u Amerykanów słowo kolarstwo. Jak to się ma do baseballu?

Temu między innymi zawdzięczamy, że nasze wiadomości o kolarstwie są tak skąpe. I mnie udało się zdobyć jedynie wyrwywkowe informacje z mistrzostw świata. Po wyścigu drużynowym w Alternheim (Polska - czwarte miejsce, pierwszy Sowieci, znakomita drużyna NRD dopiero dziesiąta!) odbył się wyścig indywidualny w Montlingen w Szwajcarii. Niemcy pojechali w tym samym składzie jak w wyścigu drużynowym (Olaf Ludwig, Uwe Raab, Bernd Drogan, Falk Boden plus Kummer i Jentsch) natomiast Polacy w całości innym. W drużynie jechali

Marek Lesniewski, Lech Piasecki, Jerzy Swinoga i Dariusz Zakrzewski, natomiast jako "indywidualisci" pojechali Tadeusz Krawczyk, Andrzej Serediuk, Andrzej Mierzejewski i Mieczysław Korycki oraz Andrzej Jaskuła i Henryk Santysiak.

Teraz już na ekipę NRD nikt specjalnie nie liczył. Po takim kiepskim wyniku na jeździe zespołowej nie powinni być groźni. A jednak byli. Wygrał Uwe Raab potwierdzając tym znakomitą pozycję kolarzy NRD (przed rokiem triumfował Bernd Drogan), a Olaf Ludwig był szósty. Ale i Polacy mają się czym pochwalić. W tej znakomitej stawce zawodników, gdzie ich zgłoszonych - tylu kandydatów do medalu Polak Andrzej Serediuk wywalczył brązowy medal. W zeszłym roku Andrzej Serediuk zajął czwarte miejsce - oby tak co roku o jedno miejsce w górę.

Ze Szwajcarii olbrzymia część kolarskiej braci przeniosła się prosto do Francji, gdzie rozpoczął się 21 Tour de l'Avenir. Na starcie stanęła cała czołówka amatorów i zawodowców. Nie jedzie jedynie świeżo upieczony mistrz świata zawodowców Francuz Greg Lemond z zespołem Gitane, zeszłoroczny zwycięzca

Tajemnicza choroba
Sebastiana Coe

LONDYN, 79 Od pewnego czasu znakomity brytyjski średniodystansowiec Sebastian Coe odczuwał dolegliwości zdrowotne, które ostatnio przybrały dość ostrą formę. Coe poddany został obserwacji szpitalnej w londyńskiej klinice, gdzie przebywał już od miesiąca. Lekarze ustalili, że przyczyną i istotą tajemniczej choroby sportowca okazało się, że cierpi on na rodzaj toksoplazmozy. Opiekującym się mistrzem olimpijskim dr Karl Nicholson wyjaśnił, że choroba jest pochodzenia zwierzęcego i występuje u ludzi niezwykle rzadko. W całej Wielkiej Brytanii notuje się tylko około 200 przypadków rocznie. Zarazenie następuje poprzez spożycie skażonego zarazkami choro- by niedosmazonego mięsa. Choroba atakuje system nerwowy, limfatyczny i serce.

Przez najbliższe sześć tygodni Coe przechodzić będzie intensywną kurację opartą na antybiotykach. Jeśli da ona pozytywne skutki, rekordzista świata będzie mógł rozpocząć za około dwa miesiące lekkie treningi. Lekarze twierdzą jednak, że skutki choroby i kuracji nie pozwolą zawodnikowi na powrót na bieżnię wcześniej niż na wiosnę przyszłego roku. Sebastian Coe jest biegaczem o niespodziewanym talencie, lecz choroba znacznie komplikuje jego plan przygotowania do igrzysk olimpijskich w Los Angeles i stawia pod znakiem zapytania jego pozycję faworyta średnich dystansów.

PINGPONGOWE
RANKINGI

OPUBLIKOWANO listy klasyfikacyjne tenisistów stołowych.

Europa mężczyźni: 1 Mikael Appelgren 2 Jan-Ove Waldner (oba Szwecja) 3 Zoran Kallinic (Jug) 4 Desmond Douglas (Anglia) 5 Istvan Jonyer (Węgry) 6 Erik Lindh (Szwecja) 7 Milan Orlovski (CSRS) 8 Dragutin Szurbek (Jug) 9 Jacques Secretin (Francja) 10 Andrzej Grubba, 22 Leszek Kucharski 27 Stefan Drvzel — pierwszy raz w rankingu kobiety 1 Bettine Vriesekoop (Holandia) 2 Filura Bulatoru 3 Walentyna Popowa (obie ZSRR) 4 Maria Hrachova (CSRS) 5 Olga Nemesz (Rumunia) 6 Gabriella Szabo (Węgry)

Świat, kobiety: 1 Cao Yanhua 2 Yang Young Ja (Korea Płd) 3 Qi Baoxiang 4 Tong Ling 5 Huang Junqun 6 Dai Lili (wszystkie ChRL) **mężczyźni:** 1 Guo Yuehua 2 Cai Zhenhua, 3 Jiang Jialing 4 Wang Huiyuan (wszystcy ChRL) 5 Kiyoshi Saito (Jap) 6 Xie Salke (ChRL) 7 Appelgren 8 Waldner 9 Fang Chang-mao (ChRL) 10 Kallinic 28 Grubba, 38 Kucharski, 39 Drvzel.

tej imprezy oraz Sowieci, którzy za nożno się zgłosili do wyścigu. Polacy jadą w mocno już wyeksploatowanym składzie: Grzegorz Banaszek, Jan Brzezny, Henryk Charucki, Józef Gosciło, Andrzej Oleksiewicz i Tadeusz Piotrowicz. Jako mechanik zespołu jedzie Stanisław Szozda. Polacy jadą bez sukcesów, poza pierwszą dwudziestką, tylko kolarze NRD wygrali prolog (1-Ludwig 2-Raab, 4-Boder 7-Kummer - w zeszłym roku kolarze NRD zajęli pięć pierwszych miejsc w prologu!), ale na następnych etapach spadli na dalsze pozycje. Po pierwszych czterech etapach zawodowcy prowadzą zdecydowanie.

Michał

Ogłoszenia

U W A G A
Polonia w Toronto i okolicy
POLISH ALLIANCE (TORONTO)
CREDIT UNION LTD.
2150 BLOOR ST. W.

(Wejście od wschodniej części budynku)

TEL 762-9523

Konta depozytowe ... 7 % rocznie
Specjalne konta depozytowe 6 1/4 % rocznie
(minimalny depozyt \$5000 oprocentowany na każdy dzień depozytu)

3-miesięczne certyfikaty .. 8 % rocznie

6-miesięczne certyfikaty .. 8 1/2 % rocznie

1-letnie certyfikaty ..... 9 % rocznie

3-letnie certyfikaty .. 10 % rocznie

3-letnie certyfikaty

Non-redeemable .. 11% rocznie

RRSP i RHOSP ..... 9 % rocznie

Pożyczki personalne ..... 14 1/2 % rocznie

Hipoteki ..... 13 % rocznie

BEZPŁATNE PERSONALNE KONTA CZEKOWE

CODZIENNIE od 12 do 2.30 po poł i od 7.30 do 9 wiecz.

WTORKI tylko od 12 do 2.30 po poł. oraz SOBOTY

od 10 do 12.30

Członkostwo w jakiegokolwiek organizacji polonijnej nie jest

warunkiem członkostwa w naszej Credit Union

HENRY CARTAGE and MOVING

Właściciel HENRYK PODSIEDLIK

Wszelkie przewozy towaru i przeprowadzki

Usługi ubezpieczone

Tel 278-4480

THUNDER BAY

PACZKI DO POLSKI

MORSKIE \$ 1 80

LOTNICZE \$ 4 15

The Right Fit 126 N May Street

Tel 622-2571

INFORMUJEMY
ZE ZOSTAŁY URUCHOMIONE NOWE PUNKTY
SPRZEDAŻY ECHA TYGODNIA
W DON MILLS

DON MILLS VARIETY

Fleming Park Shopping Centre

(Róg Don Mills i Getewey Blvd)

Otwarty 7 dni w tygodniu

MISSISSAUGA

Sheridan Mall DA'LATS

Erin Mills Pkw przy QEW

ETOBICOKE

MINI MART

Otwarty 7 dni w tygodniu

PLAZA

Dr Steven i Barry Road

W SCARBOROUGH

HOFFMANN'S Meats & Delicatessen

2357 Eglinton Ave E (przy Kennedy Rd)

TEL 757-5752

można nabyć tu polskie wyroby

SPORT SPORT

Czy pojedziemy do Los Angeles? Polska - NRD 1:3

Na stadionie w Karl-Marx-Stadt biało-czerwoni zmierzli się w kolejnym spotkaniu eliminacji olimpijskich z drużyną NRD. Nie było to z pewnością jakies oszałamiające widowisko, ale nie zabrakło w nim olbrzymiej woli walki z obu stron, sporych emocji, wreszcie zmiennej dramaturgii. Otóż od 5 minuty nasi piłkarze przegrywali 0:1 i dopiero po godzinie doprowadzili do wyrównania. Kapitałnym strzałem zza linii pola karnego popisał się **Andrzej Zgutczyński**.

Było to w okresie najlepszej gry polskiej jedenastki i wiele przemawiało za tym, że potrafi ona utrzymać do końca korzystny dla siebie remis. A jednak stało się inaczej. Błędy naszych obrońców w ostatniej fazie meczu sprawiły, że gospodarze strzelili dwa gole i wygrali 3:1.

Oczywiście ta przegrana nie przesądza jeszcze kwestii awansu z europejskiej grupy B, ale trudno ukrywać, że droga na olimpijskie stadiony do Los Angeles jakby się wydłużyła.

W środę gorąco byli piłkarze NRD, oni fetowali swój wielki sukces, ale rywalizacja toczy się dalej i szanse nadal są niemal równe. O zajęciu pierwszego miejsca w grupie B eliminacji strefy europejskiej rozstrzygnie zapewne dopiero rewanż z NRD w Polsce 4 kwietnia 84. Po wydarzeniach na stadionie w Karl-Marx-Stadt można śmiało powiedzieć, że zwycięzca grupy B będzie miał wiele do powiedzenia w Los Angeles.

Obie drużyny wyszły w środę na boisko z pełną świadomością ogromnej stawki, o jaką toczy się będzie walka. Polacy przyjęli zaproponowany przez piłkarzy NRD sposób gry - ogromne tempo i walka do upadłego. Nasz zespół zresztą nie miał innego wyjścia jak podjąć to wyzwanie, bo przecież bramka stracona już w 5 min zmuszała do przyjęcia otwartej gry.

Akcje - szczególnie w drugiej połowie - przenosiły się więc błyskawicznie z jednej strony boiska na drugą, a każdy atak spotykał się z natychmiastową ripostą.

Jak doszło do utraty tego pierwszego gola, który w dużej mierze na pewien okres zdeprymował nasz zespół? Zdobyl ją imiennik kolarskiego mistrza świata - Raab, tyle że Juergen, a nie Uwe. Niestety, nasi obrońcy nie wykazali należytej czujności po stałym fragmencie gry (każdy rzut rozny lub też wolny ze strony NRD był dla nas bardzo niebezpieczny), a poza tym Raab zaskoczył Polaków - pięknym strzałem głową.

GRUPA B

1 Polska	62	9-5
2 NRD	60	6-2
3 Dania	55	7-5
4 Norwegia	35	4-5
5 Finlandia	210	3-12

Stopniowo jednak akcje Polaków nabierały płynności i coraz częściej gościliśmy pod bramką Rene Muellera. Bramkarz drużyny

NRD zna jednak swój fach. Także obrońcy gospodarzy to mężczyźni o posturze wzbudzającej szacunek. Np. Dirk Stahmann wyglądał jakby na piłkarskie boisko trafił wprost z lekkoatletycznej rzutni.

Gry naszego zespołu kierował Adam Kensy i bezsprzecznie wywiązał się z tego zadania bardzo dobrze. W przodzie czekali na piłkę Marek Lesniak i Andrzej Zgutczyński. Ten drugi popisał się w 42 min pięknym strzałem, ale - niestety - obok słonka.

W drugiej części spotkania w naszym zespole zaszła dość istotna zmiana. Boisko opuścił Piotr Romke, który usiłował wprowadzić grę "po widzewsku", ale jakos nie mógł znaleźć sobie właściwego miejsca. Zastąpił go Grzegorz Kapica, co oznaczało, że trener Waldemar Obrębski postanowił wzmocnić atak.

No i rozpoczął się półgodzinny koncert gry naszego zespołu. Gdy wydawało się, że piłka nieuchronnie wpadnie do bramki gospodarzy, w ostatniej chwili wybił ją Uwe Zoetsche. Ale Polacy nadal przeważali i bywały chwile, że trzymali rywali w hokejowym zamku. Zawsze czegoś jednak brakowało, a w takim meczu nie można sobie pozwalać na niedokładności.

Wreszcie w 65 min Andrzej Zgutczyński popisał się strzałem godnym - jak to się mowi - tasm filmowej. Na trybunach w sektorze zajmowanym przez polskich kibiców (było ich chyba tu ze 2 tysiące), bo w Karl-Marx-Stadt pracuje duża grupa Polaków, ogromna radość.

Polacy nadal przeważali, ale trafili na przeciwnika, który nie myślał o złożeniu broni. Gospodarzom straszliwie się spieszyło, zupełnie jakby paliła im się ziemia pod stopami, no i - niestety - ich napor zakończył się powodzeniem.

Wprowadzony do gry przez trenera Berndta Stangeego, Frank Pastor (to nowe odkrycie piłkarstwa NRD, nie było go nawet na zdjęciu olimpijskiej reprezentacji NRD zamieszczonym w programie meczu) zdobył drugą bramkę (znow po stałym fragmencie gry). Ten gol załamał nasz zespół, a konsekwencją była trzecia bramka, która przypieczętowała zwycięstwo gospodarzy. I tak z korzystnego dla nas remisu zrodziła się przegrana 1:3.

W bramce zabrakło Jacka Kazimierskiego, który zle się poczuł i kilka godzin przed spotkaniem zameldował o tym trenerowi Obrębskiemu. Zastąpił go Józef Wandzik, do którego jednak nie można mieć pretensji o puszczanie trzy bramki. W drugiej linii, obok Kensego, bardzo widoczny był pracowity Henryk Miłoszewicz. Napastnicy, jak wspomnieliśmy, mieli utrudnione zadanie, bowiem obrońcy NRD nie przebiegali w środkach, ale i Polacy nie pozostawali im dłużni. Przegraliśmy, lecz do końca eliminacji jeszcze daleko, za 7 miesięcy karta może się odwrócić.

Bramki zdobyli Raab w 5 min, Pastor w 81 min i Piltz w 84 min dla NRD oraz Zgutczyński w 65 min dla Polski. Sędziował Ponnet z Belgii. Widzów 15 000.

NRD Mueller - Kreer, Stahmann, Trautmann, Zoetsche - Piltz, Backs, Raab - Minge, Wunderlich (od 86 min Rohde), Busse (od 55 min Pastor)

POLSKA Wandzik - Chojnacki, Walczak, Gawara, Ostrowski - Pąkala, Romke (od 46 min Kapica), Kensy, Miłoszewicz - Zgutczyński, Lesniak (od 80 min Sokolowski)

Żołte kartki - Mueller, Stahmann Zoetsche i Kreer (NRD) oraz Gawara i Kensy (Polska)

TABELA I LIGI

Widzew - Górnik Wb 1:0

1 Widzew Łódź	10	2	0-1
2 Lech Poznań	10	2	0-3
3 Górnik Wałbrzych	8	4	13-4
4 Pogoń Szczecin	8	2	0-2
5 Ruch Chorzów	8	2	0-6
6 Legia Lublin	7	3	7-3
7 Legia Warszawa	6	4	0-5
8 Górnik Zabrze	6	8	1-7
9 Szombierki Bytom	6	8	1-6
10 ŁKS Łódź	5	7	4-6
11 Cracovia	5	7	4-6
12 GKS Katowice	3	7	0-11
13 Zagłębie Sosnowiec	3	9	0-10
14 Wisła Kraków	3	9	0-9
15 Śląsk Wrocław	2	8	3-11
16 Bałtyk Gdynia	1	9	2-7

TABELA II LIGI

GRUPA I

- ▲ Zagłębie I - Piast 0:1
- ▲ Stal Stocznia - Celuloza 1:0
- ▲ Chemik - Olimpia E 1:1
- ▲ Stilon - Olimpia P 2:1
- ▲ Victoria - Gwardia 1:0
- ▲ Arka - Odra 0:1
- ▲ Lechia - Zagłębie Wb 5:0
- ▲ Moto Jelez - Odra W 1:1

1 Odra W	9	1	7-2
2 Stal Stocznia	7	3	7-1
3 Lechia	6	4	9-2
4 Arka	6	4	8-1
5 Olimpia P	6	4	4-3
6 Moto Jelez	6	4	3-2
7 Piast	6	4	4-6
8 Chemik	5	5	4-4
9 Victoria	5	5	5-6
10 Gwardia	4	6	6-3
11 Odra O	4	6	6-8
12 Stilon	4	6	4-6
13 Olimpia E	4	6	2-5
14 Zagłębie L	3	7	3-7
15 Zagłębie Wb	3	7	2-8
16 Celuloza	2	8	3-9

GRUPA II

- ▲ Polonia - Resovia 1:0
- ▲ Hutnik W - Stal St W 1:1
- ▲ Radomiak - Błękitni 2:1
- ▲ Korona - Bron 1:0
- ▲ Jagiellonia - Igloopol 2:2
- ▲ Rakow - Hutnik 0:0
- ▲ Stal M - Włokniarz 0:0
- ▲ Górnik - Wisła 3:1

1 Radomiak	7	3	5-3
2 Włokniarz	7	3	3-1
3 Hutnik K	6	4	5-4
4 Hutnik W	6	4	5-4
5 Igloopol	6	4	5-4
6 Korona	6	4	7-2
7 Wisła	5	5	8-5
8 Rakow	5	5	3-7
9 Górnik	5	5	7-7
10 Błękitni	5	5	4-4
11 Polonia	5	5	4-4
12 Stal M	4	6	2-4
13 Jagiellonia	4	6	4-8
14 Resovia	3	7	3-4
15 Stal St W	3	7	4-6
16 Bron	3	7	3-5

Kącik handlowy

INSURANCE
AUTO • HOME • BUSINESS
FOR LOWER RATES
COMPARE BEFORE
YOU BUY OR RENEW
CALL Victor W Krupowicz
Westown Real Estate & Insurance Ltd
268 Roncesvalles 533-8573

DIVORCE AID
K BELDOWSKI
Rozwód \$155
226 Queen St W suite 200
Toronto, Ont M5V JZ6
tel (416) 598-1127

POLSKA KUCHNIA
NA MIEJSCU I NA WYNOS
Bogaty wybór smacznych dań
Przyjmujemy zamówienia
na wesela, "showery", chrzciny
i wszelkie inne uroczystości
ANNA'S ROASTERIA
2340 Dundas St W
TEL 536-0601

Polanta interiors

- POLSKA FIRMA
SPECJALIZUJĄCA SIĘ W ARCHI-
TEKTURZE WNĘTRZ UDZIELI CI
PRADY JAK URZĄDZIC GUSTOW-
NIE I WYGODNIE TWOJE MIESZ-
KANIE LUB DOM
POSIADAMY BOGATY WYBÓR
TOWARÓW IMPORTOWANYCH
Szeroki asortyment prezentów na każdą okazję
2368 Bloor St W, Toronto,
Ont M6S 1P5 tel 762-9638

SPRZEDAŻ

Sprzedam tanio mieszkanie
własnościowe (3 pokoje z
kuchnią) w Warszawie oraz
dom letniskowy z dużą
działką nad Pilcą
Wiadomość
Montreal Tel (514) 483-4489

JUNAK STUDIO

wykonujemy
zdjęcia paszportowe 5 minutowe
kolorowe portrety wesela oraz
wszelkie prace fotograficzne
kopiowanie i odnawianie
starych zdjęć
Telefonować 533 2056
W1 I J Marzewscy
165 Roncesvalles Ave Toronto
(naprzeciw kościoła św Kazimierza)

POLSKA KSIĘGARNIA WYSYŁKOWA

posiada słowniki francuskie,
angielskie, techniczne i inne,
książki do nauki języków, kulinarne,
młodzieżowe, bajki, religijne,
karty świąteczne
MONTREAL P Q
Postal Box - 647
N D G H4A 3R1 Canada
Tel (514) 489-0396

Malowanie z zewnątrz i wewnątrz
domów, biur, pomieszczeń
przemysłowych i handlowych,
cyklinowanie podłóg,
oraz wszelkie prace stolarskie i
remonty. Tanio i fachowo
Tel TORONTO, 530-1246
rano do 8.30 i po 9 wieczór

Kursy szoferskie

ERMAN - SZKOŁA JAZDY Licencjonowani polscy instruktorzy Samochody wszystkich typów Ceny konkurencyjne 128 - 22nd ST
Tel 259-0619

COPERNICUS MEAT PROD

79 Roncesvalles Ave
Tel 536-4054
Posiadamy świeże mięso wykrojone na życzenie. Szynki, boczki, balerony, kiełbasy na sposób polski oraz wiele innych wędlin i delikatesów - ogórki kiszane, kapustę z beczki, sędze, pierogi
T S PAKULSKI

DENTYSTYCZNE PROTEZY
G RYTWIŃSKI D T
z 25-letnim doświadczeniem
404 A Roncesvalles Ave,
Toronto
(obok kina Revue)
Tel 531-8545

HOMETARIO REAL ESTATE LTD.

& insurance brokers ltd
● KUPNO I SPRZEDAŻ NIEMUCHOMOŚCI WSZELKIEGO RODZAJU
● UBEZPIECZENIA NA SAMOCHODY - OD OGNIA - KRADZIEŻY I INNE
171 RONCESVALLES AVE.
Tel 531-3506

WF WAWROW FOODS

POLSKIE DANIA

przygotowujemy przyjęcia na wszystkie okazje
sprzedajemy pierogi, gołąbki, barszcz, patyczki itp po cenach hurtowych
570 Annette St, TORONTO
Tel 767-7323

Dr V T, BLOK GŁOWCZYŃSKA, M A, O D

Optometrysta - Okulista
Badanie oczu, okulary,
contact lenses,
2391 - A Bloor St W (Jane Subway)
Tel 766 - 5580

Codziennie
z wyjątkiem wtorków

Bayer's Delicatessen

2988 Dundas St West
Skrzyżowanie Dundas i Pacific
Domowe wyroby - smaczne
dania - pierogi, gołąbki, flaczki, naleśniki, sałatki i inne europejskie - na miejscu i na wynos
Specjalizujemy się w przygotowywaniu wszelkich uroczystości
Otwarte 6 dni w tygodniu, od poniedziałku do soboty, od godz 9 do 6
Tel 767-2018

SOLID AUTOREPAIR

wszelkiego rodzaju naprawy samochodowe, dożywotnia gwarancja na zainstalowane hamulce oraz tłumiki (mufflers)
201 Schell Avenue Toronto (koło Caledonia i Shell 2 blok na północ od Eglinton)
Tel 787 2702

WŁADYSŁAW DAKOWICZ

NOWOOTWARTA POLSKA RESTAURACJA CHOPIN RESTAURANT

z pełną licencją alkoholową
TRADYCYJNA POLSKA KUCHNIA
Obiady i kolacje z 3 dan z małą polską obsługą
PRZYJMujemy ZAMÓWIENIA NA
* wesela
* chrzciny
oraz na wszelkie inne okazje do 200 osób włącznie
DANCING i doskonałym zespołem "BATORY SOUND" BAND
PIĄTEK SOBOTA NIEDZIELA
8:00 wiecz 1:00 rano
KIEROWNICTWO Z WIELOLETNIĄ PRAKTYKĄ KULINARNĄ
1720 QUEEN ST W TORONTO ONTARIO (w pobliżu Roncesvalles Ave.)
TEL 532 9768